

Білім берудің тиісті деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 Қаулысы

РҚАО-ның ескертпесі!

Қаулы 2013 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізіледі.

"Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 4-бабының 24) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған:

1) мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

2) орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

2-1) бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

РҚАО-ның ескертпесі!

2-2), 2-3) тармақшалармен толықтыру көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

3) техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

4) орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

5) жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

6) жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты бекітілсін.

Ескерту. 1-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. Осы қаулы ресми жариялануға тиіс және 2013 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының	
Премьер-Министрі	К. Мәсімов

--	--

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Ескерту. Стандарт жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Жалпы ережелер

1. Осы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы

27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және мектеп жасына дейінгі балалардың дайындық деңгейіне, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнына, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне қойылатын талаптарды айқындайды.

Стандартта "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес терминдер қолданылады. Оларға қосымша мынадай терминдер мен олардың анықтамалары енгізілді:

- 1) индикатор – баланың даму деңгейінің көрсеткіші;
 - 2) интеграция – мазмұнның құрылымдық бөліктері арасындағы байланысты жасайтын процесс;
 - 3) инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктері ескеріле отырып, барлық балалардың тәрбие мен оқытуға тең қол жеткізуін қамтамасыз ететін процесс;
 - 4) білім беру ортасы – мектеп жасына дейінгі балалардың тиімді тұлғалық, эмоциялық, әлеуметтік және зияткерлік дамуы үшін пайдаланылатын перспективалық міндеттер мен құралдар жиынтығы қисынында құрылған мектепке дейінгі ұйымның ішкі өмірінің тұтас сипаттамасы;
 - 5) білім беру траекториясы – педагогтің ата-аналармен және басқа мамандармен бірлесіп белгілі бір мақсатқа қол жеткізу үшін межелеген бала дамуының үздіксіз процесі;
 - 6) ұйымдастырылған оқу қызметі – педагог ұйымдастырған және тәжірибеде қолдануға қажетті білім, білік, дағдыларды меңгеруге бағытталған әрекеттің бір түрі;
 - 7) мектепке дейінгі ұйымда балалардың тіршілік әрекетін
- ұйымдастыру – балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, олардың физикалық, адамгершілік және зияткерлік дамуы үшін уақытты үйлесімді бөлу және қолайлы жағдайларды жасау;

8) заттық-кеңістіктік дамытушы орта – бұл мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғалық, эмоциялық, әлеуметтік және зияткерлік дамуын қамтамасыз ететін жағдайлардың жүйесі;

9) күн тәртібі – бұл баланың қалыпты дамуына және оның денсаулығын нығайтуға мүмкіндік беретін тәулік бойғы уақытты ұтымды бөлу және түрлі әрекет түрлері мен демалыстың дұрыс өзара сабақтастығы;

10) үлгілік оқу жоспары – стандарттың негізінде жасалған мектепке дейінгі ұйымдарда білім беру процесін қамтамасыз ететін мемлекеттік нормативтік құжат.

2. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдары білім беру қызметін:

1) осы стандартқа;

2) үлгілік оқу жоспарларына;

3) жалпы білім беретін оқу бағдарламасына;

4) Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласындағы басқа да нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырады.

3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты:

1) мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнын айқындайды;

2) оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне, заттық-кеңістіктік дамытушы ортаның мазмұнына, тәрбиеленушілердің дайындық деңгейіне, мектепке дейінгі ұйымдарда білім беру процесін ұйымдастыруға қойылатын талаптарды белгілейді.

4. Стандарт талаптары:

1) үлгілік оқу жоспарларын;

2) баланың қызығушылықтары мен бейімділіктерін іске асыруға бағытталған білім беру бағдарламаларын және қосымша бағдарламаларды әзірлеуге негіз болып табылатын мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретін оқу бағдарламасын;

3) мектепалды даярлықтың білім беру бағдарламасын;

4) мектепке дейінгі ұйымдарда олардың ведомстволық бағыныстылығына, меншік нысанына, типтері мен түрлеріне қарамастан білім беру процесін жүзеге асыруды;

5) мектепке дейінгі ұйымдарға арналған оқу-дидактикалық құралдар мен әдістемелік ұсынымдарды;

6) мектепке дейінгі ұйымдар мен педагогтардың қызметін мемлекеттік аттестаттау талаптарын ;

7) ерекше білім беруге қажеттіліктері бар (психикалық және физикалық дамуында түрлі ауытқушылықтары бар) балаларға арналған білім беру бағдарламасын;

8) балалардың қызығушылықтары мен бейімділіктерін дамыту бойынша қосымша білім беру бағдарламаларын;

9) педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының бағдарламаларын әзірлеу кезінде міндетті.

5. "Тәрбиеленушілердің дайындық деңгейіне қойылатын талаптар" деген бөлімде әрбір баланың жетістіктерінің психологиялық-педагогикалық диагностикасы негізінде ұйымдастырылған оқу қызметі мен режимдік процестер арқылы іске асырылатын білім беру салалары бойынша күтілетін нәтижелер көрсетілген.

6. "Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде мектепке дейінгі білім берудің мақсаты, жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын игерудің нормативтік мерзімдері, типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан мектепке дейінгі ұйымдарда және жалпы білім беретін мектептердің мектепалды сыныптарында балалардың міндетті түрде меңгеруі тиіс мазмұнның көлемі көрсетілген.

7. "Оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде жас кезеңдеріне сәйкес ұйымдастырылған оқу қызметінің ұзақтығы және оларды санитариялық қағидалардың талаптарына сәйкес жүргізу көрсетілген.

2. Тәрбиеленушілердің дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

8. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретін оқу бағдарламасының мазмұны:

1) күтілетін нәтижелер түріндегі мақсаттар жүйесіне жету есебінен мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту мазмұнының сапасын арттыруға;

2) ұлттық дәстүрлерге, сондай-ақ жалпы адамзаттық қағидалар мен нормаларға негізделген рухани-адамгершілік және мәдени-әлеуметтік құндылықтарды қалыптастыруға;

3) тәрбиелеу, дамыту және оқытудың мақсат-міндеттерін ескере отырып, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнына қойылатын талаптардың, мектепке дейінгі және бастауыш білім беру деңгейлерінің арасындағы жүйелілік, тұтастық, сабақтастық және үздіксіздік қағидаларының бірлігін қамтамасыз етуге;

4) балалардың, соның ішінде ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балалардың денсаулығын сақтау мен нығайтуды қамтамасыз ететін психологиялық-педагогикалық жағдайларды жасауға;

5) мектеп жасына дейінгі балалардың жеке және жас ерекшеліктерін ескере отырып, ойын қызметінен оқу қызметіне біртіндеп өтуге дайындыққа;

6) жеке тәсілдер негізінде балалардың түрлі іс-әрекеттерінде олардың қабілеттерін, бейімділіктерін, талаптары мен дарындылықтарын дамытуға;

7) мектеп жасына дейінгі балалардың бастауыш мектепте оқуына тең мүмкіндік беруді көздейтін қарапайым қимыл-қозғалыс, коммуникативтік, танымдық, шығармашылық білім, білік және дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

9. Әрбір жас тобы бойынша дағдыларды меңгеру деңгейі осы стандартқа қосымшаға сәйкес 1, 2, 3, 4, 5-кестелерде келтірілген.

10. Баланың қалыптасқан дағдылары:

1) дене бітімі дамыған;

2) білуге құмар;

3) белсенді;

4) эмоциялық елгезек;

5) үлкендермен және құрдастарымен қарым-қатынас жасау құралдары мен өзара іс-қимыл тәсілдерін меңгерген;

6) өзі, отбасы, қоғам (жақын әлеумет), мемлекет (елі), әлем және табиғат жөнінде алғашқы түсініктері бар;

7) мектепте оқуға қажетті біліктер мен дағдыларды игерген мектепке дейінгі ұйым түлегінің моделін сомдайды.

3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнына қойылатын талаптар

11. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мақсаты осы жас кезеңінде тұлғаның қалыптасуы үшін қажетті алғашқы білім, білік және дағдыларды қалыптастыру болып табылады.

12. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту:

1) балаға өмір бойы қажетті жеке қасиеттерін қалыптастыру үшін негіз болып табылатын жалпы адамзаттық құндылықтарға баулуға;

2) халықтық салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарға, әдебиет пен өнерге, фольклор мен еліміздің мәдени мұрасына негізделген білім беру мазмұнын іске асыруға;

3) ерекше қажеттіліктері бар балаларға инклюзивті білім беру үшін жағдайлар жасауға;

4) мектепке дейінгі тәрбие және оқытумен қамтылған және қамтылмаған балаларды дамыту мәселелерінде ата-аналардың біліктілігін арттыру, оларды психологиялық-педагогикалық консультациялық қолдаумен қамтамасыз етуге бағытталған.

13. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұны әртүрлі іс-әрекеттерді ұйымдастыру арқылы кіріктіру жолдарымен іске асырылатын: "Денсаулық", "Коммуникация", "Таным", "Шығармашылық", "Әлеуметтік орта" бес білім беру саласына негізделген.

14. "Денсаулық" білім беру саласы.

Мақсаты: өз денсаулығына саналы қарауды дамыту, денсаулықтың адамға табиғаттың берген басты құндылығы екенін түсінуге тәрбиелеу, қимыл белсенділігін дамыту және дене бітімі қасиеттерін қалыптастыру.

"Денсаулық" білім беру саласы дене бітімі қасиеттерін дамытуды; негізгі қимыл түрлерін жетілдіруді; қимыл дағдыларын қалыптастыруды; қимыл ойындарының түрлерін ұйымдастыруды және өткізуді; спорттық жаттығуларды орындауды (шанамен, шаңғымен сырғанау, велосипед тебу, жүзу); спорттық ойындардың (футбол, баскетбол, бадминтон және басқалар) элементтерімен танысуды қамтиды.

"Денсаулық" білім беру саласының мазмұны баланың денсаулығын сақтауға және нығайтуға; тұрмыста, көшеде, табиғат жағдайларында қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын қалыптастыруға және балалардың қимыл-қозғалыс тәжірибесін негізгі қимылдарды жетілдіру арқылы байытуға; шығармашылық, танымдық және сөйлеу қабілеттерін пайдалана отырып, тәрбиеленушілердің қимыл белсенділігіне сұраныстарын жетілдіруге бағытталған.

"Денсаулық" білім беру саласындағы ұйымдастырылған оқу қызметі:

1) дене шынықтыру;

2) қауіпсіз мінез-құлық негіздері.

15. "Коммуникация" білім беру саласы.

Мақсаты: айналадағы адамдармен араласуға қабілетті, көптілді тұлғаны тәрбиелеу үшін баланың қажетті коммуникативтік дағдыларын дамыту.

"Коммуникация" білім беру саласы балалар әрекетінің әртүрлі нысандары мен түрлерінде ауызша және байланыстырып сөйлеуді, шығармашылық сөйлеу әрекетін дамытуды; тілдің дыбыстық мәдениетін тәрбиелеуді; белсенді сөздікті байытуды, тілдің грамматикалық жағын қалыптастыруды, балалар әдебиетімен таныстықты дамытуды, мәнерлеп оқуды және мазмұндауды; мемлекеттік, орыс, ағылшын және басқа тілдерді дамытуды қамтиды.

"Коммуникация" білім беру саласының мазмұны ересектермен және балалармен еркін араласу дағдыларын дамытуға; зейінділікке, сөйлеуге, балалар әдебиетіне қызықтыруға бағытталған.

"Коммуникация" білім беру саласының ұйымдастырылған оқу қызметі:

1) сөйлеуді дамыту;

2) көркем әдебиет;

3) сауат ашу негіздері;

4) қазақ (орыс тілінде оқытылатын топтарда), орыс (қазақ тілінде оқытатын топтарда) және шет тілдерінің бірі;

5) драма.

16. "Таным" білім беру саласы.

Мақсаты: қоршаған әлеммен өзара іс-қимыл үшін қажетті танымдық әрекеттің қарапайым дағдыларын меңгерген мектепке дейінгі тұлғаны қалыптастыру.

"Таным" білім беру саласы қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыруды: жиынтық туралы түсініктерді, сандық есептеу дағдыларын жетілдіруді, геометриялық пішіндер туралы түсініктерді қалыптастыруды, кеңістікті және уақытты бағдарлауды; құрылыс, табиғи және қалдық материалдар және конструктордың бөліктерінен құрастыруды; тірі және өлі табиғат заттары мен маусымдық құбылыстар, өсімдіктер туралы білімін кеңейтуді, қазақ және басқа халықтардың әлеуметтік-мәдени құндылықтары, дәстүрлері мен мерекелері туралы, адамдардың ортақ мекені ретінде Жер планетасы, оның табиғатының ерекшеліктері туралы түсініктерін кеңейтуді қамтиды.

"Таным" білім беру саласының ұйымдастырылған оқу қызметі:

1) қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыру, бөбек жасы топтарында (1 жастан 3 жасқа дейін) – сенсорика;

2) құрастыру;

3) жаратылыстану.

17. "Шығармашылық" білім беру саласы.

Мақсаты: баланың шығармашылық ойлау мәдениетінің негізі ретінде оның сезімдік-эмоциялық саласы мен қиялын дамыту.

"Шығармашылық" білім беру саласы сурет салу; мүсіндеу, жапсыру және өнер туындыларын қабылдау мен түсінуді дамытуды, қоршаған ортаға эстетикалық қатынасты қалыптастыруды; өнер түрлері туралы қарапайым түсініктерді қалыптастыруды; музыканы, отандық композиторлардың шығармаларын, ұлттық музыкалық аспаптарды, көркем әдебиетті, фольклорды қабылдауды; көркем шығармалардың кейіпкерлеріне жанашырлықты ынталандыруды; балалардың өзіндік шығармашылық қызметін іске асыруын қамтиды.

"Шығармашылық" білім беру саласының ұйымдастырылған оқу қызметі:

- 1) сурет салу;
- 2) мүсіндеу;
- 3) аппликация;
- 4) музыка.

18. "Әлеумет" білім беру саласы.

Мақсаты: Отанға деген сүйіспеншілікке, үлкендерді құрметтеуге, айналасындағыларға жағымды мінез-құлықты және қайырымды қатынасты тәрбиелеу.

"Әлеумет" білім беру саласы қоғамда өзін ұстаудың адамгершілік нормаларын, сондай-ақ жалпы адамзаттық құндылықтарды меңгеруді, баланың ересектермен және құрбыларымен қарым-қатынас жасай білуін; дербес болуын, өзінің қылықтарына жауап беруін, өзінің қимылдарының мақсаттылығы мен реттеуді; адамгершілік қасиеттерін: елгезектікті, жанашырлықты, өзінің туыстары мен жақындарына құрметпен қарауды, өзінің отбасын жақсы көруін дамытуды; салт-дәстүрлерді сақтауды, тарихты, қазақ халқының тұрмысын білуді және құрметтеуді; Қазақстан біздің ортақ үйіміз екені туралы түсініктерін кеңейтуді, сондай-ақ басқа халықтардың мәдениетін, дәстүрлерін құрметтеуді; еңбек пен шығармашылықтың әртүрлі түрлеріне қызығушылықтарын қалыптастыруды; тұрмыста, қоғамда және табиғатта қауіпсіз мінез-құлық негіздерін тәрбиелеуді қамтиды.

"Әлеумет" білім беру саласының ұйымдастырылған оқу қызметі:

- 1) өзін-өзі тану;
- 2) қоршаған ортамен танысу;

3) экология негіздері.

19. Балаларды тәрбиелеу мен оқыту деңгейлерін қадағалау баланың жасына сәйкес жетістіктерінің мониторингі негізінде жүзеге асырылады:

1) 1-деңгей – бала белгілі бір қимыл мен біліктерді жаңғырта алады;

2) 2-деңгей – бала не істеп жатқанын түсінеді, белгілі білім қорына ие;

3) 3-деңгей – бала өзінің білетінін және жасай алатынын қолданады, білімін өз бетінше және шығармашылықпен қолдана алады.

Индикаторлар көрсеткіш ретінде баланың даму мониторингін қамтамасыз етеді және оның жеке дамуын жоспарлауға негіз болып табылады.

20. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын меңгерудің мерзімі – 5 (6) жыл. Жас және топтық кезеңдері мынадай:

1) бөбек жасы – 1 жастан 3 жасқа дейін:

ерте жас – 1 жастан 2 жасқа дейін (ерте жастағы топ);

кіші жас – 2 жастан 3 жасқа дейін (бірінші кіші топ);

2) мектепке дейінгі жас – 3 жастан 6 (7) жасқа дейін:

мектепке дейінгі кіші жас – 3 жастан 4 жасқа дейін (екінші кіші топ);

мектепке дейінгі орта жас – 4 жастан 5 жасқа дейін (ортаңғы топ);

мектепке дейінгі естияр жас – 5 жастан 6 (7) жасқа дейін (5 жастан 6 жасқа дейін – мектепке дейінгі ұйымдағы ересектер тобы, 6 жастан 7 жасқа дейін – жалпы білім беретін мектептегі, лицейдегі, гимназиядағы мектепалды даярлық сыныбы).

4. Оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне қойылатын талаптар

21. Тәрбиеленушілер мен білім алушылардың апталық оқу жүктемесінің ең жоғарғы шекті көлемі, ұйымдастырылған оқу қызметінің ұзақтығы баланың денсаулығы мен психикасын қорғау мақсатында енгізіледі.

22. Мектепке дейінгі білім берудің барлық деңгейлеріндегі оқу жүктемесі үлгілік оқу жоспарында белгіленген.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің ұзақтығы:

ерте жастағы балалар үшін – 7-15 минут;

мектепке дейінгі орта жастағы балалар үшін – 15-20 минут;

мектепке дейінгі естияр жастағы балалар үшін – 25-30 минутты құрайды.

23. "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының негізінде мектепке дейінгі ұйымдардың және білім беру ұйымдарындағы мектепалды сыныптардың педагог қызметкерлерінің айлық еңбекақысын есептеу үшін оқу жүктемесінің апталық ең жоғарғы көлемі 24 сағатты құрайды (МЖМБС-ның бес білім беру саласының мазмұнын іске асыруға бағытталған негізгі оқу жүктемесіне 20 сағат, мектепке дейінгі ұйымның күн тәртібіне сәйкес жүзеге асырылатын басқа іс-әрекет түрлеріне (ойын, дербес, шығармашылық, жеке жұмыс және т.б.) 4 сағат көзделген).

	Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына қосымша
--	---

1-кесте

Денсаулықты сақтау дағдылары

Р / с №	Дағдылар тізбесі	1 жастан бастап 2 жасқа дейін	2 жастан бастап 3 жасқа дейін	3 жастан бастап 4 жасқа дейін	4 жастан бастап 5 жасқа дейін	5 жастан бастап 6 жасқа дейін	6 жастан бастап 7 жасқа дейін
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Мәдени-гигиеналық дағдылар	Ересектердің көмегімен жуынудың, киінудің, шешінудің қарапайым дағдыларын орындайды	Жеке бас гигиенасының алғашқы дағдыларын меңгерген	Жеке бас гигиенасының қағидаларын біледі және сақтайды	Гигиеналық шаралардың орындау ретін біледі	Гигиеналық шараларды өздігінен орындайды	Гигиеналық шаралардың орындалу кезіндегі өзін-өзі бақылау және көмегімен қарапайым дағдыларын орындайды
		Белгілі бір бағытта	Жүгіру, өрмелеу және секірудің	Негізгі қимыл-қозғалыс түрлерін орындаудың	Өмірлік маңызы бар	Негізгі қимыл-қозғалысты	Жас ерекшеліктеріне сәйкес және көрсеткіштеріне қарай

2	Тілдің грамматикалық құрылымы	Жеңіл сөздерді қолданып, оларды түсіндіре алады	Өз ойын түсінікті дұрыс жеткізе алады	Қажетті сөздер мен сөз тіркестерін қолдана алады	Ересектердің сұрақ қоюы арқылы салалас және сабақтас құрмалас сөйлемдерді үйлесімді құрастыра алады	Сөйлеуге сыни қарым-қатынас таныта алады, грамматикалық дұрыс сөйлеуге тырысады	грамматикалық сөз таңбасын құрастыра алады
3	Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті	Дауысты дыбыстарды және дауыссыз дыбыстарды артикуляциялық қатынаста жеткілікті түрде анық айта алады	Дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс дыбыстай алады	Сөздердің дыбысталуын тыңдай отырып, оларды анық айтады	Ана тілінің барлық дыбыстарын дұрыс айтады	Дыбыстарды саралай отырып, интонациялық мәнерлеудің әртүрлі тәсілдерін қолданып, сөздерін белсенді түрде құбылтып ойнай алады	Дыбыстық мәдениетін анық айтады, дыбыстардың әртүрлі тәсілдерін қолданып, сөздерін белсенді түрде құбылтып ойнай алады
4	Сөздік қор	Ересектердің айтқан сөздері мен сөз тіркестерін айтады	Өзі, отбасы мүшелері, сүйікті ойыншықтары туралы сұрақтарға жауап бере алады	Барлық әрекеттерді, заттар мен құбылыстарды, олардың белгілерін және сапасын атайды	Көрнекі жағдаяттарсыз -ақ сөздерді қолданып, сөйлеуде етістіктерді белсенді қолдана алады	Сөйлемде антоним, синоним сөздерді қолдана отырып, тілдегі сөздің көп мағыналығын түсінеді	Сөздік қорын кеңейтеді, заттар мен құбылыстарды анық айтады, сөздердің көп мағыналығын түсінеді
5	Байланыстырып сөйлеу	Тапсырманы мұқият тыңдайды және оны басқа адамға жеткізуді, қысқа фразалар мен сөздерді қолданып өтініш жасай алады	Тілектерін, ойларын, сезімдерін айту үшін сөздерді қолдана алады	Табиғаттың тірі және өлі нысандарын бақылау, суреттерді, заттарды қарастыру арқылы сұрақтарға дұрыс жауап бере алады	Диалогтік сөйлеудің, тілдесудің негізгі формасын меңгерген. 2-3 сөйлемнен тұратын тұжырымдарды қолдана біледі	Әртүрлі сөз таптарын, эпитеттерді, салыстыруларды қолдана отырып, монолог құра алады	Бейне сурет бойынша сөз таптарын, эпитеттерді, салыстыруларды қолдана отырып, монолог құра алады
		Күрделі емес шағын сахналық					Түркі тілдік мәдениетін анық айтады

6	Шығармашылықпен сөйлеу қызметі	мазмұндағы ойыншықтардың қойылымдарын түсінеді, олардың әрекеттеріне еліктей алады	Саусақ ойындарына арналған тақпақтарды жатқа айтады	Кейіпкерлердің мінездемесін беру үшін интонациялық мәнерлеудің қарапайым түрлерін қолданады	Таныс ертегілерін айта алады, ойыншықтар бойынша шағын әңгімелер құрастырады	Оқиғалар құрастыра алады, астарлы және ауыспалы сөздерді қолданып, түсіне алады.	ерт ой шығ ойы үйк мен құр қыз
7	Шығармаларды қабылдауы	Тиісті суреттерді қолдана отырып шағын, қарапайым әңгімелерді, өлеңдерді, тақпақтарды түсінеді	Халық ауыз шығармашылығы туындыларына эмоциямен үн қата алады	Түрлі оқиғаларға, кейіпкерге өзінің қарым-қатынасын білдіреді	Өзіне ұнайтын бірнеше шығармаларды атай алады, әдеби кейіпкерлерді ойында қолданады	Кітапқа деген қызығушылық танытады, өлеңдерді жатқа мәнерлеп оқуы мүмкін	Көр таң шығ мэт маз ала
8	Сауаттылық негіздері					Үш дыбысты сөздермен талдау жасай біледі. Тыңдай біледі және екпінді буындарды ажыратады.	Дыс айт дыс тал жас бір қол ала дыс сөз дыс тал жас дыс сиг

3-кесте

Танымдық дағдылар

Р / Дағдылар с тізбесі №	1 жастан бастап 2 жасқа дейін	2 жастан бастап 3 жасқа дейін	3 жастан бастап 4 жасқа дейін	4 жастан бастап 5 жасқа дейін	5 жастан бастап 6 жасқа дейін	6 жасқа дейін
1 2	3	4	5	6	7	8
Заттардың қасиеттерін бағдарлау	Біртекті заттарды бір белгісі бойынша (көлемі, пішіні) топтастыра біледі.	Заттардың негізгі түстерін, пішінін, көлемін,	Салыстыру (қатар қою, тіркеу) тәсілімен заттарға тән айырмашы-лықтарды	Заттарға тән ерекшеліктерді және белгілерді иісі, дәмі, дыбысы	Танымдық әрекет ретінде заттардың	Д м к € э ү г м

		Негізгі төрт түсті ажырата алады	сипатын ажыратады	таниды және атайды	негізінде қабылдайды, атай біледі	қасиеттері мен белгілерін қарастыра алады	к а т м
2	Қоршаған әлемді танып білу	Өзі, отбасы туралы білімге ие. Айналасындағы жануарларды, өсімдіктерді және заттарды таниды	Адамдарға, олардың әрекетіне ерекше қызығушылық танытады	Табиғаттағы және ауа райындағы қарапайым өзгерістерді байқайды және атайды. Бағдаршам белгілерінің мәнін түсінеді және атайды	Тірі және өлі табиғат пен қоғамдық өмірдегі қарапайым себеп-салдарлық байланыстарды түсінеді	Танымдық міндеттерді шынайы-көрнекі және көрнекі-үлгі тұрғысында шеше алады, жүйелей және топтастыра алады. Ұқсастықтары мен айырмашылық-тарын табуға қабілетті.	к с с а б а т к
3	Құрылым-дау дағдылары	Ересектердің көмегімен қарапайым құрылыс құрай алады	Ересектердің көрсетуімен қарапайым құрылыстарды қайталап жасайды (үстіне, жанына, астына қоя алады)	Құрылыс материалдарын әртүрлі тәсілдермен орната алады. Оның негізгі бөлшектерін біледі және атайды	Құрылыс материалдарын өз бетінше таңдайды, құрылысты әдемі орындауға тырысады	Құрастырудың бірнеше және қарапайым жинақтау тәсілдерін меңгерген. Түрлі нәтиже алу үшін бір және бірнеше тәсілдер қолданады.	ж с т г г ц а с к м ж
4	Экология-лық мәдениет негіздері	Тіршілік иелерін, өсімдіктерді ажырата алады, оларға қызығушылық танытады	Жануарлар әлеміне мейірімділік танытады және ұқыпты қарым-қатынас жасайды	Ересектердің көмегімен өсімдіктерді күтіп баптау бойынша қарапайым еңбек дағдыларын орындай алады	Табиғатта өзін-өзі ұстаудың кейбір нормаларын меңгерген	Қоршаған әлемнің алуан түрлілігін түсінеді. Өсімдіктердің қасиеттері мен жануарлардың мекендейтін ортасын біледі	ұ б б ж е а ж т б м к а ж к с
5	Қарапайым математикалық түсініктер	Ересектердің нұсқауларын түсінеді және айналасындағы кеңістіктен заттарды таба алады	Кеңістікте бағдарлаудың бастапқы дағдыларын меңгерген	Уақыт, кеңістік, туралы қарапайым түсініктерін көрсете алады	Уақыт туралы (тәулік бөліктері: таңертең, күн, түн; күндер: бүгін, кеше, ертең; жылдам, баяу) түсініктерге ие	Геометриялық пішіндердің құрылымдық сипаттамаларын, тура және кері реттегі сандық қатынасты біледі	т б с ж с к к м л т

6	Ізденіс және эксперименттік іс-әрекет	Әртүрлі пішіндегі (тесіктерге) ойықтарға сәйкес заттарды салуды біледі	Әртүрлі заттармен эксперимент жасай (ажырата, жалғай, құрастыра) алады	Таныс материалдармен өз бетінше эксперимент жасай алады	Мақсатты түрде жаңа материалдармен эксперимент, моделін жасай алады және заттар арасындағы жалпы белгілерді ажырата біледі	Қарапайым себеп-салдарлық байланыс орната алады, ретімен және нәтижелі эксперимент жасай алады	Т Э К Ж
7	Ақпаратпен жұмыс		Әртүрлі ақпарат көздеріне қызығушылық танытады	Ескі және жаңа ақпарат-тардың айырмашылығын анықтайды	Жаңа ақпараттар алу қажеттігін түсінеді	Жаңа ақпаратты қалай ұсынуды, кімдер қызығушылық танытатынын біледі және түсінеді	А Т С Т А

4-кесте

Шығармашылық дағдылар

Р / Дағдылар тізбесі №	1 жастан бастап 2 жасқа дейін	2 жастан бастап 3 жасқа дейін	3 жастан бастап 4 жасқа дейін	4 жастан бастап 5 жасқа дейін	5 жастан бастап 6 жасқа дейін	6 жастан бастап 7 жасқа дейін	
1	Музыкалық іс-әрекет	Ән орындау барысында күрделі емес қимылдармен би әуеніне көңілді сипат береді	Музыкалық аспаптарды біледі, музыкалық фразалардың жоғары және төмен дыбысталуын ажыратады, ересектермен бірге ән айтуға ықылас танытады	Музыкалық шығарманың қарқынын ажыратады жоғары дыбыстарды ажыратады, әуеннің басы мен соңына назар аударады	Дауыс тембрін ажыратады, әнді созып айтады, сөздерді анық айтады; бидің, музыкалық ырғақтың қимылдарын орындайды	Балалар музыкалық аспаптарында ойнаудың қарапайым дағдыларына ие, музыкалық дыбыстың, ұзақтығының, тембрінің негізгі қасиеттерін ажыратады. Әнді суырып салып айту қабілетіне ие.	Музыкалық аспап сүйемелдейтін әуенді, регистр дыбысын ажырата алады. Балаларға арналған музыкалық аспапта ойнау барысында, ән айтқандай, билегенде минорлы және мажорлы дыбысталуды қабылдап, жаңғырта алады

2	Өнімді іс-әрекет	Қағаз бетін ашық дақтармен, жақпалармен толтырады, дөңгелек, жайпақ пішіндерді мүсіндейді	Мүсіндеу дағдыларын игерген (заттарды шұңқырлау, сәндеу). Қағаз бетіне тік және жатық, ирек сызықтар сыза алады.	Бейнелеу әрекетіне қажетті негізгі техникалық дағдылар мен іскерліктерді игерген	Бейнелеу өнерінің түрлері туралы ұғымдары бар (кескіндеме, мүсіндеу, халық өнері)	Бейненің сипатына тән бейнелеудің техникалық тәсілдері мен құралдарын өз бетінше таңдай алады	Түрлі техникалық құралдарды өз бетінше қолдана алады, жұмыстарды жаңа бөліктермен толықтырады және әсемдей алады
3	Қоршаған ортаны эстетикалық қабылдау	Бояудың ашық түстеріне назар аударады, оларға таң қалады, қуанады	Халықтық ойыншықтарды қарастыру кезінде эмоциялық қуаныш білдіреді, олардың ашықтығын, әдемілігін атап көрсетеді	Түрлі бейнелеу өнері түрлеріне қызығушылық танытады, материалдарды ұқыпты қолданады	Геометриялық пішіндер мен өсімдік элементтерін ырғақты орналастырады . Би сипатындағы музыканы эмоциялы түрде қабылдайды	Сәндік өнерге, дизайнға қызығушылық білдіреді, жұмыстың тәсілдерін таңдайды және дәлелдейді, жұмысқа материалдарды тиімді қолданады, табиғаттың әсемдігіне, киімге және бөлменің жинақылығына эмоциялы түрде мән береді.	Қарастырған заттары бояуының қанықтығы (фактурасы) туралы түсінігі бар.Өнердің басқа түрлерінің түпмәтінінде өнер туындыларына алғашқы талдау жасау дағдысына ие

5-кесте

Әлеуметтік дағдылар

Р / Дағдылар с тізбесі №	1 жастан бастап 2 жасқа дейін	2 жастан бастап 3 жасқа дейін	3 жастан бастап 4 жасқа дейін	4 жастан бастап 5 жасқа дейін	5 жастан бастап 6 жасқа дейін	6 жаст бастап 8 жасқа дейін	
1 2	3	4	5	6	7	8	
1	Өзін ұстау мәдениеті дағдылары	Өзін ұстаудың қарапайым нормаларын	Мінез-құлық нормалары мен қағидаларын түсінеді, сәлемдесу, қоштасу,	Адами қарым-қатынас туралы білімді меңгерген, эмоциялық	Жақын және айналасындағы адамдарға	Қажетті жағдайда көмек сұрай алады, басқа адамдардың	Мінез-адамге нормал туралы табиғат өзін-ө

		меңгерген және жағымды әдеттері қалыптасқан	ризашылық сөздерін қолданады	жағдайды түсінеді	қарапайым қамқорлық танытады	тілектерін құрметтейді	тураль қағида тураль
2	Ересектермен және құрдастарымен өзара іс-әрекет	Ересек адамды ынтамен тыңдай біледі, оның тапсырмаларын орындайды. Күрделі емес тапсырмаларды есінде сақтайды және орындайды	Жақындарына , құрдастарына бауырмалдық , тілектестік сезім танытады	Құрдастарымен тұрақты ойын бірлестіктеріне қосылады және танымдық тақырыптарға ересектермен тілдесе алады	Ересектермен бірге еңбек әрекеттерін орындайды. Құрдастарының арасында өзінің орнын , "Менін" сезінеді	Ересектермен және құрдастарымен бірге еңбек ете алады, ортақ мақсат қояды және оның нәтижесін талқылай алады	Ересек бірлес әрекет татуль қосыла пайдас тигізу оған қанаға тырыса
3	Адамгершілік нормалары туралы түсінік	Айналасындағылармен қарым-қатынасты реттеу үшін және тілектерін білдіру үшін қажетті сөздерді қолдана алады	Ненің " жақсы", ненің " жаман" екенін біледі және түсінеді	Өзінің әрекеттерін, ертегі кейіпкерлерінің әрекеттерін бағалай алады	Адамгершілік нормалары мен қоғамда өзін-өзі ұстау қағидаларын сақтайды	Өзін-өзі ұстаудың адамгершілік нормаларын сақтайды, жағымды іс жасағанда қуанады, рахаттанады, адамгершілік нормалары бұзылғанда уайымдайды	Өзінің басқа халықт әдепті нормал құндыл біледі түсіні төзімд таныта Әлеуме әлемде қарым- жасау іскерл , қоға тәртіг қағида сақтау комму- дағдыл меңгер

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2012 жылғы 23 тамыздағы
№ 1080 қаулысымен
бекітілген

Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

1. Жалпы ережелер

1. Осы орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының 56-бабына сәйкес әзірленген.

2. Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беретін ұйымдары білім беруді:

1) осы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына;

2) үлгілік оқу жоспарларына;

3) Қазақстан Республикасының орта білім беру саласындағы уәкілетті органы белгілеген тәртіппен бекітілген басқа да нормативтік құжаттарға сәйкес жүзеге асырады.

3. Орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты:

1) орта білімнің базалық (міндетті) мазмұнының жалпы нормаларын, құрылымы мен құрамын анықтайды;

2) білім алушылардың оқу жүктемесінің көлемін, білім беру процесін ұйымдастыру жағдайларын, білімді бақылау мен бағалау жүйесін регламенттейді;

3) жалпы орта білім беретін ұйымдарда білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді;

4) білім беру процесін жүзеге асыру жағдайларына: мемлекеттік бюджет қаражатын тиімді пайдалануға, жалпы орта білім беретін ұйымдардың материалдық-техникалық базасын және білім алушылардың қауіпсіздігі мен денсаулығын сақтауды нормативтік қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды белгілейді.

4. Орта білім беру стандартында Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңына сәйкес терминдер, анықтамалар мен қысқартулар пайдаланылады. Оларға қосымша мынадай терминдер және олардың анықтамалары енгізілді:

1) Білімнің базалық мазмұны - жалпы орта білім беретін ұйымдардың меншік нысанына, типі мен түріне қарамастан, меңгеруге міндетті, орта білім берудің келесі деңгейлерінде оқуды жалғастыруға жеткілікті болатын білім мазмұнының құрамы мен көлемі;

2) Үлгілік оқу жоспарының инварианттық компоненті - орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына енгізілген және жалпы орта білім беретін ұйымдарда оқытылатын міндетті пәндер жиынтығы.

3) Үлгілік оқу жоспарының вариативтік компоненті - білім алушылардың білімге деген қажеттілігі мен бейімділігін ескере отырып, жалпы орта білім беретін ұйымдар анықтайтын оқу пәндері мен курстардың жиынтығы.

4) Оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі - үлгілік оқу жоспарының инварианттық және вариативтік (мектеп және оқушы) компоненттеріндегі оқу пәндерінің мазмұнын меңгеру үшін қажетті және білім беру деңгейлері мен оқу жылы бойынша белгіленген оқу уақытының көлемі.

5) Үлгілік оқу жоспары - орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының құрамдас бөлігі болып табылатын, оқу пәндерінің тізбесі мен көлемін регламенттейтін, оқу

жүктемесінің инварианттық және вариативтік компоненттерін белгілейтін және бастауыш, негізгі орта білім беру деңгейлерінде оқыту тілін, жалпы орта білім беру деңгейінде оқыту тілі мен бағытын сипаттайтын нормативтік құқықтық акт; білім беру ұйымдарының қызметін қаржыландыру үшін негізгі құжат болып табылады.

6) Оқу жұмыс жоспары – білім алушылардың білім алу мүдделерін ескере отырып, үлгілік оқу жоспары негізінде жалпы орта білім беретін ұйымдар әзірлейтін құжат.

7) Міндетті оқу бағдарламасы – үлгілік оқу жоспарының инварианттық компонентіне енетін әрбір оқу пәні бойынша білім, шеберлік және дағды мазмұны мен көлемін анықтайтын құжат.

8) Вариативтік оқу бағдарламасы – үлгілік оқу жоспарының вариативтік компонентіне енетін әрбір оқу курсы бойынша білім, шеберлік және дағды мазмұны мен көлемін анықтайтын құжат.

9) Білім алушының дайындық деңгейі – тұлғалық, жүйелік-әрекеттік және пәндік нәтижелерінен көрінетін білім алушылардың орта білім мазмұнын меңгеру деңгейі.

10) Білім мазмұнын меңгерудің базалық деңгейі – білім алушылардың білім, шеберлік және дағдының міндетті көлемін меңгеру деңгейі.

11) Білім мазмұнын меңгерудің жетік деңгейі – білім алушылардың білім, шеберлік және дағдының кеңейтілген және тереңдетілген көлемін меңгеру деңгейі.

12) Білім алушының портфолиосы – білім алушының білім алудағы жеке жетістіктері мен оқу, шығармашылық, спорттық, әлеуметтік, коммуникативтік әрекеттерде қол жеткізген түрлі көрсеткіштерінің жиыны.

13) Қамқоршылар кеңесі – жалпы орта білім беретін ұйымның алқалық басқару нысаны болып табылатын сайланбалы орган.

5. Орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты білім берудің жалпы нормалары мен мазмұнын қамтиды және тұлғаның, қоғам мен мемлекеттің мүдделерін көздейді.

6. Осы стандарт:

1) міндетті және вариативтік оқу бағдарламаларын, оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерін әзірлеу, сондай-ақ олардың сапасын сараптау үшін;

2) орта білім беру деңгейлері арасындағы сабақтастықты қамтамасыз ету үшін;

3) жалпы білім беретін ұйымдарда білім беру процесін жүзеге асыру үшін;

4) педагогтің, жалпы білім беретін ұйымның іс-әрекет нәтижесін анықтаудың бағалау жүйесін әзірлеу үшін және білім алушылардың дайындық деңгейін айқындау мен оларды қорытынды аттестаттаудың бақылау-өлшеуіш материалдарын дайындау үшін;

5) педагогикалық кадрларды даярлау, қайта даярлау және біліктіліктерін арттыру бойынша бағдарламаларды даярлау үшін негіз болып табылады.

2. Білім мазмұнына қойылатын талаптар

7. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары баланы жеке тұлға ретінде қалыптастыруға, оның жеке қабілеттерін, оқу ісіндегі оң мотивациясы мен іскерлігін: негізгі мектептің білім беру бағдарламаларын кейіннен меңгеру үшін оқудың, жазудың, есептеудің, тілдік қатынастың, шығармашылық тұрғыдан өзін-өзі көрсетудің, мінез-құлық мәдениетінің берік дағдыларын дамытуға бағытталған.

8. Бастауыш білім беру баланың жеке тұлға ретінде адамгершілік қасиеттерінің, оның қоршаған ортаға эмоционалдық-құндылық қатынасының, оқу процесіне оң мотивациясының қалыптасуын және таным әрекетіндегі жеке қабілеттері мен шеберліктерінің дамуын қамтамасыз етеді.

9. Бастауыш білім мазмұнын жеті білім саласы құрайды: "Тіл және әдебиет", "Математика", "Жаратылыстану", "Адам және қоғам", "Өнер", "Технология", "Дене шынықтыру".

10. Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары білім алушылардың ғылым жүйесінің базалық негіздерін меңгеруге, олардың бойында тұлғааралық және этносаралық қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға, жеке тұлға ретінде өзін-өзі билеуіне және кәсіптік бағдарлануына бағытталады.

11. Негізгі орта білім білім алушының базистік ғылым негіздерін меңгеруін, жоғары рухани-адамгершілік және тұлғааралық, этносаралық қарым-қатынас мәдениетінің қалыптасуын, тұлғаның өмірде өз орнын табуын және өзін-өзі билеуін, функционалдық сауаттылығының қалыптасуын, бейіналды дайындықтың іске асырылуын қамтамасыз етеді.

12. Негізгі орта білім мазмұнын жеті білім саласы құрайды: "Тіл және әдебиет", "Математика және информатика", "Жаратылыстану", "Адам және қоғам", "Өнер", "Технология", "Дене шынықтыру".

13. Жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттар бойынша бейіндік оқытуды енгізе отырып, саралау, кіріктіру және білім беру мазмұнын кәсіптік бағдарлау негізінде әзірленеді.

14. Жалпы орта білім білім алушының табиғат, қоғам және адам туралы біртұтас, аяқталған білім жүйесін меңгеруін, функционалдық сауаттылығының дамуын, тұлғаның интеллектуалдық, рухани-адамгершілік және физикалық дамуын, білім мазмұнын саралау, кіріктіру және бейіндеу негізінде болашақ мамандығының бағытын таңдау жағдайын қамтамасыз етеді.

15. Жалпы орта білім мазмұнын алты білім саласы құрайды: "Тіл және әдебиет", "Математика және информатика", "Адам және қоғам", "Жаратылыстану", "Технология", "Дене шынықтыру".

16. Әрбір білім саласы ұқсас оқу пәндерін қамтиды.

17. "Тіл және әдебиет" білім саласына енетін пәндер: "Сауат ашу (оқу, жазу)", "Әдебиеттік оқу", "Қазақ тілі", "Қазақ әдебиеті" (қазақ тілінде жалпы білім беретін ұйымдар үшін, оқыту тілі қазақ тілінде емес жалпы білім беретін ұйымдар үшін), "Орыс тілі", "Орыс әдебиеті" (орыс тілінде жалпы білім беретін ұйымдар үшін), "Орыс тілі", "Орыс әдебиеті" (қазақ тілді және басқа да орыс тілді емес жалпы білім беретін ұйымдар үшін), "Шетел тілі".

18. Қазақстан аумағында тұратын этностың тілінде оқытатын жалпы білім беретін ұйымдарда "Тіл және әдебиет" білім саласына осы этностың "Ана тілі мен әдебиеті" қосымша енеді. Нақты этностың шоғырланып орналасқан жерлерінде олардың тілін оқыту мәселесін шешу білім саласындағы жергілікті атқару органдары құзырына беріледі. "Ана тілі" ("Ұйғыр тілі", "Өзбек тілі", "Тәжік тілі") мен "Әдебиет" ("Ұйғыр әдебиеті", "Өзбек әдебиеті", "Тәжік әдебиеті") пәндері үлгілік оқу жоспарының инварианттық компонентіне енеді.

19. "Математика және информатика" білім саласына енетін пәндер: "Математика", "Алгебра", "Алгебра және анализ бастамалары", "Геометрия", "Информатика".

20. "Жаратылыстану" білім саласына енетін пәндер: "Дүниетану", "Жаратылыстану", "География", "Биология", "Физика", "Химия".

21. "Адам және қоғам" білім саласына енетін пәндер: "Қазақстан тарихы", "Дүниежүзі тарихы", "Адам. Қоғам. Құқық", "Өзін-өзі тану".

22. "Өнер" білім саласына енетін пәндер: "Музыка", "Бейнелеу өнері".

23. "Технология" білім саласына енетін пәндер: "Еңбекке баулу", "Сызу", "Технология".

24. "Дене шынықтыру" білім саласына енетін пәндер: "Дене шынықтыру", "Алғашқы әскери дайындық".

РҚАО-ның ескертпесі!

25-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

25. "Өмір қауіпсіздігінің негіздері" оқу курсының мазмұнын 2-4-сыныптарда дүниетану оқу курсының шеңберінде: жылдық оқу жүктемесі 2-3-сыныптарда 6 сағаттан, 4-сыныпта 10 сағаттан бастауыш сынып мұғалімдері іске асырады; 5-9-сыныптарда "Дене шынықтыру" оқу курсының шеңберінде 15 сағаттық жылдық оқу жүктемесімен дене шынықтыру мұғалімі іске асырады; 10-11-сыныптарда "Алғашқы әскери дайындық" оқу курсының аясында 25 сағаттық жылдық оқу жүктемесімен алғашқы әскери дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушылары іске асырады. Өмір қауіпсіздігінің негіздерін оқыту сабақтары міндетті болып табылады және оқу уақытында жүргізіледі.

Ескерту. 25-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

РҚАО-ның ескертпесі!

26-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

26. "Жолда жүру ережелері" оқу курсының мазмұны 2-4-сыныптарда мынадай оқу курстарының шеңберінде іске асырылады: "Ана тілі", "Музыка", "Бейнелеу өнері", "Технология"; 5-8-сыныптарда сабақтан тыс уақытта, сынып сағаттары мен факультативтер есебінен іске асырылады.

Ескерту. 26-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

27. Стандартта ұсынылған орта білімнің базалық мазмұны:

1) Қазақстан Республикасындағы білім беру кеңістігінің біртұтастығын, орта білім беру деңгейлері және білім салалары бойынша орта білім мазмұнының жүйелілігін, сабақтастығын және үздіксіздігін;

2) барлық білім алушылар үшін білімнің тең мүмкіндігі мен тең қолжетімділігін;

3) жалпы орта білім беретін ұйымдардың типіне, оқыту нысанына және түріне қарамастан, орта білім мазмұнының бірыңғай талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді.

28. Орта білім мазмұнының инварианттық компоненті типтік оқу жоспарларында, ал вариативтік компоненті оқу жұмыс жоспарларында жүзеге асырылады.

29. Орта білімнің іргелілігін сақтау және орта білімнің базалық мазмұнына қойылатын мемлекеттік талаптарды орындау мақсатында инварианттық компонент жалпы сағат көлемінен бастауыш білім деңгейінде 90%-дан, негізгі орта білім деңгейінде 85%-дан, жалпы орта білім деңгейінде 75%-дан төмен болмайтын мөлшерде белгіленеді.

30. Міндетті оқу бағдарламалары орта білімнің базалық мазмұнын іске асырады және орта білім беру деңгейлеріне сәйкес білім алушылардың дайындығына қойылатын талаптарды анықтайды. Вариативті оқу бағдарламалары вариативті компонентке кіретін оқу пәндері мен курстарының мазмұнын іске асырады.

31. Жалпы орта білім екі қоғамдық-гуманитарлық, жаратылыстану-математика бағыттары бойынша бейінді оқыту негізінде жүзеге асырылады. Саралап оқыту және білім алушылардың танымдық қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында оқытудың осы екі бағыты аясында жекелеген пәндерді тереңдетіп оқытуға арналған үлгілік оқу жоспарына (бұдан әрі - ҮОЖ) сәйкес аралас (ұқсас) пәндер бойынша бейіндендіру енгізіледі.

32. Барлық ҮОЖ-да инварианттық компоненттің оқу пәндері өзгермейді, бұл жалпы білім беретін ұйымдардың барлық типтері мен түрлері үшін орта білімнің базалық мазмұнына қойылатын бірыңғай талаптарды қамтамасыз етеді.

33. Негізгі орта білім мен техникалық және кәсіптік білім мазмұндарының сабақтастығы жекелеген және аралас пәндерді, оның ішінде технологиялық бағыттағы пәндерді тереңдетіп оқыту арқылы бейіналды оқыту аясында іске асырылады. Жалпы орта білім мен жоғары білім беру

мазмұндарының сабақтастығы жекелеген және аралас пәндерді тереңдетіп оқыту арқылы бейінді оқыту аясында іске асырылады.

34. Білім алушылардың негізгі орта білім деңгейінде бейіналды оқытудың, жалпы орта білім деңгейінде бейіндік оқытудың бағыттарын таңдауы олардың ата-аналары мен қамқоршылар кеңесінің қатысуымен жүргізіледі.

3. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

РҚАО-ның ескертпесі!

35-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

35. Оқу жылының ұзақтығы 2-11-сыныптарда 34 оқу аптасын құрайды.

Ескерту. 35-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

РҚАО-ның ескертпесі!

36-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

36. Білім алушылардың апталық оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі сыныптағы және сыныптан тыс (факультативті, жеке және үйірме сабақтары) оқу жұмыстарының барлық түрлерін қоса алғанда, 2-сыныпта – 25 сағаттан, 3-сыныпта – 29 сағаттан, 4-сыныпта – 29 сағаттан, 5-сыныпта – 32 сағаттан, 6-сыныпта – 33 сағаттан, 7-сыныпта – 34 сағаттан, 8-сыныпта – 36 сағаттан, 9-сыныпта – 38 сағаттан, 10-сыныпта – 39 сағаттан, 11-сыныпта – 39 сағаттан аспауы тиіс.

Ескерту. 36-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

РҚАО-ның ескертпесі!

37-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

37. Оқу жылында 2-11-сыныптардағы каникул уақытының ұзақтығы кемінде 30 күнді құрайды. Оқу жылы ішінде 3 рет каникул беріледі: күзде, қыста және көктемде. Каникулдың нақты мерзімін Қазақстан Республикасының білім саласындағы уәкілетті органы белгілейді.

Ескерту. 37-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

38. Үлгілік және оқу жұмыс жоспарларында пәнді меңгеруге бөлінетін оқу уақыты тиісті міндетті және вариативтік оқу бағдарламаларының құрылымы мен мазмұнын әзірлеу кезінде ескеріледі.

39. Инварианттық және вариативтік компоненттерді құрайтын пәндер бойынша білім алушылардың оқу жүктемелерінің жалпы көлемі ҮОЖ-да белгіленеді.

40. Білім алушылардың пәндер бойынша міндетті оқу жүктемесінің көлемі оқытудың бағыты ескеріліп, ҮОЖ-да белгіленеді.

41. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі олардың қажеттіліктері ескеріліп, жалпы білім беретін ұйымдардың оқу жұмыс жоспарында белгіленеді.

4. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

42. Білім алушылардың дайындық деңгейі үш аспект бойынша бағаланады:

- 1) тұлғалық нәтижелер;
- 2) жүйелік-әрекеттік нәтижелер;
- 3) пәндік нәтижелер.

43. Тұлғалық нәтижелер:

1) Қазақстан Республикасы Конституциясына, тәртіп сақтау ережелері мен заңдарына құрмет көрсетуінен;

2) белсенді азаматтық ұстанымын, жоғары патриоттық сезімін көрсете білуінен, өз Отанына қызмет етуге және оның мүддесін қорғауға дайын болуынан;

3) мемлекеттік тілді және өз ана тілін білуінен, қазақ халқының және Қазақстан аумағында өмір сүріп жатқан басқа да ұлыстардың тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне және басқа құндылықтарына құрметпен қарауынан;

4) өз елінің, туған өлкесінің табиғатын сақтауға және көркейтуге ұмтылуынан, қоршаған ортаны қорғауда белсенділік танытуынан;

5) салауатты өмір салтын ұстануынан, өз қауіпсіздігі мен айналасындағы адамдардың қауіпсіздігін сақтауға үйренуінен;

6) адамдармен қарым-қатынаста жоғары мәдениеттілік танытуынан, этикалық нормаларды сақтай білуінен;

7) өздігінен білім алуға, өмірден өз орнын табуға және жасампаз еңбекке ынта-ықыласы мен қабілеттілігінен;

8) үлкендерге құрметпен, кішілерге қамқорлықпен қарап, айналасына мейірімді, кішіпейілді бола білуінен;

9) әлеуметтік ортаның ерекшеліктерін дұрыс бағалай алуынан, қоғамға жат құбылыстарға, идеологиялық, діни ағымдарға және заңды бұзушылық әрекетке қарсы тұра білуінен көрініс табады.

44. Тұлғалық нәтижелер білім алушының тәрбиелілігі, әлеуметтенуі, рухани-адамгершілік, шығармашылық және дене дамуы деңгейінің психологиялық-педагогикалық мониторингісі түрінде бағаланып, оның портфолиосына жинақталады.

45. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер:

- 1) адамзат қоғамының өркендеуі үшін ғылыми жетістіктерді пайдалану аясы мен ғылым негіздері бойынша жүйелі білімін меңгеруінен;
- 2) ғылыми ақпаратты талдай, өңдей, жинақтай және қолдана білуінен;
- 3) таным, жобалау, құрастыру, зерттеу және шығармашылықпен қолдану әдістерін меңгеруінен;
- 4) заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды меңгеруінен;
- 5) жоғары деңгейдегі коммуникативтік қабілеттілігі мен көптілді мәдениеттілігінен көрініс табады.

46. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер білім алушының пәндік олимпиадалар, таңдау курстары, шығармашылық оқу жобалары, сондай-ақ зерттеу жұмыстарының басқа да түрлері бойынша қол жеткізген жетістіктерімен анықталады, оның портфолиосына жинақталады.

47. Пәндік нәтижелер білім алушылардың білімнің базалық мазмұнын меңгеруі барысында білімдік және іс-әрекеттік дайындығынан көрінеді.

РҚАО-ның ескертпесі!

48-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

48. Пәндік нәтижелер 2-4-сыныптарда базалық деңгейде, кейінгі сыныптарда үш деңгейде: базалық (міндетті) деңгейде, жетік мүмкіндік деңгейінде 5-11-сыныптарда (белгілі бір пәнді таңдау кезінде 1 сағат көлемінде вариативтік компонентті игеру үшін) және жетік бейіналды деңгейде 8-9-сыныптарда/жетік бейіндік деңгейде 10-11-сыныптарда (жалпы орта білім беретін ұйымдар таңдаған пәндерді тереңдетіп оқуға арналған үлгілік оқу жоспарларының нұсқаларын игеру үшін) белгіленеді.

Ескерту. 48-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

49. Білім алушылардың оқу пәндерін игеруінің базалық деңгейі білімнің міндетті төменгі шекті көлемі мен олардың шеберлігі мен дағдыларын қамтиды.

РҚАО-ның ескертпесі!

50-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

50. Оқу пәндерін меңгертудің жетік (жетік мүмкіндік және жетік бейіналды/жетік бейіндік) деңгейлері білім алушылардың білімінің кеңейтілген және тереңдетілген көлемін, олардың шеберлігі мен дағдыларын қамтиды. Оқу пәндерін меңгертудің мүмкін деңгейі 5-11 сыныптар үшін

вариативтік оқу бағдарламасы негізінде жалпы білім беретін ұйымдардың таңдауы бойынша жүзеге асырылады. Оқу пәндерін меңгерудің жетік бейіналды (8-9 сыныптар) және бейіндік (10-11 сыныптар) деңгейлері тереңдетіп оқытуға арналған үлгілік оқу бағдарламалары негізінде жүзеге асырылады.

51. Орта білім берудің барлық деңгейлерінде білім алушылардың базалық (міндетті) деңгейді меңгеруін және оқу жүктемесінің көлемін білім саласындағы уәкілетті орган бақылайды.

52. Жалпы орта білім беретін ұйым ұсынатын білім мазмұнын (тереңдетілген, кеңейтілген) меңгеруін жергілікті білім беру органдары бақылайды.

53. Орта білім мазмұнын меңгерудің пәндік нәтижелері бес балдық бағалау жүйесімен бағаланады.

54. Бақылау нысандары ауызша, жазбаша және шығармашылық емтихандар, тест тапсырмаларының ашық және жабық нысандары, бақылау жұмыстары, ауызша сұрақ-жауап, әңгімелесу түрінде болуы мүмкін.

5. Білім беру процесін ұйымдастыру жағдайларына қойылатын талаптар

55. Жалпы орта білім беретін ұйымдарды қаржылық қамтамасыз ету:

1) жалпыға қолжетімді кепілді ақысыз орта білім беру үшін;

2) жалпы орта білім беретін ұйымдарда қажетті материалдық-техникалық база құру үшін;

3) білім алушылардың өмірінің қауіпсіздігі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етуге жағдай жасау үшін жеткілікті болуы тиіс.

56. Білім алушылардың денсаулығын нығайту және олардың қозғалыс белсенділігін жетілдіру мақсатында сыныптан тыс жұмыс нысанындағы спорт секцияларының сабақтарын ұйымдастыруды жергілікті атқарушы органдар қамтамасыз етеді.

57. Мемлекеттік білім беру ұйымдарында қызмет ететін қызметкерлерге еңбекақы "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 52-бабында белгіленген тәртіп бойынша төленеді.

58. Денсаулығына байланысты ұзақ уақыт бойы жалпы орта білім беретін ұйымда оқи алмайтын оқушылар үшін үйінде немесе емделу орындарында ақысыз жеке оқыту қамтамасыз етіледі.

59. Даму мүмкіндігі шектеулі білім алушылардың білім алуы, даму бұзушылықтарының түзетілуі және әлеуметтік бейімделуі үшін жағдай жасалады.

60. Жалпы орта білім беретін ұйымдар санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сай келетін материалдық-техникалық базамен қамтамасыз етілуі тиіс.

61. Жалпы орта білім беретін ұйымдардың материалдық-техникалық базасына:

1) сабақ өткізуге, сыныптан тыс іс-шараларға, демалуға, тамақтануға, медициналық қызмет көрсетуге, спортпен шұғылдануға, мәдени-көпшілік іс-шаралар ұйымдастыруға және оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға қауіпсіз және жайлы жағдайды қамтамасыз ететін және санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сай келетін тиісті инфрақұрылымы бар ғимарат;

2) заманауи құралдармен жабдықталған (байланыс және коммуникация құралдары, желілік өзара байланыс, кеңжақты интернет, мультимедиялық кабинеттер, интерактивті тақта, аудио-бейне техникалар, цехтар, шеберханалар) оқыту пән кабинеттері;

3) оқу бөлмелеріндегі қажетті жарық және жылу жабдықтары, киім шешетін орындар, санитарлық-гигиеналық талаптарға сай жасалған тазалық бөлмелері;

4) мүмкіндіктері шектеулі білім алушылар үшін ғимарат ішінде арнайы жасақталған жағдайлар ;

5) мектеп-интернат жағдайында білім алушылардың тұруы, тамақтануы және демалуы үшін салынған ғимарат, мектеп жанындағы телім енеді.

62. Жергілікті атқарушы органдар және жалпы білім беретін ұйымдар білім алушылардың өмір қауіпсіздігі мен денсаулығын сақтау үшін:

1) салауатты өмір салтын насихаттау;

2) әлеуметтік және психологиялық қызметті күшейту;

3) ғимаратты күзетуді қамтамасыз ету;

4) жергілікті тұрғындар мен ата-аналар қауымдастығы арасында тығыз байланыс орнату;

5) білім алушылардың бейресми ортасын зерделеу;

6) алдын алу іс-шараларын (әлеуметтік сұрақ-жауап, психологиялық қолдау, құқық қорғау және медицина мекемелері қызметкерлерімен кездесулер) өткізу;

7) профилактикалық медициналық тексеруді уақытылы ұйымдастыру;

8) техника қауіпсіздігін, өрттің алдын алу ережелерін сақтау;

9) үй-жайларындағы жарық пен әуелік жылу режимін сақтау;

- 10) компьютерлік техникамен жұмыс істеу тәртібін сақтау;
- 11) жолда жүру қауіпсіздігі ережелерін сақтауды насихаттау;
- 12) балаларды тасымалдауда техника қауіпсіздігін сақтау жолдары арқылы жағдай жасайды.

63. Жалпы орта білім беретін, оның ішінде жеке меншік ұйымдарда білім беру процесі ҰОЖ негізінде дайындалатын оқу жұмыс жоспары аясында жүзеге асырылады және білім саласындағы жергілікті атқарушы органдармен келісіліп, жалпы орта білім беретін ұйымдардың өзінде бекітіледі.

64. Жалпы орта білім беретін республикалық мамандандырылған мектеп-интернаттардың білім беру процесі ҰОЖ негізінде дайындалатын оқу жұмыс жоспары шеңберінде жүзеге асырылады және Қазақстан Республикасының білім саласындағы уәкілетті органымен бекітіледі.

РҚАО-ның ескертпесі!

65-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

65. Сыныпты екі топқа бөлу қалалық жалпы орта білім беретін ұйымдарда сыныптарда білім алушылар 24-ке немесе одан артық, ауылдық жерлерде білім алушылар 20-ға немесе одан артық, шағын жинақты мектептерде кемінде 10-ға толған жағдайда:

- 1) оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін 2-11-сыныптарда қазақ тілі бойынша;
- 2) оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін 5-11-сыныптарда қазақ әдебиеті бойынша;
- 3) оқыту қазақ, ұйғыр, тәжік және өзбек тілдерінде жүргізілетін 3-11-сыныптарда орыс тілі бойынша;
- 4) 2-11-сыныптарда шетел тілі бойынша;
- 5) 5-11-сыныптарда информатика бойынша;
- 6) бейінді пәндер бойынша;
- 7) 5-11-сыныптарда технология бойынша (сынып толымдылығына қарамастан ұлдар мен қыздар топтары);
- 8) 5-11-сыныптарда дене шынықтыру бойынша сабақтарды жүргізу кезінде жүзеге асырылады.

Ескерту. 65-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

66. Сыныпта мүмкіндігі шектеулі балалар болған жағдайда сыныпты топтарға бөлу осындай әр балаға барлық оқушының санын үшке кеміту есебінен жүзеге асырылады.

67. Үлгілік оқу жоспарының оқушы компонентіндегі оқу жүктемесі көлемінде қоғамдық пайдалы еңбекті ұйымдастыру, еңбек тәжірибесін өткізу қамқоршылық кеңестің немесе ата-аналар комитетінің қатысуымен жүзеге асырылады.

	Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген
--	--

Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Ескерту. Қаулы қосымшамен толықтырылды - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 (01.09.2016 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Жалпы ережелер

1. Осы Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі - Стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі - Заң) 56-бабына сәйкес әзірленді және білім алушылардың дайындық деңгейіне, бастауыш білім беру мазмұнына, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлеміне қойылатын талаптарды айқындайды.

2. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары (бұдан әрі - білім беру ұйымдары) меншік нысандары мен ведомстволық бағыныстылығына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан білім беру қызметін:

1) осы Стандартқа;

2) оқу бағдарламалары мен үлгілік оқу жоспарларына;

3) Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы уәкілетті органы белгіленген тәртіппен бекіткен басқа да нормативтік құқықтық және құқықтық актілерге сәйкес жүзеге асырады.

3. Стандартты қолдану:

1) оқытудың күтілетін нәтижелері түрінде көрсетілген бастауыш білім берудің мақсаттары жүйесіне қол жеткізу есебінен оқыту мен тәрбиелеудің сапасын арттыруға;

2) мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде білім беру процесін ұйымдастыру үшін қажетті жағдайлар жасау арқылы үштілді білім беру саясатын іске асыруға;

3) қолданбалы сипаттағы міндеттерді шешу үшін білім алушылардың теориялық білім негіздерін меңгеруі мен алған білімдерін қолдана білуін дамытуды көздейтін бастауыш білім берудің академиялық және практикалық бағыттылығының үйлесімділігіне;

4) білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу пәндері мазмұнының тереңдігі мен күрделілігін қамтамасыз ететін пәндік білім мен дағдыларды кезең-кезеңмен толықтырып отыруға ;

5) күнделікті білім беру процесінің мазмұндық негізін айқындайтын білім берудің құндылықтары мен оқытудан күтілетін нәтижелер жүйесінің өзара байланыстылығы мен өзара шарттылығына негізделген оқыту мен тәрбиелеудің бірлігі қағидатын іске асыруға;

6) балалардың денсаулығын сақтауды қамтамасыз етуге, сондай-ақ білім алушылардың ерекше білімге деген қажеттіліктері мен қосымша білім беру қызметтерін алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға қолайлы жағдайлар жасауға;

7) орта білім беру ұйымдарының типтері мен түрлерінің әртүрлілігі жағдайында бастауыш білім берудің баламалылығын қамтамасыз етуге;

8) білім беру ұйымдарындағы инновациялық практиканы қолдау мен дамытуға;

9) білім сапасын қамтамасыз ету бойынша білім беру ұйымдарының қызметін объективті бағалауды ұйымдастыруға бағытталған.

4. Стандарт:

1) білім беру ұйымдарының әртүрлі типтері мен түрлері үшін бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспарын;

2) бастауыш білім берудің пәндері бойынша оқу бағдарламаларын;

3) пәндер бойынша оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді;

4) пәндер бойынша білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлерін;

5) білім беру ұйымдарында оқыту мен тәрбиелеуден күтілетін нәтижелерге қол жеткізуді қамтамасыз ететін басқару жүйесін;

6) білім беру ұйымдарының білім беру процесін мониторингтеу жүйесін;

7) білім беру ұйымдарының білім беру процесін материалдық-техникалық, ақпараттық қамтамасыз етуге қойылатын бірыңғай талаптарды;

8) білім сапасын қамтамасыз ету бойынша білім беру ұйымдарының қызметін бағалау параметрлерін әзірлеу үшін негіз болып табылады.

5. Білім беру ұйымдары тәрбиелеудің, оқыту мен дамытудың әртүрлі әдістерін, нысандарын және педагогикалық технологияларын қолдану арқылы білім алушылардың Стандартта айқындалған оқытудан күтілетін нәтижелерге қол жеткізуі үшін денсаулық сақтайтын ортаны қамтамасыз етеді.

6. Стандартта Заңға сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады. Оларға қосымша мынадай терминдер мен олардың анықтамалары енгізілді:

1) бастауыш білім берудің базалық мазмұны – типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан білім беру ұйымдарында оқып білуге міндетті бастауыш білім беру мазмұнының құрамы, құрылымы мен көлемі;

2) оқу жүктемесінің вариативтік компоненті – білім алушылардың білімге деген қажеттіліктеріне сәйкес білім беру ұйымы айқындайтын үлгілік оқу жоспарының құраушы компоненті;

3) сабақтан тыс іс-әрекет – білім беру ұйымындағы біртұтас оқу-тәрбие процесінің құраушы бөлігі, үлгілік оқу жоспарында айқындалған оқу жүктемесінен тыс іске асырылатын білім алушылардың бос уақытын ұйымдастыру нысандарының бірі;

4) сыртқы жиынтық бағалау – негізгі орта және жалпы орта білім беру аяқталғаннан кейін меңгерген білім мен қалыптасқан дағдылар деңгейін айқындау;

5) ішкі жиынтық бағалау – оқу тоқсанының соңында оқу бағдарламасының бөлімдерін оқып аяқтағаннан кейін білім алушылардың меңгерген білімі мен қалыптасқан дағдылары деңгейін айқындайтын бағалау;

6) білім беру саласы – мәндес оқу пәндерінің жиынтығын қамтитын бастауыш білім берудің базалық мазмұнының құраушы бөлігі;

7) ерекше білім беру қажеттіліктері (мұқтаждықтар) – дене бітімінде және ақыл-есінде кемістігі бар балаларды қоса алғанда, білім алуда қандай да бір себептермен тұрақты немесе уақытша қиындықтарға тап болатын балалардың қажеттіліктері;

8) оқу жүктемесінің инвариантты компоненті – білім беру ұйымдарында типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан барлық білім алушылардың оқып білу үшін міндетті оқу пәндерін айқындайтын үлгілік оқу жоспарының құраушы компоненті;

9) инклюзивті білім беру – білім беру бағдарламаларына сәйкес басқа да санаттардағы білім алушылардың тең қолжетімділігін көздейтін даму мүмкіндіктері шектеулі адамдарды бірге оқыту мен тәрбиелеу, арнайы жағдайларды қамтамасыз ету арқылы түзету-педагогикалық және әлеуметтік қолдау ;

10) бағалау критерийлері – мұғалім мен оқушыға формативті бағалау кезінде оқытудың мақсатына қол жеткізгенін тануға мүмкіндік беретін тұжырым (табыс критерийі) және ішкі жиынтық

бағалау кезінде білім алушының жұмысты қаншалықты орындағанын бағалауға мүмкіндік беретін тұжырымдар (балдарды қою критерийлері);

11) білім беру процесін мониторингтеу – білім беру ұйымдарында білім беру процесін жүзеге асырудың нәтижелері мен жағдайларындағы өзгерістердің динамикасын жүйелі бақылау, диагностикалау, талдау, бағалау және жай-күйін болжау;

12) үлгілік оқу жоспары – оқу пәндерінің (сабақ) тізбесін регламенттейтін және тиісті білім беру деңгейінің оқу жүктемесінің инварианттық және вариативтік компоненттерінің көлемін айқындайтын құжат;

13) формативті бағалау – сабақта және/немесе үйдегі күнделікті жұмыс барысында білім алушылардың меңгерген білімдері мен қалыптасқан дағдыларының ағымдағы деңгейін айқындайтын және ол оқыту барысында білім алушылар мен мұғалім арасындағы жедел өзара байланысты жүзеге асыратын, білім алушыларға жаңа материалды меңгеру кезеңінде тапсырманы қаншалықты дұрыс орындағанын және оқыту мақсаттарына қол жеткізгенін түсінуге мүмкіндік беретін бағалау.

7. "Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар" деген бөлімде бастауыш білім берудің белгілі бір білім беру саласына енетін пәндер бойынша ұзақ мерзімді сипаттағы мақсаттар жүйесі түріндегі оқытудан күтілетін нәтижелер көрсетілген.

8. "Бастауыш білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан білім беру ұйымдарында оқып білуге міндетті бастауыш білім беру мазмұнының құрамы, құрылымы мен көлемі көрсетілген.

9. "Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде апталық оқу жүктемесі, оқу жылының ұзақтығы, бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын меңгеру мерзімі, топтарға бөлу үшін сыныптардың толымдылығы көрсетілген.

10. Стандарт кезеңмен-кезеңмен:

1) 2016 жылғы 1 қыркүйектен бастап 1-сыныптарда;

2)

РҚАО-ның ескертпесі!

2) тармақша 01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 қаулысымен.

3)

РҚАО-ның ескертпесі!

3) тармақша 01.09.2018 бастап қолданысқа енгізіледі - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 қаулысымен.

4)

РҚАО-ның ескертпесі!

4) тармақша 01.09.2019 бастап қолданысқа енгізіледі - ҚР Үкіметінің 25.04.2015 № 327 қаулысымен.

2. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

11. Білім алушылардың дайындық деңгейі "Тіл және әдебиет", "Математика және информатика", "Жаратылыстану", "Адам және қоғам", "Технология және өнер", "Дене шынықтыру" сияқты бірнеше мәндес оқу пәндерін біріктіретін әрбір білім саласының ерекшеліктері ескеріле отырып жобаланған оқытудан күтілетін нәтижелер арқылы айқындалады.

12. "Тіл және әдебиет" білім беру саласының мазмұны:

1) қазақ тілінде оқытатын сыныптарда "Сауат ашу", "Әдебиеттік оқу", "Қазақ тілі" пәндері, орыс тілінде оқытатын сыныптарда "Русский язык", оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін сыныптарда "Қазақ тілі", оқыту орыс тілінде жүргізілмейтін сыныптарда "Орыс тілі", "Ағылшын тілі" оқу пәндерінде іске асырылады;

2) Қазақстан аумағында жинақы тұратын этностардың тілінде оқытатын білім беру ұйымдарында "Тіл және әдебиет" білім беру саласына осы этностың "Ана тілі мен әдебиеті" қосымша енеді. Ұйғыр, өзбек, тәжік тілдерінде оқытатын білім беру ұйымдарына арналған "Ана тілі" оқу пәні үлгілік оқу жоспарының инвариантты компонентіне енеді.

13. "Тіл және әдебиет" білім беру саласы бойынша бастауыш білім беру аяқталғанда күтілетін нәтижелер.

Бірінші тіл (оқыту тілі), әдебиет

1) тыңдалым және айтылым:

білім алушы әңгімелесудің, оқылған немесе тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсінеді және жеткізе алады; сөйлеушінің көзқарасын жеткізу жолдарын айқындайды, қорытындылар жасайды; пікірталастың тақырыбын түсінеді және әдеби тіл нормасын сақтай отырып, оны талқылауға қатысады; сөйлеу барысында синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді, тура және ауыспалы мағыналы сөздерді саналы түрде қолданады; мәнерліліктің эмоциялық-реңкті құралдарын қолдана отырып, әңгімелеу және сипаттау мәтіндерінің мазмұнын баяндаудың түрлі тәсілдерін пайдаланады; көркем шығармалардың мазмұнын баяндаудың түрлі тәсілдерін қолданады, тыңдағандарына және оқығандарына қатысты пайымдайды, өз ойымен және эмоциясымен бөліседі; логикалық дәйектілікті сақтай отырып, өз көзқарасын дәлелдейді, берілген тақырып пен коммуникативтік берілген нұсқауға сәйкес өзара байланысқан, логикалық тұрғыдан дәйектелген дербес пікір білдіреді; тілдік қатынастың әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып, диалогқа қатысады; оқылған, тыңдалған ақпараттың негізінде қазақ халқының және өзге де халықтардың рухани-адамгершілік құндылықтары туралы түсінікті талдайды;

2) оқылым:

білім алушы халық ауыз әдебиеті мен балалар әдебиеті туындыларын оқиды және кейіпкерлердің мінез-құлықтарын талдайды және іс-әрекеттеріне баға береді; көркем мәтіндерді көркем емес мәтіндерден ажыратады; көркем шығармалардың негізгі идеялары мен композициясын

айқындайды; көркем туындының жанрын айқындайды; өзінің жауабына/таңдауына негіздеме береді; автордың бейнені сомдау үшін қолданған әдеби көркемдеуіш құралдарын айқындайды; жазушының өз кейіпкерлеріне қатынасы туралы қорытынды жасайды; белгілі бір оқу түрлері мен стратегияларын қолдана отырып оқиды; мәтін түрлерін (сипаттау, әңгімелеу, пайымдау) айқындайды; әңгімелерді/өлеңдерді мәнерлеп оқиды; өлеңді мәнерлеп жатқа оқиды; көркем әдебиет туындыларында адамзаттың ортақ құндылықтарын айқындайды;

3) жазылым:

білім алушы тиісті сөздерді негізді түрде іріктей отырып, әртүрлі типте, жанр мен стильде өз мәтіндерін құрастырып жазады; меңгерген грамматикалық, пунктуациялық және орфографиялық нормаларға сай жазады; жеткізудің түрлі тәсілдерін (суреттер, сызбалар, кескіндер, кестелер т.б.) қолдана отырып, мәтіндер жазады; жазудың гигиеналық және каллиграфиялық дағдыларын сақтайды; өз халқының және басқа халықтардың мәдениетіне, салт-дәстүріне байланысты тақырыптарға өзінің жеке көзқарасын білдіре отырып, шағын мәтіндер құрастырады.

Екінші тіл (қазақ/орыс тілі):

1) тыңдалым:

білім алушылар қарым-қатынас жасаудың әлеуметтік-тұрмыстық және әлеуметтік-мәдени сын өзекті аудиовизуалды материалдардың мазмұнын түсінеді; мәтіннің тақырыбын, негізгі идеясын, мәтіндегі басты және қосалқы ақпараттың мағынасын барынша толыққанды, терең және дәл түсіне алады; қарым-қатынас жасау жағдаяттарына, қарым-қатынас орнына және қарым-қатынасқа (коммуникацияға) қатысушыларға қарай сөйлеу стильдерінің қалай өзгеретінін түсінеді; түрлі пікірлерді ескере отырып, оқиғаның/әңгіменің мазмұнын болжайды;

2) айтылым:

білім алушы алдын ала дайындалған жазбалар мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіменің, оқиғаның мазмұнын жеткізеді; оқығаны, естігені жөнінде сұрақтар құрастырады және көзқарасын білдіреді; ұсынылған тақырып пен белгіленген коммуникативтік тапсырма бойынша өзара байланысқан, логикалық жүйеге құрылған хабарламаны құрастырады; қарым-қатынастың әлеуметтік-тұрмыстық және әлеуметтік-мәдени саласында түрлі тілдік жағдаяттарға сай өзінің коммуникативтік ниетін білдіре отырып, диалогқа қатысады; әлемдік мұраға ұлттық мәдениеттің қосқан үлесін түсінеді және түсіндіреді;

3) оқылым:

білім алушы оқу түрлері мен стратегияларын пайдалана отырып, мәтіндерді оқиды; таныс емес сөздері бар мәтіннен негізгі ақпаратты, автордың шешімі мен бағасын түсінеді; көркем және көркем емес мәтіндерді ажыратып таниды; алуан түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табады; идеяны, оқиғаларды және кейіпкерлер іс-әрекеттерінің себептерін түсінетінін көрсетеді; сөздіктер мен анықтамалықтарды пайдаланып, таныс емес сөздер мен фразалардың мағынасын анықтайды; қазақ және орыс әдебиетінің көркем туындыларындағы адамзаттың ортақ құндылықтарын айқындайды;

4) жазылым:

білім алушы тыңдалған мәтіннің, оқылған ақпараттың және көрген оқиғаның (тақырыптар, жекелеген деректер, пікірлер) қысқаша жазбаларын жасайды; тыңдалған/оқылған мәтіндегі ақпаратты үлгі бойынша жинақтайды; стильдік тиесілігін ескере отырып, мәтін құрастырады; орфографиялық, грамматикалық және пунктуациялық нормаларды ескере отырып, баяндау/баяндаусыз сипаттағы мәтіндерді құрастыру үшін тиісті лексикалық бірліктерді пайдаланады.

Үшінші тіл:

1) тыңдалым:

білім алушы таныс тақырыптар бойынша қысқа әңгімелесулердің негізгі мазмұнын түсінеді, таныс сөздер мен фразалардың айтылуын ажырата алады; түстер мен сандар туралы қысқа сұрақтарды түсінеді; таныс тақырыптар бойынша қысқа әңгімелердің мазмұны мен мәнін болжау үшін мәнмәтіндік тірек сөздерді пайдаланады; баяу және айқын дыбысталап айтылған шағын әңгімелердің жалпы мәнін түсінеді;

2) айтылым:

білім алушы өзі туралы тіркестер мен сөйлемдер құрастырады, сұрақтар құрастырады; сұрақтарға жауап береді; заттар мен оқиғаларды сипаттағанда негізгі сөздер мен фразаларды дұрыс интонациямен және екпінмен айтады; өзіне не ұнайтынын және не ұнамайтынын айтады;

3) оқылым:

білім алушы қарапайым иллюстрацияланған сөздікті пайдаланады; тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптағы көлемі шағын көркем және көркем емес мәтіндерді түсінеді; қысқа мәтіндердің негізгі ойын айқындайды; қысқа мәтіндерден нақты және детальді ақпаратты айқындайды; қазақ және шетел әдебиетінің көркем туындыларында адамзаттың ортақ құндылықтарын айқындайды;

4) жазылым:

білім алушы жиі қолданылатын сөздердің жазылуы мен айтылуы арасындағы айырмашылықты білетіндігін көрсете отырып, дұрыс жазады; дауыстап оқығанда жай сөйлемдерді жаза алады; сөйлем соңында тыныс белгілерін дұрыс қояды.

14. "Математика және информатика" білім беру саласы бойынша оқудың күтілетін нәтижелері.

Бастауыш білім беру аяқталғанда білім алушы:

1) "цифр", "сан", "координаталық сәуле", "санның бөлшегі", "жай бөлшек", "аралас сан", "санды өрнек", "әріпті өрнек", "теңдік", "теңсіздік", "бұрыштың градустық өлшемі", "жазық бұрыш", "сыбайлас бұрыш", "пайыз", "жиын", "симметрия", "ақпарат", "объект", "файл", "папка", "затбелгі", "модель", "компьютер желісі", "Интернет" ұғымдарының мәнін; ондық санау жүйесіндегі

разряд бірлік мәндерін; жазық және кеңістік геометриялық фигуралардың түрлерін және олардың элементтерін; шаршы және тік төртбұрыш периметрі мен ауданын есептеу формулалары, бірдей дәрежелі бөлшектерді қосу және азайту қағидаларын; операциялық жүйе нысандарының қызметін; ақпаратты ұсыну түрлері мен өлшем бірліктерін; компьютердің негізгі құрылғыларын, кіру мен шығу құрылымдарын; қолданбалы, сервистік бағдарламалардың және операциялық жүйенің мақсатын компьютерде жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасы қағидаларын біледі;

2) натурал сандарға, шамаларға және олардың арасындағы байланысқа қатысты арифметикалық амалдардың мәні мен ретін; шамалар арасындағы қарапайым өзара тәуелділікті; жиындардың "қиылысуы" мен "бірігуіне" қатысты операциялардың мағынасын; пайызды бөлшек санмен өрнектеуді, бөлшек сандарды пайызбен өрнектеуді; тұрақты және айнымалы шамалар арасындағы айырмашылықтарды; компьютердің негізгі бөліктерінің қолданылуы, құрылымдарының, операциялық жүйе интерфейсі элементтерінің кіру және шығу құрылғысы; компьютерлік техниканың адам денсаулығына тигізетін әсері; ақпаратты және құрылымдарды зиян келтіретін бағдарламалардан қорғаудың маңыздылығы; ақпараттың авторларға сілтеме жасалған ілеспе қажеттілігін түсінеді;

3) өрнектер жазу үшін, санды өрнектерді түрлендіру үшін, есептер шығару үшін математикалық символдарды, арифметикалық амалдар мен қасиеттерді; натурал сандар мен арифметикалық амалдарды ауызша және жазбаша есептеу амалдарын; шамалардың стандартты және стандартты емес өлшем бірліктерін (ұзындық, аудан, көлем, масса, уақыт); шамаларды өлшеу құралдарын; есеп шарттарын жазудың математикалық тілі мен графикалық модельдерін; теңдеулер мен теңсіздіктерді шешу алгоритмдерін; периметр мен ауданды есептеу формулаларын (шаршының, тік төртбұрыштың, тікбұрышты үшбұрыштың); жиын элементтері арасындағы қатынастарды көрсету үшін Венн диаграммасын; санның бөлігін және оның бөлігі бойынша санды табу білігін; ақпаратты жинауға, сақтауға, өңдеуге және жеткізуге арналған ақпараттық-коммуникациялық құралдарды; ақпараттың алуан түрлерімен жұмыс істеуге, модельдер құруға арналған қолданбалы бағдарламаларды; алға қойылған міндеттерді шешу үшін интернет қызметін; компьютерде жұмыс істеу қағидаларын қолданады;

4) ауызша және жазбаша санаудың рационалды тәсілдерін; геометриялық фигуралардың ерекшеліктерін; сандық өрнектер мен айнымалысы бар өрнектердің мәндерін салыстыру нәтижесін; әртүрлі шамалар арасындағы тәуелділіктер (сан, баға, құн, жылдамдық, уақыт, арақашықтық, еңбек (жұмыс) өнімділігі, жұмыс ұзақтығы, жұмыс көлемі); заңдылықтарды және тізбектің жетіспейтін элементтерін табу; күрделі емес комбинаторикалық және логикалық есептерді; есеп шартының сызба, кесте түрлеріндегі жазбасын; санаумен, өлшеумен байланысты деректер мен нәтижелерді; қолданбалы бағдарламалардың мүмкіндіктерін; желіде этикалық және құқықтық нормалардың бұзылу салдарын; мәлімделген талаптарға сәйкес іріктеп, түрлі дереккөздерден алынған ақпаратты талдайды;

5) заттарды олардың белгілері мен кеңістіктегі орналасуына қарай сыныптауышын; шамалар арасындағы тәуелділіктің математикалық моделін; шынайы әлемнің нақты нысандары мен үдерістерінің бейнелер мен сызбалар түріндегі ең қарапайым модельдерін; ұсынылған мәліметтер немесе математикалық модельдер бойынша есеп құрастырады және оған кері есеп құрайды; берілген заңдылықтар бойынша тізбек құрастырады; практикалық міндеттерді шешу үшін ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданып, нысандар мен жағдаяттардың модельдерін; қолданбалы бағдарламалар мен желілік қызметтердің мүмкіндіктері туралы білімдерін түрлі міндеттерді шешу үшін жинақтайды;

6) өлшем нәтижелерін; сандар, шамалар, геометриялық фигуралар туралы қарапайым тұжырымдардың ақиқаттылығын немесе жалғандығын; графика, кесте, диаграмма түрінде берілген

деректерді; модельдің берілген критерийлерге сәйкестігін; қолданбалы бағдарламалар мен желілік қызметтердің түрлі міндеттерді шешуде пайдалану мүмкіндіктерін бағалайды.

15. "Жаратылыстану" білім беру саласы бойынша оқытудың күтілетін нәтижелері.

Бастауыш білім беру аяқталғанда білім алушы:

1) Күн жүйесінің ғаламшарларын және олардың ерекшеліктерін; Жер мен оның табиғаты туралы, ғалам туралы негізгі жаратылыстану түсініктерін; ғылыми таным әдістерін: бақылау, эксперимент, тәжірибе; зерттеуді жоспарлау мен жүргізу барысындағы қауіпсіздік техникасы негіздерін; апатты табиғи құбылыстар кезінде әрекет жасау қағидаларын; адамның, өсімдіктердің, жануарлар мен саңырауқұлақтардың өмірлік циклдерін; адамның, өсімдіктердің, жануарлар мен саңырауқұлақтардың негізгі органдарының құрылымы мен орналасу ерекшеліктерін және олардың функцияларын; өсімдіктердің, жануарлар мен саңырауқұлақтардың жіктелуін; фотосинтез процесінің негіздерін; жарықтың кейбір қасиеттерін; кейбір физикалық күштерді және олардың пайда болу себептерін; қуаттың кейбір түрлерін; Жер бетінде кеңінен таралған заттектердің құрамы мен қасиеттерін; түрлі денелердің қасиеттерін және олар қолданатын кейбір салаларды; пайдалы қазбалардың негізгі түрлерін және олардың маңызын, Қазақстан Республикасындағы пайдалы қазбалардың негізгі кеніштерін біледі;

2) макро- және микроәлем ұғымдарының мәнін; қоршаған ортаға қамқорлықпен қараудың және жер бетіндегі биоалуантүрлілікті сақтаудың маңыздылығын; жеке бас гигиенасын сақтаудың қажеттілігін; ағзаның қорғану функцияларын; табиғат компоненттерінің тірі ағзалар үшін маңызын; қоршаған ортаға енудің құралы ретіндегі ағзалар ерекшеліктерін; омыртқалы және омыртқасыз жан-жануарлардың қарапайым айырмашылықтарын; табиғат ресурстарын ұтымды пайдаланудың қажеттілігін түсінеді;

3) табиғи объектілерді, процестер мен құбылыстарды зерделеу үшін кейбір зерттеу әдістерін; табиғи объектілерді, құбылыстар мен процестерді өлшеудің стандартты және стандартты емес бірліктерін; табиғи объектілерді, процестер мен құбылыстарды өлшеудің қарапайым құралдарын; жүргізген зерттеулерді түсіндіруге қажет тиісті ғылыми терминологияны; өзі тұрып жатқан жердегі өсімдіктер мен жан-жануарларды жіктеу үшін олардың қарапайым белгілері туралы білімді қолданады ;

4) табиғат компоненттері арасындағы себеп-салдарлық байланыстарды; материалдарды қолдану мүмкіндіктерін айқындау үшін олардың қасиеттерін; белгілі бір аумақтың жануарлар мен өсімдіктер әлемін; алуан түрлі өмір сүру орталарының ұқсастығы мен айырмашылығын; өз зерттеулеріндегі және түрлі дереккөздерден алынған материалдарды талдайды;

5) тірі және өлі табиғаттың объектілері мен құбылыстарына зерттеу жүргізуді жоспарлау және өткізу үшін алынған білімі мен дағдыларын; сурет, сызба, графиктер, диаграммалар, кестелер түріндегі ақпараттық материалдарды; қоршаған ортаны қорғау мәселелеріне қатысты идеяларды; микро- және макроәлемнің объектілері, құбылыстары мен процестерінің имитациялық және географиялық үлгілерін жинақтайды;

6) табиғи объектілердің, құбылыстар мен процестердің даму факторлары мен жағдайын; адамның әрекеті мен қоршаған ортаның жағдайына ғылыми-техникалық прогрестің салдары;

ғылыми-техникалық прогрестің адамның тіршілік әрекетіне әсері; жасалған болжамға өз зерттеулерінен алынған нәтижелердің сәйкестігін бағалайды.

16. "Адам және қоғам" білім беру саласы бойынша оқытудың күтілетін нәтижелері.

Бастауыш білім беру аяқталғанда білім алушы:

1) білім алушының күнделікті өмірі өтетін отбасының, мектеп қоғамдастығының құрылымын, құрамы мен функциясын; адамның ең негізгі әлеуметтік функцияларын; "адам – қоғам" өзара байланысы туралы бастапқы мәліметтерді; "қауіпсіздік", "денсаулық" ұғымдары және олардың басты белгілерін; жеке тұлғаның, отбасының, қауымдастықтардың және тұтас қоғамның ерекшеліктерін және олардың адам өміріндегі маңызы мен атқаратын рөлін; тұтыну тауарларының негізгі түрлерін және олардың құрамын; Қазақстанның тарихы мен географиясы туралы жалпы мәліметті; Қазақстан халқы мен Қазақстан халықтарының негізгі дәстүрлері мен фольклорын; Қазақстанның әлемдегі орны мен рөлін; Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін; жалпыадамзаттық құндылықтарды; оң және достық қарым-қатынас жасау қағидаларын, этикет қағидаларын, мектеп оқушысының құқықтары мен міндеттерін, саламатты өмір салтының қағидаларын біледі;

2) адамның сыртқы белгілерінің себептілік шарттылығын; өзінің Қазақстанның жас азаматы ретіндегі және белгілі бір ұлт өкілі ретіндегі өзінің азаматтық болмысын; отбасының, туған жері мен Атамекенінің құндылығын; көпұлтты қазақстандық қоғамның құндылығын; Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерінің маңызын; қоғамдағы адамның адамгершілік мінез-құлық нормаларын; өз өмірінің мектеп өмірімен, ауыл, қала өмірімен, тұтас ел өмірімен тығыз байланыста екендігін; қоғамға қызмет етудің маңыздылығын; әртүрлі тұрғылықты жер түрлерінің функционалдық және құрылымдық ерекшеліктерін; өз ойы мен сөзінің, іс-әрекетінің бір жерден шығуына өз жауапкершілігін; ұлттық салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың мәнін; адам өміріндегі және қоғам дамуындағы саяхаттардың рөлін; адамның өзін тануы мен өзін дамытудың маңыздылығын; "еңбек", "өзара түсіністік", "өмірге қуанышпен қарау", "қиындыққа мойымау", "мейірімділік", "жомарттық", "кең пейілділік", "патриоттық", "шығармашылық" ұғымдарының мазмұнын және маңыздылығын; саламатты өмір салтын ұстануы керектігін; табиғаттың өмірлік қуат көзі ретіндегі мәнін; табиғатқа қамқорлық көрсетудің маңызын түсінеді;

3) таным әдістерін қоғамдық процестер мен құбылыстар зерттеу үшін, оқу тапсырмалары мен шығармашылық, танымдық, зерттеу, жобалау сипатындағы жұмыстарды орындау үшін; қарапайым қаржылық қарым-қатынастардағы жеке басының тәжірибесі мен білімін; саламатты өмір салты туралы, жеке бас гигиенасы туралы, тамақтану және күн тәртібі туралы білімін; дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету туралы қарапайым білімін; қоршаған ортаға бейімделудегі өзінің жеке және қоғам тәжірибесін; отбасында және ұжымда өзара оң және достық қарым-қатынасты сақтау мақсатындағы қатынас қағидаларын қолданады;

4) Қазақстанның әлемдегі орнын; қазақ халқының және елде тұрып жатқан басқа да ұлт өкілдерінің мәдени және салт-дәстүрлерінің ортақ және ерекше белгілерін; жеке тұлғаның, отбасының, мектеп қауымдастығының даму факторларын; адам өміріндегі негізгі ресурстардың мәнін; денсаулық пен қауіпсіздік факторларын; адамның көңіл-күйінің, сезімі мен адамдар іс-әрекетінің көрінісі, олардың себеп-салдарын; өзіндік эмоционалдық күйін талдайды;

5) қоғамдық құбылыстар мен процестерді жүйелеу және топтастыру үшін білімі мен дағдыларын; қоғамның кейбір өзекті проблемаларын айқындау үшін білімі мен дағдыларын; кеңістікте (орын), уақытта (хронологияда), әлеуметтік ортада (қоғамда) бағдарлануы үшін жеке шешімдерін; отбасылық

, тұлғааралық және қоғамдық салаларда коммуникация модельдерін; өмір қауіпсіздігі, саяхатты ұйымдастыру бойынша өз жобаларын, өзіндік рухани-адамгершілік дамуы бойынша шешімдерін жинақтайды;

6) адамгершілік нормасы тұрғысынан өзінің мінез-құлқы мен айналадағы адамдардың істерін; отбасының, қоғамның, мемлекеттің әрбір адам өміріндегі маңыздылығын; заманауи өмірдегі дәстүр мен фольклордың рөлін; тұтыну заттарының маңыздылығы мен құны бойынша құндылығын; сабақта өз жұмысына қанағаттану дәрежесін; тұлғааралық, қоғамдық және қаржы-экономикалық қарым-қатынас саласында өзінің ілгерілеу деңгейін, өзінің эмоциялық және физикалық қалпын; адамдардың тәртібін жалпы қабылданған адамгершілік нормалары тұрғысынан бағалайды.

17. "Технология және өнер" білім беру саласы бойынша оқытудың күтілетін нәтижелері.

Бастауыш білім беру аяқталғанда білім алушы:

1) сызықтардың және формалардың негізгі түрлерін; негізгі және қосымша түстерді; сурет салуға және сәндік-көркем жұмыстарға керекті негізгі материалдар мен құралдарды; өнердің негізгі түрлері мен жанрларын; өнердің әр алуан түрлері бойынша жұмыс істеудің негізгі техникаларын; әлемдік және отандық суретшілердің кейбір үздік туындыларын; музыкалық сауаттылықтың негіздерін; музыкалық мәнерліліктің басты құралдарын; вокалдық және аспаптық жанрлар мен стильдерді; қазақтың халық аспаптарын және әлем халықтарының аспаптарын; қазақ халық музыкасының, Қазақстан сазгерлерінің және әлемнің басқа елдерінің ән және аспаптық репертуарларының кейбір үлгілерін; қарапайым музыкалық импровизациялар жасаудың тәсілдерін біледі;

2) өнердің өмірмен байланысын; орындау техникасының өнердің түрімен, стилімен, жанрымен байланысын; Қазақстанның сәндік-көркем өнеріндегі ұлттық салт-дәстүрлердің ерекшеліктері мен маңызын; қазақ халқының мәдениеті мен басқа да халықтардың мәдениеттеріндегі өнер туындыларының маңызын; қазақ халқы мен басқа да халықтардың ұлттық музыкалық дәстүрлерінің ерекшеліктері мен маңызын; музыкалық туындылардағы берілетін идеяларды, сезімдерді, көңіл-күйлерді; халықтық және сазгерлік музыканың ерекшеліктерін түсінеді;

3) заттарды бейнелеудегі перспектива және композиция заңдарын; қарапайым көркем жұмыстарды жасау үшін, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып, шығармашылық идеяларды; көркем және техникалық еңбек өнімдерін жасау үшін түрлі көкемдік жұмыс құралдары мен техникаларын; шығармашылық жұмысты орындаудағы өнер туындыларының түрлері, жанрлары мен стильдері бойынша білімін; техникалық қауіпсіздік қағидаларын; қарапайым вокалдық және аспаптық импровизациялар мен аранжировкаларды жасауға арналған музыкалық мәнерлілік құралдарын; жеке және ансамбльмен ән айту, музыкалық аспаптарда ойнау дағдыларын қолданады;

4) өзіндік жұмысты ұйымдастыру үшін өнердің алуан түрі бойынша ақпаратты; қазақ халқының және әлемнің басқа да халықтары өнерінің стильдері мен жанрларын; эксперименталдық, зерттеу жұмыстарын жүргізуге арналған материалдар мен аспаптардың қасиеті мен сапасын; бейнелеу өнері, техникалық және көркем еңбек бойынша шығармашылық жобаларды; композиторлық музыканың стильдері мен жанрларының ұқсастықтары мен айырмашылықтарын; қарапайым эксперименталдық жұмыстарды орындау және музыкалық импровизация мен аранжировкаларды жасау үшін дыбыстардың қасиеттерін талдайды;

5) бейнелеу өнері, техникалық және көркем еңбек бойынша, оның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып шығармашылық жобаларды; негізгі және

аралас техникада алуан түрлі материалдар мен құралдарды, жұмыс істеудің тәсілдері мен амалдарын қолдана отырып көркем жұмыстарды; музыкалық шығармалардың қарапайым импровизациясы мен аранжировкаларын; зерттеулер нәтижесі бойынша шығармашылық идеяларды жинақтайды;

6) көркем жұмыстардың және музыкалық шығармалардың негізгі мақсатын, образдары мен идеяларын; жеке/ұжымдық орындалған көркем және техникалық еңбек туындыларын, музыкалық шығармаларды, импровизациялар мен аранжировкаларды бағалайды.

18. "Дене шынықтыру" білім беру саласы бойынша оқытудың күтілетін нәтижелері.

Бастауыш білім беру аяқталғанда білім алушы:

1) ағзаның дамуына ықпал ететін негізгі дене шынықтыру жаттығуларын, оларды орындаудың қағидалары мен техникасын; дене шынықтыру жаттығуларын орындау барысындағы техникалық қауіпсіздік қағидаларын; сергіту жаттығулары мен ширатып шынықтыру жаттығуларын орындау қағидаларын; дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы өзгерістерді бақылау тәсілдерін; дене даярлығын жақсарту үшін дене бөліктері мен бұлшық еттерді дамыту әдістерін біледі;

2) дене шынықтырудың денсаулықты нығайтудағы маңызын; дене шынықтыру мен спорттың елдің дамуындағы және сол үшін мақтанш сезімін қалыптастырудағы рөлін; орындалатын жаттығулардың күрделілік деңгейін; түрлі физикалық жүктемелердің талап етілетін қарқындылығына қол жеткізу қажеттілігін; дене, психикалық және эмоциялық саламаттылықты сақтау мен қолдаудың маңызын; түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде туындайтын тәуекелдерді түсінеді;

3) келісілген мақсаттарға қол жеткізу үшін өзіндік/бірлескен жұмысты орындау дағдыларын; кешенді дене жаттығуларын орындау кезінде қолданылатын композициялық амалдар мен ережелер туралы білімін; уақытты, кеңістікті, дағды мен қозғалыс координацияларын түсінетінін көрсете отырып, дене жаттығуларын орындаудың дұрыс бірізділігін; дене дамуындағы кемістіктерді және денсаулық үшін ықтимал тәуекелдерді жоятын арнайы жаттығуларды; дұрыс тамақтану мен қозғалу режимінің негізгі қағидаларын қолданады;

4) болашақ оқуды және мінез-құлқын басқару үшін топта дене шынықтыру жаттығуларын орындаудағы өзінің жетістіктері мен тәжірибесін; дене шынықтырудың әр түріндегі жеке қабілеттерін және сенімділігін жақсарту; ортақ мақсатқа қол жеткізудегі ынтымақтастық және әділ жарыс жағдаяттарын талдайды;

5) қозғалыс түрлерінен тұратын белгілі бір қозғалыстар комбинацияларын, сондай-ақ түрлі спорт тактикаларын пайдалана отырып стратегияларды; дене шынықтырудың алуан түрлі жағдаяттарына бейімделу үшін білім мен дағдыларды жинақтайды;

6) әртүрлі физикалық жүктемелерді орындау кезінде туындайтын қиындықтар мен тәуекелдерді; өзінің және өзгелердің физикалық мүмкіндіктерін; мектепішілік және мектептен тыс спорттық іс-шараларға қатысу үшін өзінің мүмкіндіктерін бағалайды.

19. Білім алушыларға үй тапсырмалары олардың орындау мүмкіндіктерін ескере отырып беріледі, 2-3-сыныптарда 1,5 сағаттан, ал 4-сыныптарда – 2 сағаттан (астрономиялық сағатта) аспайды.

20. Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлік бағалау арқылы жүзеге асырылады. Критерийлік бағалау нақты айқындалған, оқу процесіндегі барлық оқушыларға алдын ала белгілі бағалау критерийлерімен (формативті бағалаудағы табыс критерийі және жиынтық бағалаудағы балдарды қою критерийі) білім алушылардың оқу жетістіктерін білім берудің тиісті мақсаттарымен және мазмұнымен салыстыруға негізделген.

21. Бағалау әр тақырыптық бөлім бойынша білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеру негізінде нақты оқу пәні бойынша оқу жоспарларында көрсетілген оқу мақсаттары жүйесіне сәйкес жүзеге асырылады.

22. Критерийлік бағалау жүйесі үш бағалауды қамтиды: формативті бағалау, ішкі жиынтық бағалау, сыртқы жиынтық бағалау.

23. Бастауыш білім беру деңгейінде бағалау формативті және ішкі жиынтық бағалауды пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Бастауыш білім беру деңгейінде сыртқы жиынтық бағалау жүргізілмейді.

24. Бастауыш білім берудің оқу бағдарламаларын жүзеге асыратын білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың оқу жетістіктерін критерийлік бағалау тәртібін білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

25. Даму мүмкіндігі шектеулі білім алушылардың білім алуы, даму бұзушылықтарын түзету және әлеуметтік бейімделуі үшін жағдай жасалады.

3. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

26. Бастауыш білім беру білім берудің барлық деңгейлеріне ортақ болып табылатын және білім алушы тұлғасының мінез-құлқы мен қызметін ынталандыратын өмірлік тұрақты бағдарлары болуға арналған білім алушылардың бойында ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды дарытуға бағытталған.

27. Бастауыш білім беру мазмұнында:

- 1) қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік;
- 2) құрмет;
- 3) ынтымақтастық;
- 4) еңбек пен шығармашылық;

5) ашықтық;

6) өмір бойы білім алу базалық құндылықтар болып айқындалған.

28. Бастауыш білім берудің мақсаты мынадай кең ауқымды дағдылар негіздерін меңгерген білім алушы тұлғасының үйлесімді қалыптасуы мен дамуына қолайлы білім беру кеңістігін жасау болып табылады:

1) білімді функционалдықпен және шығармашылықпен қолдана білу;

2) сын тұрғысынан ойлау;

3) зерттеу жұмыстарын жүргізе білу;

4) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана білу;

5) коммуникацияның түрлі тәсілдерін, оның ішінде тілдік дағдыларды меңгеру;

6) топпен және жеке жұмыс істеу дағдылары.

29. Бастауыш білім берудің базалық мазмұны мынадай бағдарларды ескере отырып айқындалады:

1) заманауи қоғамның динамикалық сұраныстарына сәйкес болуы;

2) сын тұрғысынан, шығармашыл және позитивті ойлауды дамыту қажеттілігі;

3) оқу пәндері мазмұнының ықпалдасуын күшейте түсудің орындылығы;

4) оқытудың, тәрбие мен дамытудың біртұтастығын қамтамасыз ету.

30. Бастауыш білім берудің базалық мазмұны үштілді білім беру саясаты шеңберінде іске асырылады. Үштілді білім берудің мақсаты көптілді тұлғаны – кемінде үш тілді меңгерген, қызметтің алуан түрлі саласында үш тілде диалог жүргізе алатын, өз елінің мәдениетін бағалайтын, басқа елдердің мәдениетін түсінетін және сыйлайтын Қазақстанның азаматын қалыптастыруға негізделеді.

31. Үштілді білім беру іс жүзінде мынадай жолдармен іске асырылады:

1) қазақ, орыс және ағылшын тілдерінің халықаралық стандарттарға сәйкес деңгейлік меңгерілуін қамтамасыз ету;

2) сабақтан тыс жұмысты қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде ұйымдастыру.

32. Бастауыш білім берудің базалық мазмұны білім беру саласы бойынша бастауыш білім берудің басты миссиясына сәйкес айқындалады, оған сәйкес білім алушыны тек оқытып қана қоймай, сонымен бірге оның рухани дамуының және әлеуметтік маңызды дағдыларының іргетасын қалау керек.

33. "Тіл мен әдебиет" білім беру саласындағы пәндердің мазмұнында сөйлеу әрекетінің төрт түрі бойынша дағдыларды дамытуға бағытталған коммуникативтік тәсілді қолдану көзделеді. Тілдік пәндердің мазмұны ойын және танымдық іс-әрекеттер арқылы білім алушылардың бойында тілдерді үйренуге деген қызығушылығы мен оң қатынасын дамытуға, сондай-ақ ақпарат алмасу, тілдік материал ретінде мәтінмен жұмыс істей білу, фразалар мен сөз орамдарының мәнін түсіну және оларды нақты жағдайлар кезінде қолдану үшін бастапқы коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға бағытталған.

34. Екінші тіл шеңберінде қазақ тілі мен әдебиетін, орыс тілі мен әдебиетін оқыту білім алушылардың тілдік дағдыларын дамыту, мәтіннің әртүрлі түрлері және типтерімен өз бетінше жұмыс істеуге машықтандыру үшін әдеби мәтіндерді пайдалануға негізделген.

35. Екінші тілді (оқыту тіліне байланысты орыс тілін/қазақ тілін) және үшінші тілді (ағылшын тілін) оқыту тілді деңгейлік үйрену жүйесіне бағдарланған.

36. "Математика және информатика" білім беру саласының мазмұны "Математика", "Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар" оқу пәндерінде іске асырылады.

37. "Математика және информатика" білім беру саласының мазмұны білім алушыларда қоршаған болмыстың алуан түрлі объектілері мен құбылыстарын сипаттау үшін бастапқы математикалық білімді қалыптастыруға; ауызша және жазбаша есептеу алгоритмдерін игеруге; есептер шығарудың жалпы амалдарын, өлшем және есептеу дағдылары негізінде логикалық пайымдаулар түзе білу машықтарын дамытуға; ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың қарапайым құралдарын қолдану дағдыларын, ақпаратты іздеу, таңдау, жеткізу, объектілер мен процестерді жобалау, кестелермен, схемалармен, графикалармен және диаграммалармен жұмыс істеуде ең қарапайым әдістерді қолдану, интерпретациялау және деректерді беру машықтарын қалыптастыруға бағытталған.

38. "Жаратылыстану" білім беру саласының мазмұны "Жаратылыстану" оқу пәнінде іске асырылады.

39. "Жаратылыстану" пәнінің мазмұны "Адам – Табиғат" жүйесі шеңберіндегі ғылыми білімнің қарапайым деңгейін қамтамасыз етуге бағытталған. Бұл оқу пәні білім алушылардың табиғатты тануға деген қызығушылығын, зерттеу дағдыларын дамытуға, қоршаған ортаны ғылыми тұрғыдан түсініп, көре білуді қалыптастыруға бағытталған. Пәннің мазмұны "қарапайымнан күрделіге қарай, таныстан таныс емеске қарай" қағидаты бойынша құрастырылған. Жанды және жансыз табиғаттың құбылыстары мен процестерінің өзара байланыстарының себебін ұғыну және түсіну, қоршаған ортаның көптүрлілігі мен күрделілігін саналы аңғару білім алушылардың ой-өрісін кеңейтеді. "Жаратылыстану" оқу пәні – білім берудің кейінгі деңгейлерінде дербес пән ретінде оқылатын "Биология", "Физика", "Химия" оқу пәндерін оқып-меңгеруге жол бастайтын, сондай-ақ білімнің барлық салаларында маңызды орын алатын зерттеу дағдыларының іргетасын қалайды.

40. "Адам және қоғам" білім беру саласының мазмұны "Дүниетану", "Өзін-өзі тану" оқу пәндерінде іске асырылады.

41. "Адам және қоғам" білім беру саласы пәндерінің мазмұны "Адам –Қоғам" жүйесі шеңберінде кіріспе білімді қамтамасыз етуге бағытталған. Пәндердің мазмұны қоғамдық қатынастардың өткені мен бүгінін, олардың өзара байланысын, адамдардың отбасындағы, қоғамдағы өзара қарым-қатынастарын танып-білуге; өз Отаны үшін мақтаныш сезімін қалыптастыруға, отбасындағы, жергілікті, өңірлік, ұлттық және жаһандық қауымдастықтағы өз орнын ұғуға; қазақстандық қоғамның құндылықтары мен жалпыадамзаттық құндылықтарды түсінуге; әр білім алушының өзінің табиғи қабілеттері мен шығармашылық әлеуетінің көзін ашуына; өз халқының және басқа да халықтардың мәдениетіне деген құрмет сезімін дамытуға, өз қылығы үшін жеке басы жауапкершілігін ұғынуына, басқа адамдардың сезімдерін түсінуге және бірге бөлісуге, адам мен қоршаған ортаға деген ізгілік қатынасын тәрбиелеуге бағытталған.

42. "Технология және өнер" білім беру саласының мазмұны "Бейнелеу өнері", "Еңбекке баулу" және "Музыка" пәндері арқылы жүзеге асырылады.

43. "Технология және өнер" білім беру саласы пәндерінің мазмұны бейнелеу өнері мен музыканың адам өміріндегі рөлі туралы алғашқы түсініктерді қалыптастыруға, қазақтың ұлттық өнеріне, салты мен дәстүріне және әлемдегі басқа халықтардың өнеріне де құрметпен қарауға тәрбиелеуге; бейнелеу өнерінен, көркем және техникалық еңбектен көркем іс-әрекеттің алуан түрін жасап шығаратын машық пен дағдыларды дамытуға; бастапқы вокалдық және аспаптық дағдыларды дамытуға; дүниені түрлі көру-тактильдік және музыкалық құралдар көмегімен тану тәсілдерін игертуге бағытталған.

44. "Дене шынықтыру" білім беру саласының мазмұны "Дене шынықтыру" оқу пәнінде іске асырылады.

45. "Дене шынықтыру" пәнінің мазмұны физикалық қасиеттерді, жалпы дамыту жаттығуларын өз бетімен орындауға деген қызығушылықты дамытуға; саламатты өмір салты мәдениетін дарытуға; дене шынықтырудың адам өміріндегі рөлі туралы түсініктерді қалыптастыруға, спорт, қазақтың ұлттық спорт түрлері туралы ақпаратты өз бетімен таба білу және оны өзінің денсаулығын нығайту үшін пайдалана білу дағдыларын қалыптастыруға; оқу, ойын және жарыс қызметі жағдайында құрбы-құрдастармен қарым-қатынас жасау мәдениетінің машықтарын қалыптастыруға бағытталған.

46. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын меңгеру мерзімі – төрт жыл.

4. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

47. Бастауыш мектептегі білім алушылардың апталық оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі 29 сағаттан аспайды.

48. Білім алушылардың инвариантты және вариативтік компоненттерден тұратын оқу жүктемесінің жалпы көлемі, сондай-ақ сыныптар бойынша апталық және жылдық оқу жүктемесі үлгілік оқу жоспарында белгіленеді.

49. Оқу жылының ұзақтығы 1-сыныпта – 33 оқу аптасын,

2-4-сыныптарда 34 оқу аптасын құрайды. Оқу жылындағы каникул уақытының ұзақтығы кемінде 30 күнді құрайды. Каникулдар оқу жылында 3 рет – күзде, қыста және көктемде беріледі. Бірінші сыныптың білім алушылары үшін үшінші тоқсанда ұзақтығы бір апта болатын қосымша каникул уақыты беріледі.

Каникулдың нақты мерзімін Қазақстан Республикасының білім саласындағы уәкілетті органы белгілейді.

50. Сыныпты екі топқа бөлу қалалық жалпы орта білім беретін ұйымдарда сыныптарда білім алушылар 24-ке немесе одан артық, ауылдық жерлерде білім алушылар 20-ға немесе одан артық, шағын жинақты мектептерде кемінде 10-ға толған жағдайда:

- 1) оқыту қазақ тілінде жүргізілмейтін сыныптарда қазақ тілі бойынша;
- 2) оқыту орыс тілінде жүргізілмейтін сыныптарда орыс тілі бойынша;
- 3) ағылшын тілі бойынша;
- 4) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар бойынша;
- 5) өзін-өзі тану сабақтарын жүргізу кезінде жүзеге асырылады.

РҚАО-ның ескертпесі!

Қаулы Стандартпен толықтыру көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

РҚАО-ның ескертпесі!

Қаулы Стандартпен толықтыру көзделген - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (01.09.2017 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

	Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген
--	--

Техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Ескерту. Стандарт жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Жалпы ережелер

1. Осы техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және техникалық және кәсіптік білім беруге қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

Осы стандартты меншік нысаны мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары, оның ішінде әскери, арнаулы оқу орындары (бұдан әрі – ӘАОО) және білім беру бағдарламаларын әзірлеушілер қолданады.

2. Осы стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

1) базалық құзырет – өзін-өзі және жеке қызметін басқару қабілеттілігі, өзін-өзі ынталандыруға және өзін-өзі ұйымдастыруға бейімділігі;

2) біліктілік – алынған мамандық бойынша қызметтің белгілі бір түрін құзыретті орындауға даярлық деңгейі;

3) оқу жоспарының моделі – техникалық және кәсіптік білім беру мазмұнының негізгі инварианттық құрылымдық компоненттерін сипаттайтын оқу жоспарын ұсынудың нысаны;

4) модуль – білім беру бағдарламасының тәуелсіз, өзіндік жеткілікті және толық бөлімі немесе оқыту кезеңі;

5) модульдік оқыту – модульдік білім беру бағдарламаларын меңгеру негізінде оқу процесін ұйымдастыру тәсілі;

6) оқытудың нормативтік мерзімі – нақты оқыту нысаны (күндізгі, кешкі, сырттай) бойынша білім беру бағдарламасын меңгеру мерзімі;

7) кәсіптер мен мамандықтардың тізбесі – оқытудың неғұрлым жалпылама параметрлерін (мамандықтың бейіні, кәсіптік біліктілік деңгейі, базалық білім беруге байланысты оқыту мерзімі) айқындайтын кәсіптер мен мамандықтардың жүйеленген тізілімі;

8) білім беру бағдарламасы – оқыту мақсаттарын, нәтижелерін және мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалаудың өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені;

9) кәсіптік құзырет – білім, іскерлік пен дағдылар, сондай-ақ кәсіптік қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін жеке қасиеттер негізінде маманның кәсіптік міндеттер жиынтығын шешу қабілеттілігі;

10) кәсіптік практика – болашақ кәсіптік қызметпен байланысты белгілі бір жұмыстың түрлерін орындау процесінде теориялық білімдерді, дағдыларды бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттерді игеруге және дамытуға бағытталған оқу қызметінің түрі;

11) оқу жұмыс жоспары – білім беру ұйымының басшысы бекітетін оқу пәндерінің (модульдерінің) тізбесі мен көлемін, бірізділігін, қарқындылығын және оқытуды ұйымдастырудың

негізгі нысандарын, білім алушының білімі мен іскерлігін бақылауды және кәсіптік даярлығын бағалауды регламенттейтін үлгілік оқу жоспарының негізінде техникалық және кәсіптік білім беру ұйымы әзірлейтін құжат;

12) оқу жұмыс бағдарламасы – білім беру ұйымының басшысы бекітетін үлгілік оқу бағдарламасы негізінде оқу жұмыс жоспарының нақты пәні (модулі) үшін техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары әзірлейтін құжат, әскери, арнаулы оқу орындарында жұмыс оқу бағдарламасы силлабус деп аталады;

13) үлгілік оқу жоспары – техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында мамандықтар мен біліктіліктерге, оқыту мерзіміне қатысты оқу пәндерінің (модульдерінің) тізбесі мен көлемін белгілейтін, оқу жоспарының моделі негізінде әзірленетін құжат;

14) үлгілік оқу бағдарламасы – үлгілік оқу жоспарының нақты пәні (модулі) бойынша меңгерілуге тиіс білім, іскерлік және дағдының мазмұны мен көлемін айқындайтын құжат;

15) цикл – білім берудің бір бағытындағы оқу пәндерінің (модульдерінің) жиынтығы;

16) кредиттік оқыту технологиясы – кредитті білім алушы мен оқытушының оқу жұмысының көлемін сәйкестендірілген өлшеу бірлігі ретінде пайдалана отырып, білім алушылардың пәндерді (модульдерді) таңдауы және өз бетінше жоспарлауы негізіндегі оқыту;

17) дуальді оқыту – кәсіпорынның, оқу орнының және білім алушының жауапкершіліктері тең болған кезде білім беру ұйымындағы оқытуды кәсіпорында білім алушыларға жұмыс орындарын ұсына отырып және өтемақы төлемін төлей отырып оқыту мен практиканың міндетті кезеңдерімен ұштастыратын кадрлар даярлау нысаны;

18) эксперименттік білім беру бағдарламалары – оқытудың жаңа технологияларын сынақтан өткізуге, білім берудің жаңа мазмұнын енгізуге бағытталған бағдарламалар;

19) кәсіптік білім – білім алушылардың белгілі бір салада кәсіптік қызметті жүргізуіне және (немесе) нақты кәсіп немесе мамандық бойынша жұмысты орындауына мүмкіндік беретін білімді, іскерлікті, дағдыларды және құзыреттерді алуына бағытталған білім беру түрі;

20) кәсіптік даярлау – техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің білікті жұмысшы кадрлар мен орта буын мамандарын даярлау бойынша қысқартылған мерзіммен оқытатын білім беру бағдарламаларын іске асыруды көздейтін бөлігі;

21) ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) – денсаулығына байланысты білім алуда ұдайы немесе уақытша қиындық көріп жүрген, арнайы, жалпы білім беретін оқу бағдарламалары мен қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын қажет ететін адамдар;

22) инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуына тең қол жеткізуін қамтамасыз ететін процесс;

23) техникалық және кәсіптік білім беру – білікті жұмысшы кадрлар мен орта буын мамандарын даярлауға бағытталған білім беру;

24) эксперименттік алаң – жаңа педагогикалық технологиялар мен білім берудің жаңа мазмұнын сынақтан өткізуге арналған эксперимент режимінде білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымы;

25) әскери тағылымдама – болашақ кәсіби қызметпен байланысты функционалдық міндеттерді орындау процесінде теориялық білімді, іскерлікті бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттерді игеруге және дамытуға бағытталған әскери, арнаулы оқу орындарындағы оқу қызметінің түрі;

26) біліктілік сипаттамасы – маманның жеке басына және кәсіби біліктілігіне қойылатын жалпылама талаптарды айқындайтын құжат. Бұл модель кәсіптік даярлықты талап ететін белгілі бір еңбекті орындау бойынша қызметкердің тұлғалық әлеуетінің моделі.

3. "Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар" деген бөлімде техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларына, базалық, кәсіптік құзыреттерге және білім беру ұйымдарында білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар көрсетілген.

4. "Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде техникалық және кәсіптік білімнің беру бағдарламаларының мақсаты, құндылығы, мазмұны, іске асырылуы мен құрылымы және оларды меңгерудің нормативтік мерзімдері айқындалған.

5. "Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде кешкі және сырттай оқыту нысандары үшін апталық оқу жүктемесі, оқу жылының ұзақтығы, бақылау нысандары, міндетті оқу уақытының көлемі көрсетілген.

6. Техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлау осы стандартқа, сондай-ақ:

1) оқу-бағдарламалық құжаттамаларға – оқу жоспарының моделіне, үлгілік және оқу жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларына, жеке оқу жоспарларына, сондай-ақ оқу процесін оқу-әдістемелік сүйемелдеу кешеніне;

2) білім беру бағдарламаларына;

3) Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы уәкілетті органы бекіткен басқа да нормативтік құқықтық және құқықтық актілерге:

4) ӘАОО ведомстволық бағынысты тиісті уәкілетті мемлекеттік органдардың басқа да нормативтік құқықтық және құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырылады.

2. Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар

7. Техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламалары мазмұнына және білім алушылар даярлығының біліктілік деңгейіне қарай Ұлттық біліктілік шеңберіне сәйкес мыналарды:

1) өз бетінше жоспарлауды, міндеттерді айқындауды, технологиялық процесс учаскесі және алға қойылған міндеттерді орындауға жауапкершілік пен соңғы нәтижеге қол жеткізуді болжайтын кәсіпорын қызметінің стратегиясы шеңберінде бағынысты қызметкерлердің нормаларды іске асыруын ұйымдастыру мен бақылауды көздейтін атқарушылық, басқарушылық қызметті басшылықпен іске асыру жөніндегі құзыреттерді;

2) белгіленген норманы орындау тәсілін өз бетінше айқындай білу, еңбек заттары мен құралдарын қолдану, қарапайым міндеттерді орындау жөнінде шешімдер қабылдау, оларды іске асыру үшін жағдайлар жасау, алған тапсырмаларды нақтылау іскерлігін;

3) заттың өзгеру технологиялары, еңбекті жоспарлау және ұйымдастыру, тапсырманы өз бетінше орындау туралы, қарамағындағыларға міндеттер жүктеу, олардың қызмет нәтижелерін бағалау және талдау, кәсіптік қызметтің типтік жағдайларында қарамағындағы қызметкерлердің кәсіби шеберлігін арттыруын ынталандыру, кәсіби міндеттерді қою және оларды шешу тәсілдері, қағидаттары және әдістері, қарым-қатынастар этикасы мен психологиясы, ойлау және қызмет рефлексиясы, еңбекті уәждеу және ынталандыру тәсілдері, кәсіптік жағдайларды жүйелі талдау тәсілдері және жобалау әдіснамасы, басқарушылық шешімдер қабылдау тәсілдері туралы білімдерді меңгеруге бағытталуы тиіс.

ӘАОО-да техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламалары тиісті уәкілетті мемлекеттік органдардың талаптарын орындауға бағытталған.

8. Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар:

1) білім алушылар оқуды аяқтағаннан және қорытынды аттестаттаудан өткеннен кейін нақты мамандық бойынша біліктіліктің белгіленген және/немесе жоғары деңгейін (разряд, санат) беру;

2) білім алушылар оқытудың даярлық деңгейін аяқтағаннан және қорытынды аттестаттаудан өткеннен кейін орта буын маманы біліктілігін беру;

3) білім алушылар жоғары колледжде оқытуды аяқтағаннан және қорытынды аттестаттаудан өткеннен кейін қолданбалы бакалавр (кіші инженер) біліктілігінің деңгейін беру мүмкіндігін көздейді.

9. Үлгілік оқу жоспарлары оқу жоспарының моделіне сәйкес болуы қажет және мынадай:

1) ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар қатарынан мамандар даярлау;

2) әскери, медициналық мамандықтар және мәдениет, өнер мамандықтары бойынша мамандар даярлау жағдайларында ерекшеленуі мүмкін.

10. Білім беру ұйымдарының оқу жұмыс жоспарлары мен оқу бағдарламалары үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламаларынан мынадай:

- 1) эксперименттік режимдегі жұмыс;
- 2) кәсіптік білім беру базасында біліктілігі жоғарғы деңгейдегі орта буын мамандарын даярлау;
- 3) ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар қатарынан мамандар даярлау;
- 4) әскери мамандықтар бойынша мамандар даярлау жағдайларында ерекшеленуі мүмкін.

Оқу процесін жоспарлау кезінде техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша үлгілік оқу жоспарларының әзірлеушілері осы стандартқа 1-қосымшаға сәйкес техникалық және кәсіптік білім берудің оқу жоспарының моделін басшылыққа алады

3. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

11. Техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларының мазмұны мыналарды:

1) жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді меңгеру үшін бейіндеуші болып табылатын жалпы білім беретін пәндер бойынша интеграцияланған курстарды зерделеуді, кәсіптік дағдыларды меңгеру бойынша өндірістік оқудан және кәсіптік практикадан өтуді;

2) жалпы білім беретін, жалпы гуманитарлық, экономикалық, жалпы кәсіптік, арнайы пәндерді зерделеуді, кәсіптік дағдыларды игеру және бекіту бойынша өндірістік оқудан және кәсіптік практикадан өтуді;

3) жоғары оқу орындарының 1-2-курстарының білім беру бағдарламаларымен интеграцияланған техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын зерделеуді көздейді;

4) ӘАОО-да техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларының мазмұны жалпы гуманитарлық, әлеуметтік-экономикалық, жалпы кәсіптік, арнайы пәндерді оқуды және әскери тағылымдамадан өтуді көздейді.

12. Техникалық және кәсіптік білім берудің мақсаты:

1) нақты біліктілік алуға және біліктілік деңгейін арттыруға қажетті құзыреттерді қалыптастыру;

2) біліктілік деңгейлерінің төменнен жоғарыға қарай дамуының үздіксіздігі және сабақтастығы;

3) білім алушылардың маманның біліктілік деңгейіне сәйкес келетін, жалпы оқу-тәрбие процесінің барысында қалыптастырылатын базалық құзыреттерді игеруі;

4) білім алушылардың кәсіптік қызметтің негізгі түрлеріне сәйкес келетін кәсіптік құзыреттерді игеруі.

13. Техникалық және кәсіптік білім берудің құндылықтары:

1) кәсіби қызметтегі шығармашылыққа, басқарудағы бастамашылыққа қабілеттілік, кәсіптік білімді дамытуға және кәсіптік қызмет нәтижелері үшін жауапкершілікті қабылдау;

2) кәсіптік ұтқырлықты, бәсекеге қабілеттілікті және қазіргі қоғамда әлеуметтік қорғалуды қамтамасыз ететін білім, іскерлік және дағдылар, қасиеттер мен қабілеттер;

3) маманның кәсіптік қызметті өз бетінше орындауға, өз еңбегінің нәтижелерін бағалауға, қызметтің негізгі міндеттерін, сондай-ақ білімнің, іскерліктің, дағдылардың белгілі көлемін шешуге дайындығы.

14. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу мен іске асыру кезінде техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары:

1) циклдер үшін оқу материалын меңгеруге бөлінетін оқу уақытының көлемін 30 %-ға дейін және міндетті оқытуға жалпы сағат санын сақтай отырып, әрбір пән (модуль) бойынша 30 %-ға дейін және өндірістік оқыту үшін 50 %-ға дейін өзгертуі;

2) оқытудың әртүрлі технологияларын, оқу процесін ұйымдастыру мен бақылау нысандарын, әдістерін таңдауы;

3) жұмыс берушілердің сұраныстарына сәйкес оқу бағдарламаларының мазмұнын жалпы білім беретін пәндер бойынша 30 %-ға дейін және арнайы және жалпы білім беретін пәндер (модульдер), өндірістік оқыту мен кәсіптік практика бойынша 50 %-ға дейін өзгертуі мүмкін. Жұмыс берушілердің талаптары бойынша жалпы кәсіптік және арнайы пәндер цикліне міндетті оқытуға арналған жалпы сағаттар санын сақтай отырып, қосымша пәндер (модульдер) енгізуі;

4) білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау жүргізу және білім алушыларды аралық аттестаттау нысанын, тәртібін және кезеңділігін таңдауы мүмкін.

15. Техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламалары міндетті пәндермен қатар, білім беру ұйымдары айқындайтын пәндерді, факультативтік сабақтар мен консультацияларды қамтиды.

Консультациялар мен факультативтік сабақтар білім алушылардың жеке қабілеттері мен сұраныстарын қамтамасыз етуге бағытталған.

16. Техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын іске асыруды базалық жоғары, техникалық және кәсіптік білімі бар, оқытылатын пән бейініне сәйкес келетін әрі педагогикалық

және әдістемелік қызметпен жүйелі түрде айналысатын инженерлік-педагогикалық кадрлар, сондай-ақ қажет болған жағдайда базалық жоғары немесе техникалық, кәсіптік білімі бар, оқытылатын пән бейініне сай келетін өндірістен келген білікті мамандар қамтамасыз етеді.

17. Кәсіптік даярлыққа бағытталған білім беру бағдарламалары:

- 1) жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді оқытуды;
- 2) жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтарды орындауды ;
- 3) өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы өтуді;
- 4) курстық және дипломдық жобалауды (жұмысты) орындауды;
- 5) ӘАОО-да әскери тағылымдамадан өтуді қамтиды.

Техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарындағы оқу процесі теориялық сабақтарды және оқу-өндірістік шеберханаларда, оқу шаруашылықтары мен оқу полигондарында өндірістік оқыту шеберінің жетекшілігімен орындалатын, сондай-ақ тікелей өндірістегі және тиісті бейіндегі ұйымдардағы өндірістік оқытуды қамтиды.

Оқу практикасы оқу-өндірістік шеберханаларда, зертханаларда, оқу шаруашылықтарында, оқу полигондарында және өндірісте өндірістік оқыту шеберінің, арнайы пән оқытушысының, өндірістен келген білікті маманның жетекшілігімен жүзеге асырылады.

Кәсіптік практика тиісті ұйымдарда, шарт негізінде жұмыс берушілер ұсынатын жұмыс орындарында өткізіледі және кәсіптік құзыреттерді қалыптастыруға бағытталған.

ӘАОО-да кәсіптік практика жауынгерлік даярлықты айқындайтын пәндер бойынша практикалық және әдістемелік сабақтарды қамтиды. Сабақтарды сыныптарда, зертханаларда, оқу-жаттығу кезінде, далалық жорықтар кезінде өткізу жоспарланады, теориялық оқу процесінде алынған білімдерді бекітуге бағытталған. Аталған сабақтар берілетін біліктілікке сәйкес практикалық дағдылар мен кәсіби құзыреттерді игеруге бағытталған. Практикалық сабақтардың мерзімдері мен мазмұны жұмыс оқу жоспарларында, оқу процесінің жұмыс кестесінде және жұмыс оқу бағдарламаларында айқындалады.

Кәсіптік практиканың мерзімдері мен мазмұны оқу жұмыс жоспарлары мен оқу жұмыс бағдарламаларында айқындалады.

Практикалық даярлық (білім беру ұйымы айқындайтын пәндер бойынша, жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтар, өндірістік оқыту, кәсіптік практика, курстық және дипломдық жобалау) міндетті оқытудың жалпы оқу уақыты көлемінің кемінде 40%-ын құрауы тиіс (жалпы білім беретін және әлеуметтік-экономикалық пәндерді ескермегенде).

ӘАОО-да кәсіби практика және әскери тағылымдама міндетті оқытудың оқу уақыты жалпы көлемінің кемінде 40%-ын қамтуы тиіс.

Дуальді оқыту пайдаланылатын техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламалары білім беру ұйымдарындағы теориялық оқытуды және кемінде алпыс пайыз (60%)кәсіпорын базасында өндірістік оқытуды, практиканы көздейді.

18. Техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын іске асыру оқу әдебиеттері мен оқу-әдістемелік құралдардың кітапханалық қорының, оның ішінде: электрондық оқу құралдарының, аудио және бейне материалдардың, әдістемелік көрнекі құралдардың және пәндер, кәсіптік практикалар, жазбаша-біліктілік жұмыстары, дипломдық жобалар бойынша ұсынымдардың болуымен қамтамасыз етіледі.

19. Оқу процесін материалдық-техникалық және оқу-әдістемелік қамтамасыз ету білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген нормативтік талаптарға сәйкес болуы тиіс.

20. Білім беру бағдарламаларының тәрбиелік компоненттері білім алушылардың бойында ұлттық құндылықтарды дарытуға, патриотизм мен азаматтылықты қалыптастыруға, жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға бағытталған.

21. Техникалық және кәсіптік білім беру мазмұнын ұйымдастыру тәсілдері мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары негізінде әзірленетін білім беру бағдарламаларымен анықталады.

22. Мамандықтар бойынша үлгілік оқу жоспарында көрсетілетін техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын меңгерудің нормативтік мерзімі күтілетін белгіленген біліктілік деңгейінің күрделілігіне және білім алушылардың базалық білім деңгейіне қарай белгіленеді және күндізгі оқу нысаны кезінде:

- 1) негізгі орта білім базасында – жалпы орта білім алмай 1 жыл 10 ай оқу мерзімін;
- 2) негізгі орта білім базасында – жалпы орта білім алумен 1 жыл 10 ай, 2 жыл 6 ай, 2 жыл 10 ай, 3 жыл 6 ай, 3 жыл 10 ай оқу мерзімін;
- 3) жалпы орта білім базасында – 10 ай, 1 жыл 6 ай, 1 жыл 10 ай, 2 жыл 6 ай, 2 жыл 10 ай оқу мерзімін;
- 4) техникалық және кәсіптік білім базасында – 10 ай, 1 жыл 6 ай, 1 жыл 10 ай оқу мерзімін ;
- 5) орта білімнен кейінгі білім, жоғары білім базасында – 10 ай, 1 жыл 6 ай оқу мерзімін;
- 6) ӘАОО үшін жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім базасында берілетін біліктіліктің күрделілігіне байланысты 10 айды, 1 жыл 6 айды, 1 жыл 10 ай оқу мерзімін құрайды.

23. Кешкі және сырттай оқыту нысандары үшін міндетті оқу сабақтарының оқу уақытының көлемі тиісінше 70 %-ды және күндізгі оқыту нысаны үшін көзделген оқу сағатының тиісті көлемінің 30 %-ын құрайды.

4. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

24. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі күндізгі оқыту нысанында аптасына кемінде 36 сағат міндетті оқу жүктемесін қоса алғанда, аптасына 54 сағаттан аспауы тиіс.

25. Теориялық оқытудың күндізгі нысаны кезінде оқу уақытының жалпы көлемі аптасына кемінде 36 сағат болатын міндетті оқу жүктемесі есебінен айқындалады (бұл ретте көрсетілген көлемге факультативтік пәндер бойынша сабақтар мен консультациялар кірмейді).

ӘАОО үшін оқу-жаттығуларда, далалық жорықтар өткізу кезеңінде, полигондарда, практикалардың барлық түрлерінде оқу жұмысы аптасына оқу сабақтарының 48 сағатына дейін, әскери тағылымдамаларды өткізу кезеңінде 40 сағаттық жұмыс аптасының негізінде жоспарланады.

Оқу жылы 1 қыркүйектен басталады және мамандықтың ерекшелігіне байланысты оқу процесінің ұйымдастырылуына қарай аяқталады. Каникул уақыты жылына 11 аптаны, оның ішінде әскери мамандықтардан басқа, қысқы мерзімде – кемінде 2 аптаны құрайды. Дуальді оқыту бойынша кәсіпорындармен шарт жасаған студенттер каникул уақытында кәсіпорындарда практикадан өте алады.

Факультативтік пәндер 1 оқу тобына аптасына 4 сағаттан артық емес көлемде көзделеді.

Оқытудың күндізгі нысанында білім алушылар үшін консультациялар әрбір оқу жылындағы оқу тобына 100 сағаттан аспайтын көлемде көзделеді және консультациялар емтихандар мен курстық және дипломдық жұмыстарды орындау түрінде аралық және қорытынды аттестаттау көзделген пәндер бойынша, сондай-ақ кәсіптік даярлық деңгейін бағалау мен біліктілік беруді ұйымдастыру және өткізу рәсімдеріне арналып жоспарланады.

Оқу процесінің жоспарында білім алушылардың білім беру бағдарламаларын меңгеру сапасын бақылаудың мынадай түрлері:

аралық аттестаттау;

білім беру ұйымдарындағы қорытынды аттестаттау;

әскери мамандықтарды қоспағанда, кәсіптік даярлық деңгейін бағалау және біліктілікті беру көрсетіледі.

Жалпы гуманитарлық, әлеуметтік-экономикалық, жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша емтихандар мен бақылау жұмыстарының саны білім алушы меңгеруі тиіс білім, іскерлік және құзырет деңгейіне қойылатын талаптарға сәйкес айқындалады.

Бақылау жұмыстары пәнді зерделеуге бөлінген оқу уақыты есебінен жүргізіледі.

Курстық жобалар (жұмыстар) жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша оқу жұмысының бір түрі ретінде қарастырылады және оларды оқытуға бөлінген оқу уақыты шегінде орындалады. Семестрдегі курстық жобалардың (жұмыстардың) саны біреуден аспауы тиіс. Қосымша бір курстық жұмыс (жоба) жоспарлауға рұқсат етіледі

Барлық пәндер бойынша негізгі нысандары: бақылау жұмысы, сынақ, тестілеу, емтихан болып табылатын аралық аттестаттау өткізу көзделеді.

Бақылау жұмыстары мен сынақтар аталған пәнді оқытуға бөлінген оқу уақытының есебінен, емтихандар – аралық аттестаттауға бөлінген мерзімдерде өткізіледі.

ӘАОО үшін барлық пәндер бойынша аралық аттестаттау өткізу көзделген, оның негізгі нысаны емтихан болып табылады.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша аралық аттестаттау: тіл, әдебиет, Қазақстан тарихы, математика және техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары таңдаған пән бойынша емтихан өткізуді көздейді

Білім алушыларға аралық аттестаттау қорытындысы бойынша (әр оқу курсынан кейін) нақты мамандық бойынша қол жеткізген кәсіптік біліктілік деңгейі (разряд, сынып санат) беріледі.

Білім алушының даярлық деңгейін бағалау үшін кәсіптік білім беру бағдарламасын меңгергеннен кейін қорытынды аттестаттау өткізіледі.

Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды қорытынды аттестаттау:

білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды аттестаттауды;

кәсіптік даярлық деңгейін бағалау мен біліктілікті беруді қамтиды.

ӘАОО үшін қорытынды аттестаттау арнайы пән бойынша кешенді емтихан тапсыруды қамтиды.

Білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды аттестаттау оқытудың толық курсының қорытындысы бойынша білім алушылардың білім беру бағдарламаларын меңгеру деңгейін айқындау мақсатында өткізіледі.

Білім беру бағдарламаларын оқытуды аяқтау қорытындылары бойынша білім беру ұйымдарында өткізілетін аттестаттаудың ықтимал нысандары: жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша емтихан тапсыру немесе дипломдық жобаны орындау және қорғау, немесе дипломдық жұмысты орындау және қорғау, немесе арнайы пәндердің бірінен қорытынды аттестаттау емтиханын тапсыра отырып дипломдық жұмысты орындау және қорғау.

Білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың қорытынды аттестаттау нысаны мен оны өткізуге бөлінген оқу уақытының көлемі 2 аптадан асырылмай айқындалады.

Мамандықтар бойынша кәсіптік даярлық деңгейін бағалау және біліктілікті беру (бұдан әрі – ҚДДББ) екі кезеңнен:

- 1) кәсіптік даярлықты анықтайтын пәндер бойынша теориялық тестілеуден;
- 2) біліктілік деңгейлері бойынша практикалық тапсырмаларды орындаудан тұрады.

ҚДДББ ӘАОО-да өткізілмейді.

Оқытуды аяқтауға (дипломдық жобалау және қорытынды аттестаттау) бөлінген уақыт 8 аптадан аспауы тиіс. Мамандықтың күрделілігіне байланысты диплом алдындағы (біліктілік) практиканың ұзақтығы жұмыс оқу жоспарына сәйкес жоспарланады.

26. Оқу пәндерін зерделеудің дәйектілігін белгілеу, олардың әрқайсысы бойынша оқу уақытын курстарға және семестрлерге бөлу пәнаралық байланыстарды ескере отырып жүргізіледі.

Арнайы пәндердің тізбесін айқындау және оларды зерделеуді жоспарлау кезінде көрсетілген пәндерді зерделеу бәсекеге қабілетті мамандарды даярлауды және келешектегі кәсіптік қызметтерінің негізгі түрлері бойынша немесе нақты сала ерекшеліктеріне сәйкес интеграциялау мүмкіндігін қамтамасыз етуге бағытталғанын басшылыққа алу қажет. Әлеуметтік-экономикалық пәндер циклі 180 сағаттан аспайтын оқу уақытының көлемімен орта буын мамандарын даярлауда іске асырылады. Осы циклдің жекелеген пәндері жалпы кәсіптік және арнайы пәндермен интеграциялануы мүмкін.

ӘАОО-да әлеуметтік-экономикалық пәндер циклі тиісті уәкілетті мемлекеттік органдардың нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес орта буын мамандарын даярлау кезінде іске асырылады.

"Дене тәрбиесі" бойынша сабақтар міндетті болып табылады және аптасына 4 сағаттан асырылмай (мамандыққа байланысты) жоспарланады, олардың екі сағаты екінші курстан бастап спорт секцияларында сабақ өткізуге бөлінуі мүмкін. "Дене тәрбиесі" курсы аяқталғаннан кейін қосымша бюджеттік уақыт бөлінбестен емтихан тапсырылады.

ӘАОО үшін "Дене шынықтыру дайындығы" бойынша сабақтар міндетті болып табылады және аптасына кемінде 4 сағат жоспарланады (мамандығына байланысты). Әрбір оқу семестрі аяқталғаннан кейін емтихан өткізіледі. Спорт секцияларындағы сабақтар аптасына 4 сағаттан аспайтын көлемде көзделеді.

Алғашқы әскери дайындыққа 100 сағаттан асырылмай бөлінеді, оның ішінде 36 сағат оқу-дала (лагерьлік) жиындарын өткізуге беріледі. "Өмір қауіпсіздігі негіздері" курсы "Алғашқы әскери дайындық" оқу курсы шеңберінде іске асырылады.

Оқу-дала (лагерьлік) жиындары өткізілетін орынды денсаулық сақтау органдарымен және төтенше жағдайлар басқармаларымен келісім бойынша қалалық және облыстық білім беру органдары айқындайды.

Техникалық және кәсіптік білім берудің оқу жоспарының моделі (жоғарғы біліктілік деңгейі үшін) (орта буын маманының деңгейі үшін)

Академиялық сағат/кредит

P/с №	Циклдердің, пәндердің (модульдер) және оқу жұмыстарының атауы	Оқыту мерзімі								
		негізгі орта білім базасында жалпы орта білімсіз	негізгі орта білім негізінде						жалпы орта негізінде	
			1 жыл 10 ай	1 жыл 10 ай	2 жыл 6 ай	2 жыл 10 ай	3 жыл 6 ай	3 жыл 10 ай	1 жыл 10 ай	1 жыл 10 ай
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Жалпы білім беру пәндері (модульдер)	524	1448	1448	1448	1448	1448	-	-	-
2	Жалпы гуманитарлық пәндер (модульдер)	-	+	+	+	+	+	+	+	+
	Кәсіптік қазақ (орыс) тілі	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Кәсіптік шет тілі	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	Әлеуметтік-экономикалық пәндер (философия, экономика, құқық негіздері және мәдениеттану)	-	-	-	+	+	+	-	+	+
4	Жалпы кәсіптік пәндер	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5	Арнайы пәндер (модульдер)	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6	Білім беру ұйымы айқындайтын пәндер	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7	Өндірістік оқыту және кәсіптік практика	оқу уақытының жалпы көлемінен кемінде 40 %**								
8	Аралық аттестаттау									
9	Қорытынды аттестаттау									
9.1	Білім беру ұйымында оқытудың толық курсының қорытындысы аттестаттау	2 аптадан аспайды								

9.2	Кәсіптік даярлық деңгейін бағалау және біліктілікті беру	бір топқа кемінде 12 сағат								
10	Консультация	Оқу жылына 100 сағаттан аспайды								
11	Факультативтік сабақтар	Теориялық оқыту кезеңінде аптасына 4 сағаттан аспайды								
	Барлығы ****	3312/66	3312/66	4320/86	4960/100	5800/116	6588/132	1656/33	2680/54	33/6

Ескертпе:

* оқу мерзімі білім беру деңгейіне және оқу бейініне байланысты белгіленеді;

** оның ішінде жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтар, курстық және дипломдық жобалау;

*** орта буын мамандарын даярлау кезінде оқыту уақыты 180 сағаттан аспайтын әлеуметтік-экономикалық пәндер циклі іске асырылады. Аталған циклдің жеке пәндері жалпы кәсіптік және арнайы пәндермен (модульдермен) интеграцияланған болуы мүмкін;

**** кредитті есептеу үшін академиялық сағаттың ұзақтығы 50 минут болып белгіленеді.

Модульдік білім беру бағдарламаларының мазмұны кәсіптік стандарттар негізінде және Ұлттық біліктілік шеңберіне сәйкес біліктілік деңгейін меңгеруге бағытталған.

	Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген
--	--

Орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Ескерту. Стандарт жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Жалпы ережелер

1. Осы орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және орта білімнен кейінгі білім беруге қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

Осы стандартты меншік нысаны мен ведомстволық бағыныстылығына қарамастан орта білімнен кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларын әзірлеушілер қолданады.

2.Осы стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

1) базалық құзырет – өзін-өзі және жеке қызметін басқару қабілеттілігі, өзін-өзі ынталандыруға және өзін-өзі ұйымдастыруға бейімділігі;

2) біліктілік – алынған кәсіп пен мамандық бойынша қызметтің белгілі бір түрін құзыретті орындауға даярлық деңгейі;

3) оқу жоспарының моделі – орта білімнен кейінгі білім беру мазмұнының негізгі инварианттық құрылымдық компоненттерін көрсететін оқу жоспарын ұсынудың нысаны;

4) модуль – білім беру бағдарламасының тәуелсіз, өзіндік жеткілікті және толық бөлімі немесе оқыту кезеңі;

5) модульдік оқыту – модульдік білім беру бағдарламаларын меңгеру негізінде оқу процесін ұйымдастыру тәсілі;

6) оқытудың нормативтік мерзімі – нақты оқыту нысаны (күндізгі, кешкі, сырттай) бойынша оқу бағдарламасын меңгеру мерзімі;

7) кәсіптер мен мамандықтардың тізбесі – оқытудың неғұрлым жалпылама параметрлерін (мамандықтың бейіні, кәсіптік біліктілік деңгейі, базалық білім беруге байланысты оқыту мерзімі) айқындайтын кәсіптер мен мамандықтардың жүйеленген тізілімі;

8) білім беру бағдарламасы – оқыту мақсаттарын, нәтижелерін және мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалаудың өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені;

9) кәсіптік құзырет – білім, іскерлік пен дағдылар, сондай-ақ кәсіптік қызметті тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін жеке қасиеттер негізінде маманның кәсіптік міндеттер жиынтығын шешу қабілеттілігі;

10) кәсіптік практика – болашақ кәсіптік қызметпен байланысты белгілі бір жұмыстың түрлерін орындау процесінде теориялық білімдерді, дағдыларды бекітуге, практикалық дағдылар мен құзыреттерді иемденуге және дамытуға бағытталған оқу қызметінің түрі;

11) оқу жұмыс жоспары – білім беру ұйымының басшысы бекітетін оқу пәндерінің (модульдерінің) тізбесі мен көлемін, бірізділігін, қарқындылығын және оқытуды ұйымдастырудың негізгі нысандарын, білім алушының білімі мен іскерлігін бақылауды және кәсіптік даярлық деңгейін бағалауды регламенттейтін үлгілік оқу жоспарының негізінде орта білімнен кейінгі білім беру ұйымы әзірлейтін құжат;

12) оқу жұмыс бағдарламасы – білім беру ұйымының басшысы бекітетін үлгілік оқу бағдарламасы негізінде оқу жұмыс жоспарының нақты пәні (модулі) үшін орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары әзірлейтін құжат;

13) үлгілік оқу жоспары – орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандықтар мен біліктіліктерге, оқыту мерзіміне қатысты оқу пәндерінің (модульдерінің) тізбесі мен көлемін белгілейтін, оқу жоспарының моделі негізінде әзірленетін құжат;

14) үлгілік оқу бағдарламасы – үлгілік оқу жоспарының нақты пәні (модулі) бойынша меңгерілуге тиіс білім, іскерлік және дағдының мазмұны мен көлемін айқындайтын құжат;

15) цикл – білім берудің бір бағытындағы оқу пәндерінің (модульдерінің) жиынтығы;

16) дуальді оқыту – кәсіпорынның, оқу орнының және білім алушының жауапкершіліктері тең болған кезде білім беру ұйымындағы оқытуды кәсіпорында білім алушыларға жұмыс орындарын ұсына отырып және өтемақы төлемін төлей отырып оқыту мен практиканың міндетті кезеңдерімен ұштастыратын кадрлар даярлау нысаны;

17) кредиттік оқыту технологиясы – кредитті білім алушы мен оқытушының оқу жұмысының көлемін сәйкестендірілген өлшем бірлігі ретінде пайдалана отырып, білім алушылардың пәндерді (модульдерді) таңдауы және өз бетінше жоспарлауы негізіндегі оқыту;

18) қолданбалы бакалавриат – білім беру бағдарламалары "қолданбалы" бакалавр біліктілігін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған орта білімнен кейінгі білім;

19) қолданбалы бакалавр – орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын меңгерген адамдарға берілетін біліктілік;

20) эксперименталдық білім беру бағдарламалары – оқытудың жаңа технологияларын сынақтан өткізуге, білім берудің жаңа мазмұнын енгізуге бағытталған бағдарламалар.

3. "Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар" деген бөлімде орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларына, базалық, кәсіптік құзыреттерге және білім беру ұйымдарында білім алушыларды даярлау деңгейіне қойылатын талаптар көрсетілген.

4. "Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде білім беру бағдарламаларының мақсаты, құндылығы, мазмұны, іске асырылуы мен құрылымы және орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын меңгерудің нормативтік мерзімдері айқындалған.

5. "Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде апталық оқу жүктемесі, оқу жылының ұзақтығы, кешкі және сырттай оқыту нысандары үшін міндетті оқу уақыттарының көлемін бақылау нысаны көрсетілген.

6. Орта білімнен кейінгі білімі бар кадрларды даярлау осы стандартқа, сондай-ақ мыналарға :

1) оқу-бағдарламалық құжаттарға – оқу жоспарының моделіне, үлгілік және оқу жұмыс жоспарлары мен бағдарламаларына, жеке оқу жоспарларына;

2) білім беру бағдарламаларына;

3) Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы уәкілетті органы бекіткен басқа да нормативтік құқықтық және құқықтық актілерге сәйкес жүзеге асырылады.

2. Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар

7. Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламалары орта (жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік) білімі бар азаматтардың қатарынан білікті жұмысшы кадрлар, орта буын және қолданбалы бакалавр мамандарын даярлауға бағытталуы тиіс.

8. Орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар оқыту аяқталған соң қолданбалы бакалавр (кіші инженер) біліктілігін беру мүмкіндігін көздейді.

9. Үлгілік оқу жоспарлары оқу жоспарының моделіне сәйкес болуы қажет және мынадай:

ерекше білім беру қажеттілігі бар адамдар қатарынан мамандар даярлау;

әскери, медициналық мамандықтар және әдебиет пен өнер мамандықтары бойынша мамандар даярлау жағдайларында ерекшеленуі мүмкін.

Білім беру ұйымдарының оқу жұмыс жоспарлары мен оқу бағдарламалары үлгілік оқу жоспарларынан мынадай:

эксперименталды режимдегі жұмыс;

кәсіптік білім беру базасында қолданбалы бакалавриат, орта буын, жоғары деңгей мамандарын даярлау;

ерекше білім беру қажеттілігі бар адамдар қатарынан мамандар даярлау жағдайларында өзгеше болуы мүмкін.

Оқу процесін жоспарлау кезінде орта білімнен кейінгі білім берудің әзірлеушілері осы стандартқа 1-қосымшаға сәйкес орта білімнен кейінгі білім берудің оқу жоспарының моделін басшылыққа алады.

3. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

10. Орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларының мазмұны мыналарды:

1) жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді меңгеру үшін бейіндеуші болып табылатын жалпы білім беретін пәндер бойынша интеграцияланған курстарды зерделеуді, кәсіптік дағдыларды меңгеру бойынша өндірістік оқудан және кәсіптік практикадан өтуді;

2) жалпы білім беретін, жалпы гуманитарлық, экономикалық, жалпы кәсіптік, арнайы пәндерді зерделеуді, кәсіптік дағдыларды игеру және бекіту бойынша өндірістік оқудан және кәсіптік практикадан өтуді;

3) техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің интеграцияланған, модульдік бағдарламаларын және бакалавриаттың жекелеген пәндерін зерделеуді;

4) аралық аттестаттау қорытындылары бойынша кәсіптік даярлық деңгейін бағалау негізінде:

біліктілік (разряд, сынып, санат);

күрделі (аралас) кәсіптер бойынша біліктіліктің жоғары деңгейін;

орта буын маманы біліктілігін;

5) оқыту аяқталғаннан кейін қолданбалы бакалавр (кіші инженер) біліктілігін беруді көздейді.

Бұл ретте, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламалары модульдік оқыту қағидаты бойынша құрылады.

11. Орта білімнен кейінгі білімнің мақсаты:

1) нақты біліктілік алуға және біліктілік деңгейін арттыруға қажетті құзыреттерді қалыптастыру;

2) біліктілік деңгейлерінің төменнен жоғарыға қарай дамуының үздіксіздігі және сабақтастығы;

3) білім алушылардың маманның біліктілік деңгейіне сәйкес келетін, жалпы оқу-тәрбие процесінің барысында қалыптастырылатын базалық құзыреттерді игеруі;

4) білім алушылардың кәсіптік қызметтің негізгі түрлеріне сәйкес келетін кәсіптік құзыреттерді игеруі.

12. Орта білімнен кейінгі білім берудің құндылықтары:

1) кәсіби қызметтегі шығармашылыққа, басқарудағы бастамашылыққа қабілеттілік, кәсіптік білімді дамытуға және кәсіптік қызмет нәтижелері үшін жауапкершілікті қабылдау;

2) кәсіптік ұтқырлықты, бәсекеге қабілеттілікті және қазіргі қоғамда әлеуметтік қорғалуды қамтамасыз ететін білім, іскерлік пен дағдылар, қасиеттер мен қабілеттер;

3) маманның кәсіптік қызметті өз бетінше орындауға, өз еңбегінің нәтижелерін бағалауға, қызметтің негізгі міндеттерін, сондай-ақ білімнің, іскерліктің, дағдылардың белгілі көлемін шешуге дайындық.

13. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру кезінде орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының:

1) циклдер үшін оқу материалын меңгеруге бөлінетін оқу уақытының көлемін 30 %-ға дейін және міндетті оқытуға жалпы сағат санын сақтай отырып, жалпы білім беретін пәндерден басқа әрбір пән (модуль) бойынша 30 %-ға дейін (оқытудың дуальді нысаны кезінде жалпы кәсіптік, арнайы пәндер (модульдер), өндірістік оқыту және өндірістік практика циклдері үшін оқу материалын меңгеруге бөлінген оқу уақытының көлемін 50 %-ға дейін) өзгерту;

2) оқытудың әртүрлі технологияларын, оқу процесін ұйымдастыру мен бақылау нысандарын, әдістерін таңдау;

3) жұмыс берушілердің сұраныстарына сәйкес жалпы білім беретін пәндерден басқа, пәндер (модульдер) және практика бойынша оқу жұмыс бағдарламаларының мазмұнын 50 %-ға дейін өзгерту. Жұмыс берушілердің талаптары бойынша жалпы кәсіптік және арнайы пәндер цикліне міндетті оқытуға арналған жалпы сағаттар санын сақтай отырып, қосымша пәндер (модульдер) енгізу;

4) білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау жүргізу және білім алушыларды аралық аттестаттау нысанын, тәртібін және кезеңділігін таңдау мүмкіндігі бар.

14. Орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламалары міндетті пәндермен қатар білім беру ұйымдары айқындайтын пәндерді, факультативтік сабақтар мен консультацияларды қамтиды.

Консультациялар мен факультативтік сабақтар білім алушылардың жеке қабілеттері мен сұраныстарын қамтамасыз етуге бағытталған.

15. Орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыруды базалық жоғары, техникалық және кәсіптік білімі бар, оқытылатын пән бейініне сәйкес келетін әрі педагогикалық және әдістемелік қызметпен жүйелі түрде айналысатын инженерлік-педагогикалық кадрлар, сондай-ақ қажет болған жағдайда базалық жоғары немесе техникалық, кәсіптік білімі бар, оқытылатын пән бейініне сай келетін өндірістен келген білікті мамандар қамтамасыз етеді.

16. Кәсіптік даярлыққа бағытталған білім беру бағдарламалары:

1) жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді оқытуды;

2) жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтарды орындауды

;

3) өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өтуді;

4) курстық және дипломдық жобалауды (жұмысты) орындауды қамтиды.

Өндірістік оқыту оқу-өндірістік шеберханаларда, зертханаларда, оқу шаруашылығы мен оқу полигондарында өндірістік оқыту шеберінің жетекшілігімен жүзеге асырылады.

Оқу практикасы оқу-өндірістік шеберханаларда, зертханаларда, оқу шаруашылықтарында, оқу полигондары мен өндірісте өндірістік оқыту шеберінің, арнайы пәндер оқытушысының, өндірістен келген білікті маманның басшылығымен жүзеге асырылады.

Кәсіптік практика тиісті ұйымдарда шарт негізінде жұмыс берушілер ұсынатын жұмыс орындарында өткізіледі және кәсіптік құзыреттерді қалыптастыруға бағытталған.

Кәсіптік практикадан өту кезеңінде біліктілік емтиханын тапсырумен бірге білім алушының бір немесе бірнеше ұқсас біліктіліктерді игеруі көзделеді.

Кәсіптік практика аяқталғанда білім алушыға қол жеткізілген кәсіптік біліктілік деңгейі (разряд, сынып, санат) беріледі.

Кәсіптік практиканың мерзімдері мен мазмұны жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламаларында айқындалады.

Практикалық даярлық (білім беру ұйымы айқындайтын пәндер бойынша, жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтар, өндірістік оқыту, кәсіптік практика, курстық және дипломдық жобалау) міндетті оқытудың жалпы оқу уақыты көлемінің кемінде 40 %-ын құрауы тиіс (жалпы білім беретін, әлеуметтік-экономикалық пәндерді ескермегенде).

Дуальді оқыту пайдаланылатын техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламалары білім беру ұйымдарындағы теориялық оқытуды және кемінде алпыс пайыз (60 %) кәсіпорын базасында өндірістік оқытуды, практиканы көздейді.

17. Орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыру оқу әдебиеттері мен оқу-әдістемелік құралдардың кітапханалық қорының, оның ішінде: электрондық оқу құралдарының, аудио және бейне материалдардың, әдістемелік көрнекі құралдардың және пәндер, кәсіптік практикалар, жазбаша-біліктілік жұмыстары, дипломдық жобалар бойынша ұсынымдардың болуымен қамтамасыз етіледі.

18. Оқыту процесін материалдық-техникалық, оқу-әдістемелік қамтамасыз ету білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген нормативтік талаптарға сәйкес болуы тиіс.

19. Білім беру бағдарламаларының тәрбиелік компоненттері білім алушылардың бойында ұлттық құндылықтарды дарытуға, патриотизм мен азаматтылықты қалыптастыруға, жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға бағытталған.

20. Орта білімнен кейінгі білім беру деңгейінде оқу мазмұнын ұйымдастыру тәсілдері мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары негізінде әзірленетін білім беру бағдарламаларымен айқындалады.

21. Мамандықтар бойынша үлгілік оқу жоспарларында көрсетілетін орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын меңгерудің нормативтік мерзімі күтілетін белгіленген біліктілік деңгейінің күрделігіне және білім алушылардың базалық білім деңгейіне қарай белгіленеді және күндізгі оқу нысаны кезінде:

1) жалпы орта білім базасында – 1 жыл 6 ай, 1 жыл 10 ай, 2 жыл 6 ай, 2 жыл 10 ай оқу мерзімін;

2) техникалық және кәсіптік білім базасында – 10 ай, 1 жыл 6 ай, 1 жыл 10 ай оқу мерзімін құрайды.

22. Кешкі және сырттай оқыту нысандары үшін міндетті оқу сабақтарының оқу уақытының көлемі тиісінше 70 %-ды және күндізгі оқыту нысаны үшін көзделген оқу сағатының тиісті көлемінің 30 %-ын құрайды.

4. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

23. Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлемі аудиториялық және аудиториядан тыс оқу жұмысының барлық түрлерін қоса алғанда аптасына 54 сағаттан аспауы тиіс.

24. Күндізгі оқу нысаны кезінде міндетті оқу жүктемесі теориялық оқыту мерзімі үшін аптасына 36 сағаттан аспауы тиіс және бұл көрсетілген көлемге факультативтік пәндер бойынша сабақтар мен консультациялар кірмейді.

Оқу жылы 1 қыркүйектен басталады және мамандықтың ерекшелігіне байланысты оқу процесінің ұйымдастырылуына қарай аяқталады. Каникул уақыты жылына 11 аптаны, оның ішінде әскери мамандықтардан басқа, қысқы мерзімде – кемінде 2 аптаны құрайды. Дуальді оқыту бойынша кәсіпорындармен шарт жасаған студенттер каникул уақытында кәсіпорындарда практикадан өте алады.

Факультативтік пәндер 1 оқу тобына аптасына 4 сағаттан артық емес көлемде көзделеді.

Оқытудың күндізгі нысанында білім алушылар үшін консультациялар әрбір оқу жылындағы оқу тобына 100 сағаттан аспайтын көлемде көзделеді және консультациялар емтихандар мен курстық және дипломдық жұмыстарды орындау түрінде аралық және қорытынды аттестаттау көзделген пәндер бойынша, сондай-ақ кәсіптік даярлық деңгейін бағалау мен біліктілік беруді ұйымдастыру және өткізу рәсімдеріне арналып жоспарланады.

Оқу процесінің жоспарында білім алушылардың білім беру бағдарламаларын меңгеру сапасын бақылаудың мынадай түрлері:

1) аралық аттестаттау;

2) білім беру ұйымдарындағы қорытынды аттестаттау;

3) кәсіптік даярлық деңгейін бағалау және біліктілікті беру көрсетіледі.

Пәндер бойынша емтихандар мен бақылау жұмыстарының саны білім алушы меңгеруі тиіс білім, іскерлік және құзырет деңгейіне қойылатын талаптарға сәйкес айқындалады.

Бақылау жұмыстары пәндерді зерделеуге бөлінген оқу уақыты есебінен жүргізіледі.

Курстық жобалар (жұмыстар) жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша оқу жұмысының бір түрі ретінде қарастырылады және оқытуға бөлінген оқу уақыты шегінде орындалады. Семестрдегі курстық жобалардың (жұмыстардың) саны біреуден аспауы тиіс. Қосымша бір курстық жұмыс (жоба) жоспарлауға рұқсат етіледі.

Барлық пәндер бойынша негізгі нысандары: бақылау жұмысы, сынақ, тестілеу, емтихан болып табылатын аралық аттестаттау өткізу көзделеді.

Бақылау жұмыстары мен сынақтар аталған пәнді оқытуға бөлінген оқу уақытының есебінен, емтихандар – аралық аттестаттауға бөлінген мерзімде өткізіледі.

Білім беру бағдарламасын меңгеру аяқталғаннан кейін білім алушылардың даярлық деңгейін бағалау үшін қорытынды аттестаттау өткізіледі.

Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды қорытынды аттестаттау:

1) білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды аттестаттауды;

2) кәсіптік даярлық деңгейін бағалау мен біліктілікті беруді қамтиды.

Білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды аттестаттау оқытудың толық курсының қорытындысы бойынша білім алушылардың білім беру бағдарламаларын меңгеру деңгейін айқындау мақсатында өткізіледі.

Білім беру бағдарламаларын оқытуды аяқтау қорытындылары бойынша білім беру ұйымдарында өткізілетін аттестаттаудың ықтимал нысандары: жалпы кәсіптік және (немесе) арнайы пәндер бойынша емтихан тапсыру немесе дипломдық жобаны орындау және қорғау, немесе дипломдық жұмысты орындау және қорғау, немесе арнайы пәндердің бірінен қорытынды аттестаттау емтиханын тапсыра отырып дипломдық жұмысты орындау және қорғау.

Білім беру ұйымдарындағы білім алушыларды қорытынды аттестаттау нысаны мен оны өткізуге бөлінген оқу уақытының көлемі 2 аптадан асырылмай айқындалады.

Кәсіптік даярлық деңгейін бағалау және біліктілікті беру (бұдан әрі – ҚДББ) екі кезеңнен :

кәсіптік даярлықты айқындайтын пәндер бойынша теориялық тестілеуден;

біліктілік деңгейлері бойынша практикалық тапсырмаларды орындаудан тұрады.

Өнер және мәдениет саласының мамандықтары үшін шығармашылық тапсырмаларды орындау көзделеді.

Аралық аттестаттау қорытындылары бойынша кәсіптік даярлық деңгейін бағалау негізінде:

1) біліктілік (разряд, сынып, санат);

2) күрделі (аралас) кәсіптер бойынша біліктіліктің жоғарылатылған деңгейі беріледі.

ҚДББ нәтижелері бойынша біліктілік комиссия шешімінің хаттамасы негізінде біліктіліктің тиісті деңгейлері және белгіленген нысандағы сертификат беріледі.

Практикалық емтихандар әрбір мамандық бойынша қажетті құралдармен жарақталған өндірістік алаңдарда, зертханаларда, шеберханаларда немесе оқу орталықтарында өткізіледі.

Оқытуды аяқтауға (дипломдық жобалау және қорытынды аттестаттау) бөлінген уақыт 8 аптадан аспауы тиіс. Дипломалды (біліктілік) практиканың ұзақтығы мамандықтың күрделілігі мен маманның көзделген біліктілік деңгейіне байланысты 1 айдан 3 айға дейін жоспарланады.

25. Оқу пәндерін зерделеудің бірізділігін белгілеу, олардың әрқайсысы бойынша оқу уақытын курстарға және семестрлерге бөлу пәнаралық байланыстарды ескере отырып жүргізіледі.

Арнайы пәндердің тізбесін айқындау және оларды зерделеуді жоспарлау кезінде көрсетілген пәндерді зерделеу бәсекеге қабілетті мамандарды даярлауды және келешектегі кәсіптік қызметтерінің негізгі түрлері бойынша немесе нақты сала ерекшеліктеріне сәйкес интеграциялау мүмкіндігін қамтамасыз етуге бағытталғанын басшылыққа алу қажет. Әлеуметтік-экономикалық пәндер циклі 180 сағаттан аспайтын оқу уақытының көлемімен орта буын мамандарын даярлауда іске асырылады. Осы циклдің жекелеген пәндері жалпы кәсіптік және арнайы пәндермен интеграциялануы мүмкін.

"Дене тәрбиесі" бойынша сабақтар міндетті болып табылады және аптасына 4 сағаттан асырылмай (мамандыққа байланысты) жоспарланады, олардың 2 сағаты екінші курстан бастап спорт секцияларында сабақ өткізуге бөлінуі мүмкін. "Дене тәрбиесі" курсы аяқталғаннан кейін қосымша бюджеттік уақыт бөлінбестен емтихан тапсырылады.

Алғашқы әскери дайындыққа 100 сағаттан асырылмай, оның ішінде 36 сағат оқу-далалық (лагерьлік) жиындарды өткізуге беріледі. "Өмір қауіпсіздігі негіздері" курсы "Алғашқы әскери дайындық" оқу курсы шеңберінде іске асырылады.

Оқу-далалық (лагерьлік) жиындар өткізілетін орынды денсаулық сақтау органдарымен және төтенше жағдайлар басқармаларымен келісу бойынша қалалық және облыстық білім беру органдары айқындайды.

	Орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына қосымша
--	--

Орта білімнен кейінгі білім берудің оқу жоспарының моделі

Академиялық сағат/кредит

Р/с№	Циклдердің, пәндердің, модульдер мен оқу жұмыстарының атауы	Оқыту мерзімі						
		жалпы орта білім негізінде				техникалық және кәсіптік білім негізінде*		
		1 жыл 6 ай	1 жыл 10 ай	2 жыл 6 ай	2 жыл 10 ай	10 ай	1 жыл 6 ай	1 жыл 10 ай
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Жалпы білім беру пәндері, модульдер	-	-	-	-	-	-	-
2	Жалпы гуманитарлық пәндер, модульдер	+	+	+	+	+	+	+
3	Әлеуметтік-экономикалық пәндер, модульдер	+	-	+	+	+	+	-
4	Жалпы кәсіптік пәндер, модульдер	+	+	+	+	+	+	+
5	Арнайы пәндер, модульдер	+	+	+	+	+	+	+
6	Білім беру ұйымы айқындайтын пәндер мен модульдер	+	+	+	+	+	+	+
7	Өндірістік оқыту және кәсіптік практика	оқу уақытының жалпы көлемінен кемінде 40 %**						
8	Кәсіптік даярлық деңгейін бағалау және біліктілікті беру	бір топқа кемінде 12 сағат						
9	Қорытынды аттестаттау							
9.1	Білім беру ұйымында оқытудың толық курсының қорытындысы бойынша аттестаттау							
10	Консультация	оқу жылына 100 сағаттан аспайды						

11	Факультативтік сабақтар	аптасына 4 сағаттан аспайды						
	Барлығы	2680/54	3312/66	4320/86	4960/ 100	1656/33	2680 /54	3312 /66

Ескертпе:

*оқу мерзімі білім беру деңгейіне және оқу бейініне байланысты белгіленеді;

**оның ішінде жалпы кәсіптік және арнайы пәндер бойынша зертханалық-практикалық сабақтар, курстық және дипломдық жобалау;

*** орта буын мамандарын даярлау барысында оқыту уақыты 180 сағаттан аспайтын әлеуметтік-экономикалық пәндер циклі іске асырылады. Аталған циклдің жеке пәндері жалпы кәсіптік және арнайы пәндермен (модульдермен) интеграцияланған болуы мүмкін;

**** кредитті есептеу үшін академиялық сағаттың ұзақтығы 50 минут болып белгіленеді.

Модульдік білім беру бағдарламаларының мазмұны кәсіптік стандарттар негізінде және Ұлттық біліктілік шеңберіне сәйкес біліктілік деңгейін меңгеруге бағытталған.

	Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген
--	--

Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Ескерту. Стандарт жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Жалпы ережелер

1. Осы жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және білім алушылардың даярлық деңгейіне, білім беру мазмұнына, олардың типтеріне, түрлеріне және меншік нысандарына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан, жоғары оқу орындарында, оның ішінде әскери, арнаулы оқу орындарында (бұдан әрі – ӘАОО) білім алушылардың оқу жүктемелерінің ең көп көлеміне қойылатын талаптарды айқындайды.

Стандартта "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес терминдер қолданылады. Оларға қосымша мынадай терминдер мен олардың анықтамалары енгізілген:

1) жоғары арнаулы білім – нормативті оқу мерзімі кемінде 4 жыл, теориялық оқудың кемінде 161 кредиті және кәсіби практиканың кемінде 6 кредиті міндетті түрде меңгерілетін, тиісті

мамандық бойынша біліктілікті бере отырып мамандар даярлауға бағытталған жоғары білімнің білім беру бағдарламасы;

2) бакалавриат – білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша "бакалавр" дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған жоғары білім;

3) дескрипторлар (descriptors) – студенттердің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің тиісті деңгейінің (сатысының) білім беру бағдарламаларын аяқтағанда игеріп шығатын білім, білік, дағды және құзыретінің деңгейлері мен көлемінің сипаттамасы; дескрипторлар оқыту нәтижелеріне, қалыптасқан құзыреттерге, сондай-ақ кредиттерінің жалпы санына (сынақ бірліктеріне) негізделеді;

4) дипломдық жұмыс (жоба) – студенттің және курсанттың (бұдан әрі – студент) таңдалған мамандық саласындағы өзекті проблеманы өз бетінше зерделеу нәтижелерінің жинақталуы болып табылатын бітіру жұмысы;

5) жеке оқу жоспары (бұдан әрі – ЖОЖ) – үлгілік оқу жоспары мен элективті пәндер каталогы негізінде эдвайзердің көмегімен студенттің әр оқу жылына арнап өзі құрастыратын оқу жоспары;

6) инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуға тең қол жеткізуін қамтамасыз ететін процесс ;

7) элективті пәндер каталогы (бұдан әрі – ЭПК) – зерттеу мақсатын, қысқаша мазмұнын (негізгі бөлімдер) және зерттеуден күтілетін нәтижелерді (студенттердің алатын білімін, іскерлігін, дағдысы мен құзыреттерін) көрсете отырып, пәннің қысқаша сипаттамасын қамтитын таңдау компоненттері бойынша барлық пәндердің жүйеленген аннотацияланған тізбесі;

8) таңдау компоненті – жоғары оқу орны ұсынатын, пререквизиттері мен постреквизиттерін есепке ала отырып кез келген академиялық кезеңде студенттердің өздері таңдай алатын оқу пәндерінің және тиісті кредиттердің (немесе академиялық сағаттардың) ең аз көлемінің тізбесі;

9) құзыреттер – студенттердің оқыту процесі кезінде алған білімін, іскерлігін және дағдысын кәсіптік қызметте практикалық тұрғыдан қолдана білу қабілеті;

10) міндетті компонент – үлгілік оқу жоспарында белгіленген және білім беру бағдарламасы бойынша студенттер міндетті түрде оқитын оқу пәндерінің және тиісті кредиттердің ең аз көлемінің тізбесі;

11) оқу жұмыс жоспары (бұдан әрі – ОЖЖ) – мамандық бойынша үлгілік оқу жоспары мен студенттердің жеке оқу жоспарлары негізінде білім беру ұйымы дербес әзірлейтін оқу құжаты;

12) үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – ҮОБ) – оқу мазмұнын, көлемін, ұсынылатын әдебиетті анықтайтын және білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітетін мамандықтың үлгілік оқу жоспарының міндетті компонентіндегі пәннің оқу құжаты;

13) үлгілік оқу жоспары (бұдан әрі – ҮОЖ) – Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мамандықтарының жіктеуіші мен осы стандарт негізінде әзірленетін, міндетті компонент пәндерінің тізбесі мен кредиттердің ең аз көлемін және практиканың, қорытынды аттестаттаудың барлық түрлерін көрсете отырып, пәндер циклі бойынша білім беру бағдарламасының құрылымы мен көлемін регламенттейтін, білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітетін оқу құжаты;

14) жоғары оқу орны компоненті (бұдан әрі – ЖК) – мамандықтардың білім беру бағдарламасы шеңберінде игеру үшін ӘАОО дербес айқындайтын оқу пәндері мен кредиттердің тиісті көлемдерінің тізбесі;

15) кәсіптік құзыреттер – құқық қорғау органдары жүйесінде және тиісті лауазымда кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білімдер, шеберліктер мен дағдылар;

16) біліктілік сипаттамалары – Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің жүйесінде және тиісті лауазымда кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білімдер, шеберліктер мен дағдылар;

17) біліктілік талаптары – ұлттық қауіпсіздік органдарының жүйесінде және тиісті лауазымда кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білімдер, шеберліктер мен дағдылар.

2. Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындары (бұдан әрі – жоғары оқу орны) жоғары білімді мамандар (бакалаврлар мен дипломы бар мамандар) даярлады:

1) осы стандартқа және жоғары білім мамандықтарының үлгілік оқу жоспарларына;

2) Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мамандықтарының жіктеуішіне;

3) академиялық күнтізбеге;

4) студенттердің жеке оқу жоспарларына;

5) мамандықтардың оқу жұмыс жоспарларына;

6) пәндер бойынша оқу бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырады.

ӘАОО бакалаврларды даярлады:

1) ӘАОО-да іске асырылатын білім беру бағдарламалары бойынша мамандықтар мен біліктіліктер тізбесіне;

2) осы стандартқа;

- 3) мамандықтардың үлгілік оқу жоспарларына;
- 4) пәндер бойынша үлгілік және оқу жұмыс бағдарламаларына;
- 5) академиялық күнтізбеге сәйкес жүзеге асырады.

3. Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты:

1) жоғары білім берудің және оқытудың мазмұнын айқындайды;

2) білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне және даярлау деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді.

4. Стандарт талаптары:

- 1) мамандықтардың үлгілік оқу жоспарларын;
- 2) білім беру бағдарламаларын;
- 3) мамандықтардың оқу жұмыс жоспарларын;
- 4) студенттердің жеке оқу жоспарларын;
- 5) пәндер бойынша оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде міндетті.

5. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі мамандықтар жіктеуішіне сәйкес азаматтар бейіні мамандықтар тобында мынадай түрде айқындалатын жоғары білім алады:

- 1) "Білім" мамандықтар тобы бойынша – жоғары педагогикалық білім;
- 2) "Гуманитарлық ғылымдар" мамандықтар тобы бойынша – жоғары гуманитарлық білім;
- 3) "Құқық" мамандықтар тобы бойынша – жоғары заң білімі;
- 4) "Өнер" мамандықтар тобы бойынша – жоғары өнертану білімі;
- 5) "Әлеуметтік ғылымдар, экономика және бизнес" мамандықтар тобы бойынша – жоғары әлеуметтік-гуманитарлық тиісінше жоғары экономикалық білім;

6) "Жаратылыстану ғылымдары" мамандықтар тобы бойынша – жоғары жаратылыстану ғылыми білімі;

7) "Техникалық ғылымдар және технологиялар" мамандықтар тобы бойынша – жоғары техникалық білімі;

8) "Ауылшаруашылық ғылымдары" мамандықтар тобы бойынша – жоғары ауылшаруашылық білімі;

9) "Қызмет көрсету" мамандықтар тобы бойынша – қызмет көрсету саласындағы жоғары білім;

10) "Әскери іс және қауіпсіздік" мамандықтар тобы бойынша – әскери іс және қауіпсіздік саласындағы жоғары білім;

11) "Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру (медицина)" мамандықтар тобы бойынша – жоғары медициналық білім.

6. Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын ведомстволық бағыныстылығына және меншік нысанына қарамастан, бакалавриаттың және жоғары арнаулы білімнің тиісті мамандықтары бойынша білім беру қызметін жүргізуге құқық беретін лицензиясы бар жоғары оқу орындары іске асырады.

7. "Білім алушылардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар" деген бөлімде оқытудан күтілетін нәтижелер Дублин дескрипторларының бірінші деңгейі (бакалавриат) негізінде анықталады және құзыреттілік арқылы көрінеді. Оқыту нәтижелері бағдарламаның барлық деңгейінде, сондай-ақ жеке пән модулінің деңгейінде сипатталады.

Бірінші деңгейдегі дескрипторлар:

1) зерттеп отырған саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, осы сала бойынша білімі мен түсінігін көрсете білу;

2) осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдана білу;

3) дәйектемелер құрастыру және зерттеп отырған саладағы проблемаларды шешу;

4) әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажетті ақпарат жинауды және интерпретациялауды жүзеге асыру;

5) ақпаратты, идеяларды, проблемаларды және шешімдерді мамандарға да, маман еместерге де жеткізе білу қабілеттерінің болуын көздейді.

8. "Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде жоғары білімнің мақсаты мен құндылығы, білім беру оқу бағдарламаларын меңгерудің нормативтік мерзімдері, типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан, жоғары оқу орындарында білім алушылардың міндетті меңгеруі тиіс мазмұн көлемі көрсетілген.

9. "Оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде студенттің оқу жүктемесінің көлемі оның оқу жылы ішінде әр пән немесе оқу жұмысының түрі бойынша игеретін кредиттерімен өлшенеді.

10. Осы стандарт білім алушыларды даярлау деңгейіне және жоғары оқу орындарының білім беру қызметіне қойылатын міндетті талаптар негізінде жоғары білімді ұсынуды көздейді.

2. Білім алушыларды даярлау деңгейіне қойылатын талаптар

11. Жоғары білім беру тиісті мамандық бойынша "бакалавр" дәрежесін және біліктілік бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған.

ӘАОО-да жоғары білім беру тиісті мамандық бойынша "бакалавр" дәрежесін және/немесе біліктілік бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған.

12. Жоғары оқу орны бітірушісінің негізгі құзыреттері жалпы білімділікке, әлеуметтік-этикалық құзыреттерге, экономикалық және ұйымдастыру-басқару құзыреттеріне, кәсіби құзыреттерге қойылатын талаптар негізінде қалыптасады.

ӘАОО-да оқыту нәтижелері кәсіби құзыретке (біліктілік сипаттамаларына, біліктілік талаптарына) сәйкес бітіруші құзыретінің моделіне сәйкес келуі тиіс.

13. Жалпы білім беретін пәндер (бұдан әрі – ЖБП) циклі міндетті компонент пәндерінен тұрады және таңдау компоненттерін де қамтуы мүмкін. Базалық пәндер (бұдан әрі – БП) және бейіндеуші пәндер циклдері міндетті компонент және таңдау бойынша компонент пәндерін қамтиды.

ӘАОО-да ЖБП, БП, бейіндеуші пәндер циклдері міндетті және жоғары оқу орны компоненті пәндерінен тұрады.

14. Міндетті компонент пәндерінің тізбесі үлгілік оқу жоспарымен айқындалады. Міндетті компонент пәндерінің көлемін азайтуға жол берілмейді. Бұл ретте техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі немесе жоғары білім базасында жеделдетілген оқыту мерзімінде қысқартылған білім беру бағдарламалары үшін рұқсат беріледі.

15. Таңдау компоненті нақты өңірдің әлеуметтік-экономикалық даму ерекшелігі мен еңбек нарығының сұранысын, нақты жоғары оқу орнында қалыптасқан ғылыми мектепті, сондай-ақ білім алушының жеке қызығушылығын ескереді.

Таңдау компоненті пәндерінің тізбесін жоғары оқу орны өзі анықтайды.

ӘАОО-да жоғары оқу орны компоненті кәсіби құзыреттерге (біліктілік сипаттамаларына, біліктілік талаптарына) қойылатын ӘАОО талаптарының ерекшелігін, нақты ӘАОО-да қалыптасқан ғылыми мектептерді ескереді.

16. ЖБП циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінен кемінде 20 %-дан аспайды немесе 28 кредитті құрайды. Олардың 21 кредиті міндетті компонент пәндеріне тиесілі : Қазақстанның қазіргі заман тарихы, философия, қазақ (орыс) тілі, шетел тілі, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.

Таңдау компоненті үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінен кемінде 9 кредитті құрайды. Мамандықтарға байланысты жоғары оқу орындары өз бетінше мына пәндерді қосады: экология және тұрақты даму, саясаттану, әлеуметтану, экономика негіздері, құқық негіздері, тіршілік қауіпсіздігі негіздері, мәдениеттану, өзін-өзі тану, психология.

Бұл ретте жоғары оқу орындары аталған пәндер бойынша интеграцияланған бағдарламалар әзірлей алады.

Таңдау компонентіндегі пәндер білім алушылардың бойында ұлттық бірегейлік құзыреттіліктерін қалыптастыруға және "Мәңгілік ел" жалпыұлттық идеясын, жалпы мәдени дүниетанымды, қоғамдық қатынастарда әлеуметтенуді, сондай-ақ ақпараттық-коммуникативтік, креативті және инновациялық дағдыларды дамытуға бағытталуы қажет.

ӘАОО-да ЖБП циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінен 20 %-дан аспайды немесе 27 кредитті құрайды. Олардың кемінде 18 кредиті міндетті компонент пәндеріне және жоғары оқу орны компонентіне кемінде 9 кредит тиесілі: Қазақстанның қазіргі заман тарихы, философия, қазақ (орыс) тілі, шетел тілі.

17. БП цикліндегі пәндер көлемі үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінің 55 %-ын немесе 69 кредитті құрайды, оның ішінде 20 кредит міндетті компонент пәндеріне және 49 кредит таңдау компоненті пәндеріне тиесілі.

Бұл ретте таңдау компоненті кафедралардың, жұмыс берушілердің және білім алушылардың ұсыныстары бойынша қалыптастырылады.

ӘАОО-да БП циклі пәндерінің көлемі үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінің 55%-нан аспайды және кемінде 70 кредитті құрайды, олардың ішінде кемінде 20 кредит міндетті компонент пәндеріне және кемінде 50 кредит жоғары оқу орны компонентіне тиесілі.

18. ӘАОО-ларды қоспағанда, БП цикліндегі міндетті компонентке әрбіреуі кемінде 2 кредит көлемінде "Кәсіби қазақ (орыс) тілі" және "Кәсіби бағытталған шет тілі" пәндері енгізіледі.

Көрсетілген пәндер бірлесіп тілдік және тиісті мамандық бойынша бейінді кафедраларға жүктеледі.

19. Бейіндеуші пәндер цикліндегі пәндер көлемі үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінің 25%-ын немесе 32 кредитті құрайды, оның ішінде 5 кредит міндетті компонент пәндеріне және 27 кредит таңдау компоненті пәндеріне беріледі.

ӘА00-да БП циклі пәндерінің көлемі үлгілік оқу жоспарындағы пәндердің жалпы көлемінің кемінде 25%-ын немесе кемінде 32 кредитті құрайды, олардың ішінде кемінде 5 кредит міндетті компонент пәндеріне және кемінде 27 кредит жоғары оқу орны компонентіне беріледі.

20. Оқытудың қосымша түрлері міндетті компоненттен және таңдау компонентінен тұрады.

Міндетті компоненттің жалпы көлемі кемінде 14 кредитті құрайды және көлемі 8 кредит "Дене шынықтыру" пәнінен және кемінде 6 кредит кәсіби практикадан тұрады.

Таңдау компонентінің көлемін білім алушылар мен жұмыс берушілердің ұсыныстары бойынша жоғары оқу орны өз бетінше анықтайды.

ӘА00-да оқытудың қосымша түрлері міндетті компоненттен және жоғары оқу орны компонентінен тұрады. Міндетті компонент көлемі кемінде 14 кредитті құрайды және кемінде 8 кредит көлеміндегі "дене шынықтыру" пәнін және кемінде 6 кредит кәсіби практиканы қамтиды. Жоғары оқу орны компонентіне әскери тағылымдама және/немесе басқа да қосымша оқыту түрлері енгізіледі. "Дене шынықтыру" пәнін ОЖЖ-дағы базалық пәндер цикліне енгізуге жол беріледі.

21. Оқытудың қосымша түрлерінің міндетті компонентін меңгеру мемлекеттік білім беру тапсырысы шегінде қамтамасыз етіледі.

22. "Өнер", "Әскери іс және қауіпсіздік", "Ветеринария", "Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру (медицина)" топтары бойынша жекелеген мамандықтардың ерекшеліктерін ескере отырып, осы стандарттың 79-тармағына сәйкес білім беру процесінің аяқталғандығының негізгі өлшемшарты білім алушылардың теориялық оқудың 129-дан астам кредитін меңгеруі болуы мүмкін.

23. Жоғары білімнің білім беру бағдарламасының құрылымы осы стандартқа 1-қосымшаға сәйкес келтірілген.

ӘА00-да жоғары білімнің білім беру бағдарламасының құрылымы осы стандартқа 2-қосымшаға сәйкес келтірілген.

24. Білім беру қызметін ұйымдастыру оқу процесін, білім беру мазмұнын жоспарлау, оқу сабақтарын жүргізу тәсілдерін, студенттің өзіндік жұмысын, олардың оқу жетістіктерін қорытынды бақылау нысандарын таңдау арқылы жүзеге асырылады.

25. Үш тілде білім беру бағдарламасын енгізген жоғары оқу орындары білім беру қызметін жоспарлау мен ұйымдастыруды үш тілде: оқыту тілінде, екінші тілде және ағылшын тілінде жүзеге асырады.

Бұл ретте оқу пәндерінің 50 %-ын оқыту (қазақ немесе орыс) тілінде, 20 %-ын екінші тілде (сәйкесінше орыс немесе қазақ), 30 %-ын ағылшын тілінде оқыту көзделуде.

Үш тілде білім беру бағдарламасын енгізген ӘАОО-лар оқытуды үш тілде жүзеге асырады: қазақ, орыс және ағылшын тілдері. Екі тілде білім беру бағдарламасын енгізген ӘАОО-лар оқытуды екі тілде жүзеге асырады: қазақ және орыс тілдері. Бұл ретте әртүрлі тілдерде оқытылатын пәндердің пайыздық арақатынасын ӘАОО айқындайды.

26. Дуальді оқыту элементтерін енгізген жоғары оқу орындары білім беру қызметін жоспарлау мен ұйымдастыруды теориялық оқыту мен өндірістегі практикалық дайындықты үйлестіру негізінде жүзеге асырады.

Бұл ретте пәннің оқу материалының 40 %-ына дейіні тікелей өндірісте (технологиялық процесс, шығармашылық қызмет процесі, қаржы-экономикалық процестер, психологиялық-педагогикалық процесс және т.б.) меңгерілуі тиіс екені көзделген.

3. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

27. Жоғары білімнің мақсаты белгілі бір мамандық бойынша дербес жұмыс жасау үшін жоғары білімі бар мамандардың сапасына қойылатын заманауи талаптарға сай келетін білікті, бәсекеге қабілетті кадрлар даярлауды қамтамасыз ету болып табылады.

28. Кәсіби құзыреттер ӘАОО-ны қоспағанда, жоғары білімнің әрбір мамандығы бойынша кәсіптік стандарттар негізінде жұмыс берушілердің талаптары мен қоғамның әлеуметтік сұранысын ескере отырып әзірленеді.

29. Жоғары білім беру мазмұнында айқындалған негізгі құндылықтар:

- 1) қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік;
- 2) құрмет;
- 3) ынтымақтастық;
- 4) ашықтық.

30. Жалпы білімділікке қойылатын талаптар:

1) ойлау мәдениеті жоғары және дүниетанымы кең жоғары білімді тұлғаның қалыптасуына ықпал ететін жаратылыстану ғылымдары (әлеуметтік, гуманитарлық, экономикалық) пәндері саласында базалық білімінің болуы;

2) заманауи техниканы қолдану дағдысының болуы, кәсіби қызмет саласында ақпараттық технологияларды қолдана білуі;

3) күнделікті кәсіптік қызметке және магистратурада білім алуды жалғастыруға қажетті жаңа білімді меңгеру дағдысының болуы.

31. Әлеуметтік-этикалық құзыреттерге қойылатын талаптар:

1) қоғамдық пікірге, дәстүрге, салтқа, қоғамдық нормаларға негізделетін әлеуметтік-этикалық құндылықтарды білу және өзінің кәсіптік қызметінде оларға сүйену;

2) іскерлік этика нормаларын сақтау, мінез-құлықтың этикалық және құқықтық нормаларын игеру;

3) Қазақстан халқының дәстүрі мен мәдениетін білу;

4) әлемнің басқа халықтарының дәстүрі мен мәдениетіне толерантты болу;

5) Қазақстанның құқықтық жүйесі мен заңнамасының негіздерін білу;

6) ғылым және ғылыми ойлау туралы жалпы түсінігінің болуы;

7) қоғамның әлеуметтік даму үрдістерін білу;

8) түрлі әлеуметтік жағдайларда саналы түрде дұрыс бағыт ұстана білу;

9) командада жұмыс істеуге қабілетті болу, өзінің көзқарасын әдеппен дәлелдей алу, жаңа шешімдер ұсына білу;

10) ортақ келісімге келе білу, өз пікірін ұжым пікірімен ұштастыра білу;

11) кәсіби және тұлғалық тұрғыдан өсуге ұмтылу.

32. Экономикалық және ұйымдастыру-басқару құзыреттеріне қойылатын талаптар:

1) экономикалық білім негіздерін меңгеру, менеджмент, маркетинг, қаржы және т.с.с. жөнінде ғылыми түсінігінің болуы;

2) экономиканы мемлекеттік реттеу мақсаттары мен әдістерін, экономикадағы мемлекеттік сектордың рөлін білу және түсіну.

33. Өзгерістер мен белгісіздіктер серпінінің өсуі жағдайында әлеуметтік, экономикалық, кәсіби рөлдердің ауысуына, географиялық және әлеуметтік ұтқырлыққа байланысты дайындыққа қойылатын талаптар:

1) заманауи ақпараттық ағынды бағдарлай білу және әлемдік экономикадағы серпінді түрде өзгеріп отыратын құбылыстар мен процестерге бейімделе білу;

2) кәсіптік қызметке байланысты түрлі жағдайларда икемді және ұтқыр болу;

3) белгісіздіктер мен қауіп-қатер жағдайында экономикалық және ұйымдастыру сипатында шешімдер қабылдау дағдыларының болуы.

34. Жоғары білім мамандықтары шеңберінде жоғары оқу орны Ұлттық біліктілік шеңберіне, кәсіптік стандарттарға сәйкес және Дублин дескрипторларымен және Еуропалық біліктілік шеңберімен келісілген әртүрлі білім беру бағдарламаларын өз бетінше әзірлейді.

Білім беру бағдарламалары оқытудың нәтижесіне бағдарлануы тиіс.

35. Білім беру мазмұнының құрылымы білім берудің есептеу-өлшем құралдары: оқу жоспарлары мен бағдарламаларына, оқу жүктемесінің көлеміне, академиялық кезеңдердің ұзақтығына, академиялық сабақ түрлеріне, оқу материалының көлеміне қойылатын талаптарға сәйкес айқындалады.

36. Білім беру қызметін жоспарлау мен ұйымдастыру оқу жоспарларының негізінде жүзеге асырылады.

Оқу жоспарлары үлгілік (ҮОЖ), жеке (ЖОЖ) және жұмыстық (ОЖЖ) болып бөлінеді.

ӘАОО-да оқу жоспарлары үлгілік (ҮОЖ) және жұмыс (ЖОЖ) болып бөлінеді.

37. ҮОЖ осы стандарт негізінде жоғары білімнің нақты мамандықтары бойынша әзірленеді және оны білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ҮОЖ-да міндетті компоненттің әрбір оқу пәнінің еңбекті қажетсінуін және әрбір оқу қызметінің түрі (практика, мемлекеттік емтихандар, дипломдық жұмысты жазу және қорғау) кредитпен айқындалады, ал оқу пәндерінің әр циклі бойынша таңдау компоненті кредиттердің жалпы санымен көрсетіледі.

ӘАОО-да ҮОЖ-ны білім беру саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша тиісті мемлекеттік органның басшысы бекітеді. ҮОЖ-да міндетті компоненттің әрбір оқу пәнінің еңбекті қажетсінуі және оқу қызметінің әрбір түрі (практикалар, мемлекеттік емтихандар, диплом жұмысын жазу және қорғау) кредитпен айқындалады, ал оқу пәнінің әрбір циклі бойынша жоғары оқу орны компоненті кредиттердің жалпы санымен көрсетіледі.

38. ӘАОО-ны қоспағанда, ҮОЖ-ға қосымша жыл сайын жоғары оқу орны таңдау компонентіндегі барлық пәндердің жүйеленген, аннотацияланған тізбесі болып табылатын элективті пәндер каталогын (ЭПК) әзірлейді.

ЭПК-де әр оқу пәнінің пререквизиттері мен постреквизиттері көрсетіледі. ЭПК студенттерге элективті оқу пәндерін баламалы таңдау мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс.

39. Мамандық бойынша ҮОЖ мен ЭПК негізінде студент эдвайзердің көмегімен ЖОЖ құрады. ӘАОО-ларды қоспағанда, ЖОЖ әрбір студенттің жеке білім алу траекториясын айқындайды.

ЖОЖ-ға ҮОЖ-дан міндетті компонент пәндері және оқу қызметінің түрлері (практикалар, мемлекеттік емтихан, дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау) және ЭПК-дан таңдау компоненті пәндері кіреді.

40. ӘАОО-ны қоспағанда, ОЖЖ оқу жылына мамандықтардың ҮОЖ-ы мен студенттердің ЖОЖ-ы негізінде әзірленеді және оны ғылыми кеңестің шешімі негізінде білім беру ұйымының басшысы бекітеді.

ӘАОО-ларда ЖОЖ оқу жылына мамандықтардың ҮОЖ-ы негізінде әзірленеді.

ОЖЖ-да оқу жылында оқытылатын пәндер тізбесі және олардың кредитпен санағандағы еңбекті қажетсінуі, оқытылу реті, оқу сабақтарының түрлері мен бақылау нысандары, сондай-ақ оқу қызметінің басқа да түрлері (практикалар, мемлекеттік емтихандар, дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау) айқындалады.

41. ЭПК, ЖОЖ және ОЖЖ-ның нысанын, құрылымын, әзірлеу және бекіту тәртібін жоғары оқу орны өзі айқындайды.

ӘАОО-ларда ОЖЖ әзірлеу және бекіту нысанын, құрылымын, тәртібін ӘАОО белгілейді.

42. Барлық оқу пәндерінің мазмұны үлгілік және оқу жұмыс бағдарламаларымен (силлабус) айқындалады.

43. Үлгілік оқу бағдарламалары (ҮОБ) міндетті компонент пәндері бойынша әзірленеді және оларды білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ӘАОО-ларда ҮОЖ-ны тиісті мемлекеттік органдардың басшылары бекітеді.

44. Оқу жұмыс бағдарламалары (силлабустар) оқу жоспарының барлық пәндері бойынша әзірленеді және оларды жоғары оқу орны дербес бекітеді. Бұл ретте оларды міндетті компонент пәндері бойынша әзірлеу ҮОБ негізінде жүзеге асырылады. Оқу жұмыс бағдарламаларының (силлабустардың) нысанын, құрылымын, әзірлеу және бекіту тәртібін жоғары оқу орны өзі айқындайды.

45. Міндетті минимум мен жоғары оқу орны ұсынатын оқу жүктемесінің көлемі шеңберінде алынған білім деңгейі бақылаудың әртүрлі түрлері арқылы қамтамасыз етіледі.

46. Студенттердің оқу жетістіктерін бақылауды және олардың оқу пәндері немесе модульдер бойынша білімін бағалауды оқу процесінің межелік кезеңдерінде (әр академиялық кезең мен оқу жылы аяқталған кезде) Тіркеу (бөлім, сектор) кеңсесі ұйымдастырады және бақылау мен бағалау оқытудың қорытынды нәтижесіне бағытталуы тиіс.

47. Тіркеу кеңсесі білім алушылардың оқу жетістіктерінің тарихын есепке алады, ол студенттердің белгіленген үлгідегі транскриптінде көрсетіледі.

Транскрипт білім алушыға білім алудың кез келген кезеңінде оның жазбаша өтініші негізінде беріледі.

48. Бітірушілердің білімін, іскерлігін, дағдысын және құзыреттерін бақылау оларды қорытынды аттестаттау кезінде жүзеге асырылады.

49. Жоғары оқу орны бітірушілерін қорытынды аттестаттау академиялық күнтізбеде және мамандықтардың оқу жоспарларында көзделген мерзімде өткізіледі.

50. Қорытынды аттестаттаудың мақсаты бітірушінің теориялық деңгейін, қалыптасқан кәсіби құзыреттерін, кәсіптік мәселелерді шешуге дайындығын және оның дайындығының білім беру бағдарламасы мен кәсіптік стандарттардың талаптарына сәйкестігін бағалау болып табылады.

51. Қорытынды аттестаттау мамандық бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру және дипломдық жұмысты (жобаны) қорғау түрінде немесе мамандық бойынша және қосымша екі бейіндеуші пән бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру түрінде жүзеге асырылады.

Дипломдық жұмысты (жобаны) қорғау дипломдық жұмысты (жобаны) жазудан және қорғау рәсімінен тұрады. Бұл ретте дипломдық жұмыс (жоба) бітірушінің талдау және зерттеу қабілеттерін анықтау және бағалау мақсатын көздейді.

ӘАОО-ларда қорытынды аттестаттау мамандық бойынша кешенді мемлекеттік емтихан тапсыру және дипломдық жұмысты (жобаны) қорғау түрінде немесе мамандық бойынша және қосымша екі базалық және/немесе бейіндеуші пәндер бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру түрінде жүргізіледі.

Дипломдық жұмысты (жобаны) қорғау дипломдық жұмысты (жобаны) жазудан және қорғау рәсімінен тұрады. Бұл ретте дипломдық жұмыстың (жобаның) мақсаты – бітірушінің талдау және зерттеу қабілеттіліктерін анықтау және бағалау.

52. Жоғары оқу орны білім алушылардың теориялық дайындығының, оқу жетістіктерінің деңгейін, оқу нәтижелерін және зерттеу-талдау қабілеттерін ескере отырып, олардың қорытынды аттестаттау нысанын дербес айқындайды: мамандық бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру және дипломдық жұмысты (жобаны) қорғау немесе мамандық бойынша және қосымша екі бейіндеуші пән бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру.

ӘАОО білім алушылардың мамандықтарын, теориялық дайындық деңгейлерін, оқу жетістіктерін, оқыту нәтижелерін және зерттеу-талдау қабілеттерін ескере отырып, олардың қорытынды аттестаттау нысанын дербес айқындайды: мамандық бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру және диплом жұмысын қорғау немесе мамандық бойынша және қосымша екі базалық және/немесе бейіндеуші пәндер бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру.

53. Білім беру мазмұнын жоспарлауды, оқу процесін ұйымдастыру және жүргізу тәсілін жоғары оқу орны кредиттік оқыту технологиясы негізінде өз бетінше жүзеге асырады.

ӘАОО оқыту технологиясы тиісті уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен Әскери, арнаулы оқу орындарында оқу процесін, оқу-әдістемелік және ғылыми-әдістемелік қызметті ұйымдастыру және жүзеге асыру қағидаларымен және Әскери, арнаулы оқу орындарында білім беру технологияларын қолдана отырып оқу процесін ұйымдастыру қағидаларымен айқындалады.

54. Оқу процесін жоспарлау кезінде жоғары оқу орны осы стандартқа 3-қосымшаға (бакалавриат үшін) және 4-қосымшаға (жоғары арнаулы білім үшін), ӘАОО – 5-қосымшаға сәйкес бакалавриаттың білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормаларын басшылыққа алады.

55. Білім беру бағдарламаларының құрылымы білім беру мазмұнын айқындайтын оқу жұмыстарының түрлерінен қалыптастырылады.

56. Бакалавриаттың білім беру бағдарламасы:

1) жалпы білім беретін, базалық және бейіндеуші пәндер циклдерін меңгеруден тұратын теориялық оқытуды;

2) оқытудың қосымша түрлері – кәсіптік практиканың түрлерін, дене шынықтыруды, әскери дайындықты және т.б.;

3) аралық және қорытынды аттестаттауды қамтиды.

Бұл ретте бакалавриаттың білім беру бағдарламалары модульді оқыту қағидаты бойынша құрылады.

57. Оқу жұмысының еңбекті қажетсінуін есепке алу оқытылатын материалдың көлемі бойынша жүзеге асырылады және оқытудың нақты нәтижелеріне қол жеткізуге қажетті студенттер мен оқытушылардың еңбек шығынының өлшем бірлігі болып табылатын кредиттермен өлшенеді.

Кредиттер білім беру бағдарламасының жекелеген пәндерінің және/немесе модульдерінің (элементтерінің) шартты "бағасын" көрсетеді. Жалпы еңбекті қажетсіну ұғымына лекциялық, практикалық (семинарлық), зертханалық, студиялық сабақтар, студенттердің өзіндік жұмысы, курстық, есептік-графикалық жұмыстар (жобалар), кәсіптік практиканың, тағылымдамалардың барлық түрлері, қорытынды аттестаттауға дайындық және одан өту кіреді.

58. Теориялық оқытудың жалпы еңбекті қажетсінуі оқытылатын оқу пәндерінің тізбесімен анықталады.

59. Оқу процесін кредиттік оқыту технологиясы бойынша ұйымдастыру кезінде әр оқу пәнінің көлемі кредиттің бүтін санын құрауы тиіс. Бұл ретте пән, әдетте, кемінде 3 кредит көлемімен бағаланады.

Ерекше жағдайда пәнді 2 кредитпен бағалауға жол беріледі.

ӘА00-ларда әрбір пән көлемі кредиттердің тұтас санын құрайды және пәндерді 1 кредитке бағалауға жол беріледі.

60. Дене шынықтыруды, тілдік пәндерді қоспағанда, әрбір оқу пәні қайталанбайтын бір атауға ие болуы тиіс.

ӘА00-ларда пәндерді бірнеше академиялық кезеңдер ішінде меңгеруге жол беріледі.

61. Білім алушылар әрбір оқу пәнін бір академиялық кезеңде меңгеріп, оны аяқтаған соң емтихан нысанындағы қорытынды бақылауды тапсырады. Кәсіби практиканың барлық түрлері, курстық жұмыстар (жобалар) бойынша қорытынды бақылау білім алушылардың оқу жұмысының аталған түрлерін қорғау түрінде өткізіліп, белгіленген бағалар шкаласы бойынша бағаланады.

ӘА00-ларда курсанттар әрбір пәнді оқуды аяқтағаннан кейін емтихан нысанында қорытынды бақылау тапсырады. Егер пән екі және одан да көп академиялық кезеңнен тұрса, әрбір академиялық кезең аяқталғаннан кейін емтихан нысанында аралық бақылау өткізіледі. Кәсіби практикалардың, курстық жұмыстардың (жобалардың), әскери тағылымдамалардың барлық түрлері қорғау арқылы бағаланады.

62. Оқу жоспарларының барлық нысандарында оқу жоспарындағы әрбір пәнге тиісті әріптік және сандық таңбалар түрінде кодтың берілуін қарастыратын пәндерді кодтаудың бірыңғай жүйесі қолданылады.

63. Жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламалары мен оқу жоспарларына қолданыстағы заңнаманың нормаларын іске асыратын пәндер міндетті түрде кіреді.

64. Бакалавриатта білімді меңгерудің нормативтік мерзімі 4 жылды, жоғары арнаулы білім беруде (мамандық) – 5 жылды құрайды.

ӘА00-ларда жоғары білімді меңгерудің нормативтік мерзімі кемінде 4 жылды құрайды.

65. Жоғары білімнің білім беру бағдарламасын меңгерген және қорытынды аттестаттаудан табысты өткен тұлғаларға осы стандартқа 6-қосымшаға сәйкес тиісті мамандық бойынша "бакалавр" дәрежесі немесе біліктілік және қосымшасы (транскрипт) бар мемлекеттік үлгідегі диплом беріледі

Жоғары оқу орны бітірушіге дипломға жалпыеуропалық қосымша (Diploma Supplement) бере алады.

ӘА00-ларда жоғары білімнің білім беру бағдарламасы бойынша оқуды бітірген адамдарға " бакалавр" дәрежесі және/немесе біліктілік және қосымшасы (транскрипт) бар мемлекеттік үлгідегі диплом беріледі.

ӘА00 бітірушіге дипломға жалпыеуропалық қосымша (Diploma Supplement) бере алады.

4. Оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

66. Студенттің оқу жүктемесінің көлемі оның оқу жылы ішінде әрбір оқу пәні немесе оқу жұмысының түрі бойынша меңгеретін кредит санымен өлшенеді.

ӘАОО-ларда курсанттың өзіндік жұмысы оқытушының жетекшілігімен, оның ішінде аудиториялық сабақтар түрінде жүргізіледі.

67. ОПҚ-ның оқу жүктемесін жоспарлау кредитпен немесе аудиториялық оқу сабақтарының кестесі бойынша немесе оқу жұмысының басқа түрлері үшін жеке бекітілген график бойынша оқытушының студентпен байланыс жұмысының уақытын білдіретін академиялық сағаттармен жүзеге асырылады.

68. Аудиториялық жұмыстың бір академиялық сағаты 50 минутқа тең. Студиялық, зертханалық, сондай-ақ дене шынықтыру сабақтары бұдан өзгеше, онда бір академиялық сағат тиісінше студиялық сабақтар үшін – 75 минутқа немесе зертханалық сабақтар мен дене тәрбиесі сабақтары үшін 100 минутқа тең.

Практиканың, студенттерді қорытынды аттестаттаудың барлық түрлері үшін бір академиялық сағат 50 минутқа тең.

ӘАОО-ларда барлық оқу сабақтарының түрлеріне, практикалардың және қорытынды аттестаттаулардың барлық түрлеріне қатысты бір академиялық сағат кемінде 40 минутты құрайды.

69. Оқу жұмысының көлемін жоспарлау кезінде бір кредит:

- 1) семестр түріндегі академиялық кезең бойында студенттің аудиториялық жұмысының;
- 2) кәсіптік практика кезеңіндегі студенттің оқытушымен жұмысының;
- 3) студенттің дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау бойынша жұмысының;
- 4) студенттің мамандық бойынша мемлекеттік емтиханға дайындық пен оны тапсыру бойынша жұмысының 15 академиялық сағатына тең екенін ескеру қажет.

70. Студенттің оқу жүктемесі академиялық сағаттардың ұзақтығымен және оқу жұмыстарының түрлері үшін академиялық сағатпен ілесе жүретін оқу сағаттарының көлемдерімен (50 минуттық байланыс сағаттары) анықталады.

Аудиториялық жұмыстың бір академиялық сағаты 40, 50, 75 немесе

100 минутқа тең болуы мүмкін. Студенттің аудиториялық жұмысының академиялық сағаттары тиісті СӨЖ сағаттарының санымен толығады, осылайша бір кредитке студенттің семестр түріндегі академиялық кезеңінің бір аптасындағы жиынтық оқу жүктемесі 3 сағатқа тең болады.

Дәрістермен практикалық (семинар) сабақтар кезіндегі студенттің оқытушымен жұмысының байланыс сағаттары жиынтығында әр байланыс сағаты 2 сағат СӨЖ-бен қамтамасыз етіледі.

Дене шынықтыру сабақтары қосымша СӨЖ сағаттарымен қамтылмайды.

Практиканың әрбір академиялық сағаты (оқу практикасынан басқа) студенттің қосымша жұмысының тиісті оқу сағаттарымен толықтырылады: педагогикалық практика үшін – 1 сағат, өндірістік практика үшін – 4 сағат.

Қорытынды аттестаттаудың әр академиялық сағаты дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау бойынша студенттің оқытушымен байланыс жұмысының немесе мемлекеттік емтиханға дайындық және оны тапсыру бойынша студенттің оқытушымен жұмысының бір сағаты (50 минут) болып табылады. Студентті қорытынды аттестаттаудың әрбір академиялық сағаты 6 сағаттық СӨЖ-бен қамтамасыз етіледі.

71. Оқу жылы академиялық кезеңдерден, аралық аттестаттау кезеңінен, практикалардан, тағылымдамалармен каникулдан тұрады. Соңғы курста оқу жылына қорытынды аттестаттау кезеңі қосылады.

72. Оқу жылының жалпы ұзақтығы 36 аптадан кем болмауы тиіс.

73. ӘАОО-ны қоспағанда, академиялық кезең ұзақтығы 15 апта болатын семестрден, немесе ұзақтығы 10 апта болатын триместрден, немесе ұзақтығы 7-8 апта болатын тоқсаннан тұрады.

Жоғары оқу орны академиялық кезеңнің нысанын және оған қоса оны ұйымдастырудың біріктірілген нысанын да дербес анықтайды.

74. Әрбір академиялық кезең ұзақтығы 1 аптадан кем болмайтын студенттерді аралық аттестаттау кезеңімен аяқталады.

75. Аралық аттестаттау кезеңінде барлық оқытылған пәндер бойынша қорытынды бақылау жүргізіліп, ағымдағы үлгерім бағалары (ағымдағы және межелік бақылаулар нәтижелері бойынша орташа арифметикалық бағалар) ескеріле отырып, пәндер бойынша қорытынды бағалар шығарылады.

Пән бойынша қорытынды бағада ағымдағы үлгерім бағасының үлесі 60 %-дан, ал қорытынды бақылау бағасының үлесі 30 %-дан кем болмауы тиіс.

ӘАОО-ларда пән бойынша қорытынды бағада ағымдағы үлгерімді бағалау үлесі кемінде 60 %-ды, ал қорытынды бақылауды бағалау үлесі кемінде 40 %-ды құрауы тиіс.

76. Бітіруші курсты қоспағанда, студенттерге оқу жылы ішінде кемінде екі рет жалпы ұзақтығы кемінде 7 аптаны құрайтын каникул беріледі.

ӘА00-ларда курсанттарға каникулдар бітіруші курсты қоспағанда, оқу жылының ішінде кемінде 2 рет беріледі, оның жалпы ұзақтығы кемінде 6 аптаны құрауы тиіс.

77. Кәсіптік практика жоғары білім берудің кәсіптік оқу бағдарламасының міндетті компоненті болып табылады. Ол оқу, педагогикалық, өндірістік, дипломалды және т.б. болып бөлінеді.

Практикалардың ұзақтығы студенттің практика кезіндегі 30 сағатқа тең апта бойғы (5 күндік жұмыс аптасы кезінде күніне 6 сағат) нормативті жұмысын есепке ала отырып, аптамен анықталады. Апта санын шығару үшін практиканың кредитпен есептелген көлемі тиісті практика түрінің оқу сағатымен есептелген еңбек қажетсінуіне көбейтіледі және студенттің апта бойғы жұмысының ұзақтығына, яғни 30 сағатқа бөлінеді.

Практиканың 1 кредитінің еңбекті қажетсінуі оқу практикасы үшін 15 сағатты (50 минуттан), педагогикалық практика үшін 30 сағатты (50 минуттан), өндірістік практика үшін 75 сағатты (50 минуттан) құрайды. 1 кредитке келетін практиканың ұзақтығы аптамен есептегенде оқу практикасы үшін 0,5 аптаны, педагогикалық практика үшін 1 аптаны, өндірістік практика, тағылымдамалар үшін 2,5 аптаны құрайды.

78. Студенттерді қорытынды аттестаттауды аптамен жоспарлау 54 сағатқа тең студенттің апта бойғы жұмысының нормативті уақытына (6 күндік жұмыс аптасы кезінде СӨЖ-ді қоса есептегенде күніне 9 сағат) қарай анықталады.

Қорытынды аттестаттаудың 1 кредиті 105 (15x7) сағатқа тең, яғни 2 апта. Олардың ішінде 15 сағаты студент пен оқытушының байланыстағы жұмысына, ал 90 сағаты СӨЖ-ге арналады.

Мамандық бойынша мемлекеттік емтиханға дайындалуға және оны тапсыруға 1 кредит, яғни 2 апта бөлінеді.

Дипломдық жұмысты (жобаны) жазуға және қорғауға 2 кредит, яғни тиісінше 4 апта бөлінеді. Бұл ретте 2 кредитке дипломдық жұмысты (жобаны) ресімдеу мен қорғау кіреді. Дипломдық жұмысты (жобаны) орындау процесінің өзі алдын ала кәсіптік практика барысында және теориялық оқытудың соңғы кезеңінде жүзеге асырылады.

79. Білім алушылардың (бітіруші курсты қоспағанда) қосымша оқу қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін, оқу жоспарларындағы академиялық қарызды немесе айырмашылықты жою үшін, игерген кредиттерін өз жоғары оқу орнында міндетті түрде қайта тапсыра отырып басқа жоғары оқу орнында оқу пәндерін оқып-үйрену, үлгерімнің орташа балын (GPA) көтеру үшін, екі дипломды білім беру шеңберінде аралас мамандықты меңгеру үшін ұзақтығы кемінде 6 апта жазғы семестр енгізілуі мүмкін.

Бұл ретте академиялық қарызды немесе оқу жоспарларындағы айырмашылықты жою және қосымша оқу ақылы негізде жүзеге асырылады.

ӘА00-ларда (бітіруші курсты қоспағанда) курсанттардың қосымша оқуға қажеттіліктерін қанағаттандыру, академиялық қарыздарын немесе оқу жоспарларындағы айырмашылықтарды жою, оқу

пәндерін басқа жоғары оқу орнында оқу, үлгерімнің орташа балын жоғарылату үшін ұзақтығы кемінде 4 апта жазғы семестр енгізілуі мүмкін.

80. Бакалавриат бағдарламалары бойынша оқудың аяқталуының негізгі өлшемшарты білім алушының теориялық оқу бойынша кемінде 129 кредитін, сондай-ақ практиканың кемінде 6 кредитін игеруі болып табылады.

Жекелеген мамандықтардың ерекшеліктеріне қарай (жоғары арнаулы білім беру бағдарламаларын қоса алғанда) білім беру процесінің аяқталғандығының негізгі өлшемшарты ретінде студенттің:

- 1) "Өнер" тобы бойынша – теориялық оқудың 160-180 кредитіне дейін;
- 2) "Әскери іс және қауіпсіздік" тобы бойынша – теориялық оқудың 170-190 кредитіне дейін;
- 3) "Ветеринария" тобы бойынша – теориялық оқудың 160 кредитіне дейін;

4) "Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру (медицина)" тобы бойынша – теориялық оқудың 190-224 кредитіне дейін игеруі болып табылады.

Бұл ретте жоғары оқу орны іске асырылатын білім беру бағдарламаларының ерекшеліктеріне қарай игеруге қажетті кредиттер көлемін арттыра алады.

Бакалавриаттың білім беру бағдарламасын мерзімінен бұрын меңгеріп, оған қойылатын талаптарды орындаған жағдайда, студентке оқу мерзіміне қарамастан "бакалавр" дәрежесі беріледі.

81. Техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі немесе жоғары білім негізінде жылдамдатылған оқу мерзіміндегі қысқартылған білім беру бағдарламалары бойынша оқуға түскен білім алушылар үшін кредиттер саны мен білім беру бағдарламасының қажетті көлемін жоғары оқу орны білім туралы құжат иегерінің алдыңғы білім деңгейінің бейінін, негізгі және кәсіби құзыреттерін ескере отырып дербес анықтайды.

82. Техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі немесе жоғары білім базасында жылдамдатылған оқу мерзіміндегі қысқартылған білім беру бағдарламалары бойынша білім алушы:

1) жоғары оқу орны есептеп, транскриптіне міндетті түрде енгізетін алдыңғы білімде меңгерген пререквизиттеріне қарай өзінің жеке оқу жоспарын құрастырады;

2) тиісті мамандық бойынша, бірақ алдыңғы білім деңгейін ескере отырып, қолданыстағы білім беру бағдарламасы негізінде жоғары оқу орны дербес анықтайтын жеке оқу мерзіміне және білім беру бағдарламасының көлеміне ие болады.

83. Семестр түрінде ұйымдастырылған бір академиялық кезең ішінде күндізгі оқыту нысанында білім алушы 18-21 кредитті меңгереді. Сырттай немесе кешкі оқыту нысанының білім алушысына

жоғары оқу орны ең аз кредит көлемін белгілейді, бұл ретте тиісінше оның оқу мерзімі көбейеді. Сырттай оқу нысаны техникалық, кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білім беру негізінде ғана жүзеге асырылады.

ӘАОО-ларда семестр түрінде ұйымдастырылған бір академиялық кезең ішінде күндізгі оқу нысанының курсанты бітіруші курсты қоспағанда, кемінде 18 кредитті меңгереді. Кешкі немесе сырттай оқу нысанындағы білім алушыға ӘАОО кредиттердің аз санын белгілейді, бұл ретте оның оқу мерзімі тиісінше көбейеді.

84. Жоғары оқу орны білім беру қызметін тиісті материалдық-техникалық базамен, білікті профессорлық-оқытушылық құраммен, кітапхана қорымен, Интернетке және басқа да ақпараттық ресурстарға қол жеткізумен, қаладан тыс жерлерден келген студенттерді жатақханамен және студенттерді қолдаудың басқа да қызметтерімен қамтамасыз етеді.

85. Жоғары оқу орнының материалдық-техникалық базасы қолданыстағы санитариялық қағидаларға сәйкес болуы тиіс.

86. Жоғары оқу орны әрбір студентті мамандығының бейініне сәйкес кәсіптік практикалар базасымен қамтамасыз етеді.

87. Жоғары оқу орнының кадрлық құрамына қойылатын талаптар білім беру қызметін лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптарымен айқындалған.

Жоғары оқу орнының оқытушысы оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларының талаптарын сақтай отырып, оқу сабақтарын ұйымдастыру мен өткізудің тәсілдері мен нысандарын еркін таңдауға құқылы.

88. Ақпараттық және оқу-әдістемелік қамтамасыз етуге қойылатын талаптар:

Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыру әрбір студенттің ақпараттық ресурстар мен кітапхана қорына еркін қол жеткізуі, барлық модульдер, пәндер, оқу жұмысының барлық түрлері – практикұмдар, курстық және дипломдық жобалау, кәсіптік практика, студенттің өзіндік жұмысы бойынша әдістемелік құралдар мен ұсынымдардың, сондай-ақ көрнекі құралдар мен аудио- және бейнематериалдардың болуы арқылы қамтамасыз етіледі.

Жоғары оқу орны студенттердің электронды кітапханаларда орналастырылған халықаралық дереккөздерін қоса алғанда оқу, ғылыми, ақпараттық базаларға қол жеткізуін қамтамасыз етеді.

89. Білім алушылардың зерттеу қызметіне қойылатын талаптар.

Студенттердің зерттеу жұмыстары оқу процесінің жалғасы және тереңдетілуі болып табылады және тікелей кафедраларда, зертханаларда, ғылыми, конструкторлық және жоғары оқу орындарының жобалық бөлімшелерінде, студенттердің ғылыми-техникалық бірлестіктерінде (конструкторлық және өзге де бюролар, орталықтар, ғылыми-зерттеу институттары және т.б.) ұйымдастырылады.

Жоғары білімнің білім беру бағдарламасының құрылымы

Р/с №	Пәндер мен циклдердің аталуы	Жалпы еңбек сыйымдылығы	
		академиялық сағат бойынша	кредит саны бойынша
1	2	3	4
1	Жалпы білім беретін пәндер (ЖБП) циклі	1215	28
1)	Міндетті компонент	810	21
	Қазақстанның қазіргі заман тарихы	135	3
	Философия	135	3
	Шетел тілі	270	6
	Қазақ (Орыс) тілі	270	6
	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар	135	3
2)	Таңдау компоненті	405	9
2	Базалық пәндер (БП) циклі	3150	69
1)	Міндетті компонент	900	20
	Кәсіби қазақ (орыс) тілі	90	2
	Кәсіби бағдарлы шетел тілі	90	2
2)	Таңдау компоненті	2250	49
3	Бейіндеуші пәндер циклі	1440	32
1)	Міндетті компонент	225	5
2)	Таңдау компоненті	1215	27
4	Теориялық оқыту бойынша жиыны	5805	129
5	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)		
1)	Міндетті компонент		
	Дене шынықтыру	240	8
	Кәсіби практика (КП) (түрлері бойынша)	Практиканың түріне қарай	кемінде 6
2)	Таңдау компоненті		
6	Қорытынды аттестаттау		
1)	Мамандық бойынша мемлекеттік емтихан	105	1
2)	Дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау немесе екі бейіндеуші пән бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру*	210	2

Ескертпе:

Жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыру кезінде жоғары оқу орны:

- 1) кәсіби практиканың көлемін 20 кредитке дейін ұлғайтуға;
- 2) білім беру бағдарламасын меңгеру логикасын бұзбай, пәндерді бір семестрден басқасына ауыстыруға;
- 3) оқытудың қосымша түрлері есебінен міндетті компонент пәндерінің көлемін ұлғайтуға;
- 4) пререквизиттерді ескере отырып, практикаларды өткізу мерзімін дербес белгілеуге;
- 5) мемлекеттік емтихан ретінде екі бейіндеуші пәннің тізбесін дербес анықтауға құқылы.

	Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 2-қосымша
--	--

ӘАОО-ларда жоғары білімнің білім беру бағдарламасының құрылымы

Р/с №	Пәндер мен циклдердің аталуы	Кредитпен есептелген оқу жұмысының еңбек сыйымдылығы
1	Жалпы білім беретін пәндер (ЖБП) циклі	кемінде 27
1)	Міндетті компонент	кемінде 18
	Қазақстанның қазіргі заман тарихы	3
	Философия	3
	Шет тілі	6
	Қазақ (орыс) тілі	6
2)	ЖОО компоненті	кемінде 9
2	Базалық пәндер (БП) циклі	кемінде 70
1)	Міндетті компонент	кемінде 20
2)	ЖОО компоненті	
3	Бейіндеуші пәндер циклі	кемінде 32
1)	Міндетті компонент	кемінде 5
2)	ЖОО компоненті	
4	Теориялық оқыту бойынша барлығы	кемінде 129
5	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	
1)	Міндетті компонент	
	Дене шынықтыру	кемінде 8
	Кәсіби практика (КП) (түрлері бойынша)	кемінде 6
2)	ЖОО компоненті	
6	Қорытынды аттестаттау	
1)	Мамандық бойынша мемлекеттік кешенді емтихан	1
2)	Дипломдық жұмысты (жобаны) жазу және қорғау немесе екі базалық және/немесе екі бейіндеуші пәндер бойынша мемлекеттік емтихан тапсыру	2

Бакалавриаттың білім беру бағдарламасы компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі – 4 жыл)

P/c №	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық/ оқытушымен байланыстағы сағаттар	СӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	129	105	5805	1935	3870	55,3
2	Дене шынықтыру (4 семестр) (2:0)	8	60	240	240	-	4,0
3	Қорытынды аттестаттау (1:6), оның ішінде:	3	6	315	45	270	52,5
	1) мемлекеттік емтихан (1 МЕ үшін)	1	2	105	15	90	52,5
	2) дипломдық жұмысты жазу және қорғау	2	4	210	30	180	52,5
	ЖИЫНЫ	140	111	6360	2220	4140	-
4	Практика (кәсіби), оның ішінде:	6	5-11	150-330	90	60-240	30,0
	1) оқу (1:0)	2	1	30	30	-	30,0
	2) педагогикалық (1:1)	4	4	120	60	60	30,0
	3) өндірістік (1:4)	4	10	300	60	240	30,0
5	Каникулдар	-	63-57	-	-	-	-
6	Емтихан сессиясы (7x3 апта)	-	21	-	-	-	-
	БАРЛЫҒЫ (52 апта x 4 жыл - 8 апта=200)	146	200	6510-6690	2370	4140 - 4320	

Ескертпе:

1. Бакалавр дәрежесін алу үшін студент теориялық оқудың кемінде 129 кредитін және кәсіби практиканың кемінде 6 кредитін игеруі тиіс (мамандықтың ҮОЖ-ында жоспарланған кредит санына қарамастан).

2. Мамандық бойынша 1 мемлекеттік емтиханға 1 кредит, дипломдық жұмысты жазуға және қорғауға 2 кредит жоспарланады (мамандықтың ҮОЖ-ында жоспарланған кредит санына қарамастан).

3. Практикаға бөлінетін кредиттер саны 6-дан кем болмауы тиіс. Бұл ретте бакалавриаттың барлық мамандықтары үшін оқу практикасы 2 кредит көлемінде, сондай-ақ педагогикалық және/немесе өндірістік практиканың жалпы көлемі кемінде 4 кредит көлемінде жоспарланады.

4. Қорытынды аттестаттаудың жалпы көлемі (сағатпен) және дене шынықтыру сабақтары студенттің апталық жүктемесіне енбейді.

5. Қызмет түрлері бойынша апта сандары өзгеруі мүмкін, бірақ студенттің орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы тиіс ("Дене шынықтыру" пәнін қоспағанда).

6. Демалыс ұзақтығы бітіруші курсты қоспағанда, оқу жылы бойында 7 аптадан кем болмауы керек. Оқу жылындағы 7 аптадан артық демалыс уақытын ЖОО өздігінен қызметтің басқа түрлеріне қайта бөле алады.

7. Жазғы семестр, ОҚТ (әскери дайындық) демалыс есебінен немесе академиялық күнтізбе бойынша бөлек жоспарлануы мүмкін.

8. Мамандықтың ҰОЖ-ында көрсетілмеген жағдайда дипломалды практиканы ЖОО өздігінен демалыс есебінен жоспарлауы мүмкін.

Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына
4-қосымша

Жоғары арнаулы білім беру бағдарламасы компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі – 5 жыл)

Р/с №	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық/ оқытушымен байланыстағы сағаттар	СӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	161	135	7245	2415	4830	53,7
2	Дене шынықтыру (4 семестр) (2:0)	8	60	240	240	-	4,0
3	Қорытынды аттестаттау (1:6), оның ішінде:	3	6	315	45	270	52,5
	1 мемлекеттік емтихан (1 МЕ үшін)	1	2	105	15	90	52,5
	2) диплом жұмысын жазу және қорғау	2	4	210	30	180	52,5
	ЖИЫНЫ	172	141	7800	2700	5100	30,0
4	Практика (кәсіптік), оның ішінде:	6	11	330	90	240	30,0
	1) оқу (1:2)	2	1	30	30	-	30,0

	2) клиникалық, өндірістік және т.б. түрлері (1:4)	4	10	300	60	240	30,0
5	Каникулдар		73				
6	Емтихан сессиясы (9x3 апта)		27				
	Барлығы (52 апта x 5 жыл - 8 апта =252)	178	252	8130	2790	5340	

Ескертпе:

1. Біліктілік алу үшін студент теориялық оқудың кемінде 161 кредитін және кәсіптік практиканың кемінде 6 кредитін игеруі тиіс (мамандықтардың ҮОЖ-ында жоспарланған кредит санына қарамастан).

2. Мамандық бойынша 1 мемлекеттік емтиханға 1 кредит, дипломдық жұмысты (жобаны) жазуға және қорғауға 2 кредит жоспарланады (мамандықтың ҮОЖ-ында жоспарланған кредит санына қарамастан).

3. Практикаға бөлінетін кредиттер саны 6-дан кем болмауы тиіс. Бұл ретте жоғары арнаулы білімнің барлық мамандықтары бойынша оқу практикасы 2 кредит көлемінде, сондай-ақ өндірістік практика 4 кредиттен кем жоспарланбауы тиіс.

4. Қорытынды аттестаттаудың және дене шынықтыру сабақтарының жалпы көлемі (сағатпен) студенттің орташа апталық жүктемесіне енбейді.

5. Қызмет түрлері бойынша апта саны өзгеруі мүмкін, бұл ретте орташа апталық жүктеме 57 сағаттан аспауы тиіс ("Дене шынықтыру" пәнін қоспағанда).

6. Каникул ұзақтығы бітіруші курсты қоспағанда, оқу жылы бойында 7 аптадан кем болмауы тиіс. Оқу жылындағы 7 аптадан артық каникул уақытын ЖОО өздігінен қызметтің басқа түрлеріне қайта бөле алады.

7. Жазғы семестр, ОҚТ (әскери дайындық) демалыс есебінен немесе академиялық күнтізбе бойынша бөлек жоспарлануы мүмкін.

8. Мамандықтың ҮОЖ-ында көрсетілмеген жағдайда дипломалды практиканы ЖОО өздігінен каникул уақыты есебінен жоспарлауы мүмкін.

	Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 5-қосымша
--	---

ӘАОО-ларда бакалавриаттың білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы

--	--	--	--	--	--	--	--

Р/с №	Қызмет түрлері	Кредиттер саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық/ оқытушымен байланыстағы сағаттар	КӨЖ (оның ішінде КООЖ)	
1	Теориялық оқыту (1:2)	кемінде 129	кемінде 105	кемінде 5805	кемінде 1935	кемінде 3870	кемінде 55,3
2	Дене шынықтыру (4 семестр) (2:0)	кемінде 8	кемінде 60	кемінде 240	кемінде 240	-	кемінде 4,0
3	Қорытынды аттестаттау (1:6), оның ішінде:	3	6	315	45	270	52,5
	1) мемлекеттік емтихан (1 МЕ үшін)	1	2	105	15	90	52,5
	2) диплом жұмысын жазу және қорғау	2	4	210	30	180	52,5
	БАРЛЫҒЫ	кемінде 140	кемінде 111	кемінде 6360	кемінде 2220	кемінде 4140	-
4	Практика (кәсіптік), оның ішінде:	кемінде 6	кемінде 5	кемінде 150	кемінде 90	кемінде 60	кемінде 30,0
	1) оқу (1:0)	кемінде 2	кемінде 1	кемінде 30	кемінде 30	-	кемінде 30,0
	2) өндірістік (1:4)	кемінде 4	кемінде 10	кемінде 300	кемінде 60	кемінде 240	кемінде 30,0
5	Каникулдар	-	63-57	-	-	-	-
6	Емтихан сессиясы (7x3 апта)	-	21	-	-	-	-
	Барлығы (52 апта x 4 жыл - 8 апта=200)	кемінде 146	кемінде 200	кемінде 6510	кемінде 2370	кемінде 4140	

Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына
6-қосымша

Тиісті білім беру деңгейлерінің дәрежелерін бере отырып мамандықтар тобын анықтау құрылымы

Р/с №	Мамандықтар тобының атауы	Бакалавриат мамандығы бойынша берілетін дәреже	Магистратура мамандықтары бойынша (бейіндік/ғылыми-педагогикалық бағыт) берілетін дәреже	Философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор берілетін дәрежесі
1	2	3	4	5
1.	Білім		Білім магистрі/ Педагогика ғылымдарының	PhD/Білім докторы " мамандық атауы

		Білім бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	және код" мамандығы бойынша
2.	Гуманитарлық ғылымдар	Гуманитарлық білім бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Гуманитарлық білім магистрі/ Гуманитарлық ғылымдар магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/ Гуманитарлық ғылымдар докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
3.	Құқық	Құқық бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Құқық магистрі/заң ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/Құқық докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
4.	Өнер	Өнер бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Өнер магистрі/ өнертану ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/Өнер докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
5.	Әлеуметтік ғылымдар, экономика және бизнес	1. Әлеуметтік білім бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша (әлеуметтік бейін) 2. Экономика және бизнес бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша (экономика бейіні)	1. Әлеуметтік білім магистрі/Әлеуметтік ғылымдар магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша (әлеуметтік бейін); 2. Экономика және бизнес магистрі/ экономика ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша (экономика бейіні)	PhD/Әлеуметтік ғылымдар докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша; PhD/Экономика және бизнес докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша;
6.	Жаратылыстану ғылымдары	Жаратылыстану бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Жаратылыстану магистрі/ Жаратылыстану ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/ Жаратылыстану докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
7.	Техникалық ғылымдар және технологиялар	Техника және технологиялар бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Техника және технологиялар магистрі/Техника ғылымдарының магистрі "мамандық	PhD/Техника және технологиялар докторы "мамандық атауы

			атауы және код" мамандығы бойынша	және код" мамандығы бойынша
8.	Ауылшаруашылық ғылымдар	Ауыл шаруашылығы бакалавры"мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Ауыл шаруашылығы магистрі/ Ауылшаруашылық ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/ Ауылшаруашылық ғылымдарының докторы " мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
9.	Қызмет көрсету	Қызмет көрсету саласының бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Қызмет көрсету саласының магистрі/ Ғылым магистрі " мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/Қызмет көрсету саласындағы доктор " мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
10.	Әскери іс және қауіпсіздік	Әскери іс және қауіпсіздік бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Әскери іс және қауіпсіздік магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/Әскери іс және қауіпсіздік докторы " мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
11.	Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру (медицина)	1. Денсаулық сақтау бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша; 2. Әлеуметтік қамсыздандыру бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	1. Денсаулық сақтау магистрі/Медицина ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша; 2. Әлеуметтік қамсыздандыру магистрі/Ғылым магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	1. PhD/ Медицина докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
Арнайы білім беру мамандықтары				
12.	Ветеринария	Ветеринария бойынша маман "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	Ветеринария магистрі /Ветеринария ғылымдарының магистрі "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	PhD/ Ветеринария докторы "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша
		Жалпы медицина бакалавры "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша		

13	Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру (медицина)	Дәрігер-маман "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша Стоматология бакалавры/ дәрігер-маман "мамандық атауы және код" мамандығы бойынша	x	x
----	---	---	---	---

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген	
--	--

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты

Ескерту. Стандарт жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 13.05.2016 № 292 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1-бөлім. Магистратура

1 Жалпы ережелер

1. Осы жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының негізінде әзірленді және жоғары оқу орындарында, оның ішінде әскери, арнаулы оқу орындарында (бұдан әрі – ӘАОО) олардың типтеріне, түрлеріне және меншік нысандарына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан білім алушылардың білім беру бағдарламаларының мазмұнына, магистранттардың білім траекториясына, білім беру құрылымы мен мазмұнына, магистранттардың дайындық деңгейін және дәрежесін бағалауға қойылатын талаптарды белгілейді.

Стандартта "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес терминдер қолданылады. Оларға қосымша мынадай терминдер мен анықтамалар енгізілген:

1) магистратура – білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру;

ғылыми және педагогикалық бағыт бойынша кемінде 2 жыл нормативті оқу мерзімімен теориялық оқытудың кемінде 42 кредитін, кәсіптік практиканың кемінде 6 кредитін және ғылыми-зерттеу жұмысының кемінде 7 кредитін міндетті түрде меңгерту;

бейіндік бағыт бойынша кемінде 1 жыл нормативтік оқу мерзімімен теориялық оқытудың кемінде 18 кредитін, практиканың кемінде 2 кредитін және эксперименттік-зерттеу жұмысының кемінде 4 кредитін міндетті түрде меңгерту;

2) магистрант – магистратурада білім алушы тұлға;

3) магистрлік диссертация – ғылымның қазіргі заманғы теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктеріне негізделіп таңдалған мамандық саласындағы өзекті проблеманың теориялық және/немесе практикалық әзірлемесін қамтитын өзіндік ғылыми зерттеуден тұратын ғылыми-педагогикалық магистратура магистрантының бітіру жұмысы;

4) магистрлік жоба – таңдалған мамандықтың өзекті проблемаларының қолданбалы міндетін шешуге мүмкіндік беретін теориялық және/немесе эксперименттік нәтижелерді қамтитын өзіндік ғылыми зерттеуден тұратын бейінді магистратура магистрантының оқу бітіргендегі біліктілік жұмысы ;

5) әскери, арнаулы оқу орнындағы магистрлік диссертация – ғылымның заманауи теориялық, әдістемелік және технологиялық табыстарына негізделген таңдалған мамандық саласындағы маңызды проблемалардың теориялық және/немесе практикалық әзірлемелерінен тұратын дербес ғылыми зерттеуді білдіретін магистранттың бітіру жұмысы;

6) жоғары оқу орны компоненті – мамандықтың білім беру бағдарламасы шеңберінде игеру үшін дербес әскери, арнаулы оқу орны анықтайтын оқу пәндерінің тізбесі және кредиттердің тиісті көлемі;

7) кәсіптік құзыреттер – құқық қорғау органдары жүйесіндегі және тиісті лауазымдағы кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білім, шеберлік және дағды;

8) біліктілік сипаттамасы – Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі жүйесіндегі және тиісті лауазымдағы кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білім, шеберлік және дағды;

9) біліктілік талаптары – құқық қорғау, ұлттық қауіпсіздік органдары жүйесіндегі және тиісті лауазымдағы кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білім, шеберлік және дағды.

2. Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындары (бұдан әрі – ЖОО) магистрлер даярлауды:

1) осы стандартқа және магистратура мамандықтарының үлгілік оқу жоспарларына;

2) Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мамандықтарының жіктеуішіне;

3) оқу жұмыс жоспарларына;

4) академиялық күнтізбеге;

5) магистранттардың жеке оқу жоспарларына;

6) пәндер бойынша оқу бағдарламаларына;

7) магистранттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырады.

ӘАОО магистрлерді даярлауды:

1) ӘА00-да іске асырылатын білім беру бағдарламалары бойынша мамандықтар және біліктілік тізбесіне;

2) осы стандартқа;

3) мамандықтардың үлгілік оқу жоспарына;

4) пәндер бойынша үлгілік және жұмыс оқу бағдарламаларына;

5) академиялық күнтізбеге;

6) магистранттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырады.

3. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты:

1) жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мазмұны мен оқытуды анықтайды;

2) магистранттардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне және даярлық деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді.

4. Стандарт талаптары:

1) мамандықтардың үлгілік оқу жоспарларын;

2) білім беру бағдарламаларын;

3) оқу жұмыс жоспарларын;

4) магистранттардың жеке оқу жоспарларына;

5) пәндер бойынша оқу бағдарламаларын;

6) магистранттардың жеке жоспарларын әзірлеу кезінде міндетті.

5. Магистратураның білім беру бағдарламаларын ведомстволық бағыныстылығы мен меншік нысанына қарамастан магистратураның тиісті мамандықтары бойынша білім беру қызметін жүргізуге құқық беретін лицензиясы бар жоғары оқу орындары жүзеге асырады.

6. "Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар" оқытудың нәтижелері Дублин дескрипторларының 2-деңгейі (магистратура) негізінде айқындалады және құзыреттілік арқылы

көрінеді. Оқыту нәтижелері бағдарламаның барлық деңгейінде де, модульдің, жеке пәннің деңгейінде де сипатталады.

Екінші деңгейдегі дескрипторлар:

1) ғылыми зерттеулер контексінде идеяларды қолдану немесе өзіндік дамыту үшін негіз немесе мүмкіндік болып табылатын жоғары білім деңгейінде меңгерген дамытылып отыратын білімі мен түсінігін көрсете білу;

2) зерттеп отырған саламен байланысты контекстер мен одан да кеңірек (немесе пәнаралық) салаларда жаңа немесе белгісіз жағдайлардағы проблемаларды шешуде білімін, түсінігін және қабілетін қолдана алу;

3) білімді интеграциялау, қиындықтарды жеңе білу және толық емес немесе шектеулі ақпарат негізінде тұжырымдамалар жасау, осы тұжырымдамалар мен білімін этикалық және әлеуметтік жауапкершілікті ескере отырып қолдана білу;

4) өз қорытындыларын және білімін, олардың негіздемесін мамандар мен маман еместерге айқын және ашық хабарлау;

5) білім алуды өздігінен жалғастыру қабілеттерінің болуын көздейді.

7. "Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің мақсаты мен құндылығы, білім беретін оқу бағдарламаларын игерудің нормативтік мерзімдері, жоғары оқу орындарында білім алушылардың міндетті меңгеруін, олардың типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан міндетті түрде меңгеруі тиіс мазмұнның көлемі көрсетілген.

8. "Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде магистранттың оқу жүктемесінің көлемі оның оқу жылы ішінде әр пән немесе оқу жұмысының түрі бойынша игеретін кредит санымен өлшенетіні көрсетілген.

9. Осы стандарт магистранттарды даярлау деңгейіне және жоғары оқу орындарының білім беру қызметіне міндетті қойылатын талаптар негізінде жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді көздейді.

2. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

10. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ЭАОО-да тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесін бере отырып және/немесе біліктілік бере отырып кадрларды даярлауға бағытталған.

11. Кәсіптік құзыреттіліктер магистратураның әрбір мамандығы бойынша кәсіптік стандарттар негізінде жұмыс берушілердің талаптары мен қоғамның әлеуметтік сұраныстары ескеріле отырып анықталады.

ӘАОО-да оқу нәтижелері кәсіби құзыретке (біліктілік сипаттамаларына, біліктілік талаптарына) сәйкес бітірушінің құзырет моделіне сәйкес келуі қажет.

12. Бейіндік магистратура экономика, медицина, құқық, білім, өнер, қызмет көрсету және бизнес, қорғаныс және ұлттық қауіпсіздік салалары, құқық қорғау қызметі үшін кәсіптік даярлығы терең басқарушы кадрларды даярлау бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларын іске асырады.

Бизнес ортасы үшін мамандар даярлау мақсатында жоғары оқу орны MBA бағдарламасын іске асыра алады. MBA кәсіптік білім беру бағдарламасы шеңберінде мамандар даярлау мазмұны мен деңгейіне қойылатын ең төменгі талаптарды білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

13. Ғылыми және педагогикалық магистратура жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі және ғылым саласы үшін ғылыми-педагогикалық даярлығы терең ғылыми және педагогикалық мамандарды даярлау бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асырады.

ӘАОО-да ғылыми және педагогикалық магистратура тереңдетілген кәсіби және ғылыми-педагогикалық даярлыққа ие болатын қорғаныс және ұлттық қауіпсіздік саласы, құқық қорғау қызметі үшін басшылық, ғылыми және педагогикалық кадрларды даярлау бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асырады.

14. Магистратурада білім алу тек күндізгі оқу нысанында жүзеге асырылады.

ӘАОО-да магистратурада оқу күндізгі, кешкі нысанда жүзеге асырылады. Білім алушылардың санатына байланысты қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып оқытуға жол беріледі.

15. Магистранттың магистратураға түсер алдында тиісті білім беру бағдарламасын меңгеруге қажетті барлық пререквизиттері болуы тиіс. Қажетті пререквизиттер тізбесін жоғары оқу орны өзі айқындайды.

Қажетті пререквизиттер болмаған жағдайда магистрантқа оларды ақылы түрде меңгеруге рұқсат етіледі. Бұл жағдайда магистратурада білім алу магистрант пререквизиттерді толық меңгергеннен кейін басталады.

16. Ғылыми, педагог және басқарушы кадрларды магистратурада даярлау екі бағытта:

1) 2 жылдық оқу мерзімімен ғылыми және педагогикалық;

2) кемінде бір жыл оқу мерзімімен бейіндік бағыттарда жүзеге асырылады.

Жоғары оқу орны магистратурада оқу мерзімін алдыңғы дайындық деңгейінің білім беру бағдарламасының бейініне сәйкес келуіне және пререквизиттердің болуына байланысты өзгерте алады

17. Оқу процесін кредиттік оқыту технологиясы бойынша ұйымдастыру кезінде әр оқу пәнінің көлемі кредиттің бүтін санын құрауы тиіс. Бұл ретте пән, әдетте, кемінде 2 немесе 3 кредит көлемімен бағаланады.

ӘАОО-да әрбір пәннің көлемі кредиттердің бүтін санын құрайды және пәнді 1 кредитке бағалауға жол беріледі.

18. Магистранттар әрбір оқу пәнін бір академиялық кезеңде меңгеріп, аяқталған соң емтихан нысанындағы қорытынды бақылауды тапсырады. Кәсіптік практиканың барлық түрлері, курстық жұмыстар (жобалар), ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы, тағылымдамалар бойынша қорытынды бақылау магистранттың оқу жұмыстарының түрлерін қорғау нысанында белгіленген бағалау шкаласына сәйкес бағаланады.

19. Базалық пәндер циклі (БП) міндетті компонент пен таңдау компоненті пәндерінен тұрады.

ӘАОО-да базалық пәндер циклі (БП) міндетті пәндерден және жоғары оқу орны компоненттерінен тұрады.

20. Ғылыми және педагогикалық бағыттағы магистратурада БП циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарының жалпы көлемінің 48%-ын құрайды, оның ішінде 40% міндетті компонент пәндеріне, ал 60% - ы таңдау компоненті пәндеріне тиесілі.

Бейіндік бағыттағы магистратурада БП циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарының жалпы көлемінің 44%-ын (оқу мерзімі 1 жыл) және 28%-ын (оқу мерзімі 1,5 жыл) құрайды, оның ішінде 62% және 50% міндетті компонент пәндеріне, ал 38% және 50% таңдау компоненті пәндеріне тиесілі.

ӘАОО-да магистратурадағы базалық пәндер көлемі үлгілік оқу жоспарының пәндік жалпы көлемінің 40% құрайды, оның 20% міндетті компонент пәндеріне және кемінде 80% кемінде жоғары оқу орны компонентіне тиесілі, бұл ретте:

1) ғылыми-педагогикалық бағыттағы магистратурада БП циклінің көлемі кемінде 17 кредитті құрайды, оның ішінде кемінде 3 кредиті міндетті компонентке тиесілі;

2) салалық бағыттағы магистратурада (оқу мерзімі 1 жылдық) БП циклінің көлемі кемінде 7 кредитті құрайды, оның кемінде 1 кредиті міндетті компонентке тиесілі;

3) салалық бағыттағы магистратурада (оқу мерзімі 1,5 жылдық) БП циклінің көлемі кемінде 14 кредитті құрайды, оның ішінде кемінде 3 кредиті міндетті компонентке тиесілі.

21. Ғылыми және педагогикалық бағыттағы магистратурада бейіндеуші пәндер циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарының жалпы көлемінің 52%-ын құрайды, оның ішінде 9%-ы міндетті компонент пәндеріне және 91%-ы таңдау компоненті пәндеріне тиесілі.

Бейіндік бағыттағы магистратурада бейіндеуші пәндер циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарының жалпы көлемінің 56%-ын (оқу мерзімі 1 жыл) және 72%-ын (оқу мерзімі 1,5 жыл) құрайды, оның ішінде 10% және 12% міндетті компонент пәндеріне, ал 90% және 88% тиісінше таңдау компоненті пәндеріне тиесілі.

ӘАОО-да бейіндеуші пәндер (БП) циклінің көлемі магистратурада үлгілік оқу жоспары пәндерінің жалпы көлемі кемінде 60% болады, олардың 10%-нан аспайтыны міндетті компонент пәндеріне және кемінде 90% жоғары оқу орны компонентіне бөлінеді, бұл ретте:

- 1) ғылыми-педагогикалық бағыттағы магистратурада БП циклінің көлемі кемінде 25 кредитті құрайды, оның ішінде кемінде 2 кредиті міндетті компонентке тиесілі;
- 2) салалық бағыттағы магистратурада (оқу мерзімі 1 жылдық) БП циклінің көлемі кемінде 11 кредитті құрайды, оның ішінде кемінде 1 кредиті міндетті компонентке тиесілі;
- 3) салалық бағыттағы магистратурада (оқу мерзімі 1,5 жылдық) БП циклінің көлемі кемінде 22 кредитті құрайды, оның ішінде кемінде 2 кредиті міндетті компонентке тиесілі.

22. Міндетті компонент пәндерінің тізбесі үлгілік оқу жоспарымен айқындалады. Міндетті компонент пәндерінің көлемін қысқартуға жол берілмейді.

23. Таңдау компоненті пәндерінің тізбесін жоғары оқу орны өзі анықтайды. Бұл ретте жұмыс берушілердің талаптары мен еңбек нарығының сұранысы ескеріледі.

ӘАОО-да жоғары оқу орны компонентінің пәндер тізбесін ӘАОО өз бетінше айқындайды. Оқудың қосымша түрлері міндетті компоненттен және жоғары оқу орны компонентінен тұрады. Міндетті компоненттің көлемі кемінде 13 кредитті құрайды және кемінде 6 кредиттен тұратын кәсіби практикадан, кемінде 7 кредиттен тұратын магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысынан тұрады. Оқудың қосымша түрлерінің жоғары оқу орны компонентіне әскери тағылымдама және/немесе оқудың басқа да түрлері қосылады.

24. Ғылыми және педагогикалық бағыттағы магистратураның білім беру бағдарламасының мазмұны осы стандартқа 1-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

ӘАОО-да ғылыми және педагогикалық бағыт бойынша магистратураның білім беру бағдарламаларының мазмұны осы стандартқа 2-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

25. Бейіндік бағыттағы магистратураның білім беру бағдарламасының мазмұны осы стандартқа 3-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

ӘАОО-да салалық бағыт бойынша магистратураның білім беру бағдарламаларының мазмұны осы Стандартқа 4-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

26. Бейіндік магистратураны бітірген магистрант педагогикалық қызметке кәсіптік педагогикалық бейіндегі бағдарламаларды қосымша меңгеріп, негізгі дипломға қосымша тиісті куәлік берілгеннен кейін ғана жіберіледі.

27. Бейіндік магистратураны бітірген тұлғалар үшін педагогикалық бейіндегі білім беру бағдарламасының мазмұны, ӘАОО-ны қоспағанда осы стандартқа 5-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

28. Магистратурада оқыту мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде жүзеге асырылады. Оқу тілін магистранттың өзі таңдайды.

Үш тілде білім беру бағдарламаларын енгізуші ӘАОО-лар үш тілде: қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде білім беруді жүзеге асырады. Екі тілде білім беру бағдарламаларын енгізуші ӘАОО-лар екі тілде: қазақ және орыс тілдерінде білім беруді жүзеге асырады. Сонымен бірге түрлі тілдерде берілетін пәндердің пайыздық арақатынасын ӘАОО анықтайды.

3. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

29. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мақсаты жоғары рухани және өнегелі қасиет иесі болатын тұлғаның дамуында перспективаларын ескере отырып еліміздің бәсекеге қабілетті, жоғары білікті, өзіндік ойлау қабілетті және қоғамның прогрессивті техникалық, ғылыми, әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуын қамтамасыз ететін жоғары білікті кадрларды дамыту және даярлау болып табылады.

ӘАОО-да өз бетінше ойлауға, басқаруға және елдің қорғаныс және ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, құқық қорғау қызметін жүзеге асыруға қабілетті, моральдық-адамгершілік қасиеті жоғары, жоғары білікті кадрларды даярлау жоғары білімнен кейінгі білім берудің мақсаты болып табылады.

30. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру мазмұнында айқындалған негізгі құндылықтар:

- 1) қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік;
- 2) құрмет;
- 3) ынтымақтастық;
- 4) ашықтық.

31. Бейіндік магистратураны бітірушілердің негізгі құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар:

оның:

1) мынадай:

ғылыми танымның дамуындағы қазіргі үрдістер туралы;

жаратылыстану (әлеуметтік, гуманитарлық, экономикалық) ғылымдарының әдіснамалық және философиялық өзекті проблемалары туралы;

жаһандану процестерінің қарама-қайшылықтары мен әлеуметтік-экономикалық салдары туралы;

әлемдік бизнес әріптестіктің экономикалық, саяси, құқықтық, мәдени және технологиялық ортасының қазіргі жай-күйі туралы;

кәсіпорынды стратегиялық басқаруды ұйымдастыру, инновациялық менеджмент, көшбасшылық теориялары туралы;

кәсіпорынның жұмыс істеуінің негізгі қаржылық-шаруашылық проблемалары туралы түсінігі болуы тиіс;

2) мыналарды:

ғылыми танымның әдіснамасын;

экономика құрылымын өзгертетін негізгі қозғаушы күштерді;

инвестициялық ынтымақтастықтың ерекшеліктері мен қағидаларын;

ғылыми зерттеулер мен практикалық қызметті жүзеге асыруға мүмкіндік беретін кемінде бір шет тілін кәсіптік деңгейде білуі қажет;

3) мыналарды:

кәсіптік қызметте танымның ғылыми әдістерін қолдана білуі;

процестер мен құбылыстарды зерттеудің қолданыстағы тұжырымдамаларын, теориясы мен тәсілдерін сын-көзбен талдай білуі;

әртүрлі пәндер бойынша меңгерген білімді интеграциялауы, оларды жаңа белгісіз жағдайларда талдамалық және басқарушылық мәселелерді шешуде қолдана білуі;

кәсіпорынның шаруашылық жұмысына микроэкономикалық талдау жүргізе алуы және оның нәтижелерін кәсіпорынды басқаруда қолдана білуі;

маркетинг пен менеджментті ұйымдастыруға жаңа тәсілдерді практикада қолдана алуы;

кәсіпорынның (фирманың) шаруашылық жұмысын ұйымдастыру мен басқарудағы қиын және қалыптан тыс жағдайларда шешім қабылдай білуі;

экономикалық қатынастарды реттеудегі Қазақстан Республикасының заңнамалық нормаларын практикада қолдана білуі;

жаңа проблемалар мен жағдайларды шешуде креативті ойлауы және шығармашылықпен қарауы;

ақпараттық-талдамалық және ақпараттық-библиографиялық жұмысты қазіргі ақпараттық технологияларды қолданып жүргізуі;

диссертация, мақала, есеп, талдамалық жазбалар және т.б. түрінде эксперименталды-зерттеу және талдамалық жұмыс нәтижелерін жалпылай білуі тиіс;

4) мынадай:

қалыпты ғылыми және кәсіптік міндеттерді шешу;

ұйымдар мен кәсіпорындардың экономикалық қызметін ұйымдастыруда және басқаруда ғылыми талдау және практикалық проблемаларды шешу;

менеджмент және маркетинг саласында проблемаларды зерттеу және алынған нәтижелерді кәсіпорынды басқару әдістерін жетілдіру үшін қолдану;

кәсіптік қарым-қатынас және мәдениетаралық байланыс;

шешендік өнер, өз ойын ауызша және жазбаша түрде дұрыс және логикалық ресімдеу;

күнделікті кәсіптік қызметте және докторантурада білімін жалғастыру үшін қажет білімін кеңейту және тереңдету;

кәсіптік қызмет саласында ақпараттық және компьютерлік технологияларды пайдалану дағдыларының болуы тиіс;

5) мынадай:

мамандық бойынша зерттеу әдіснамасы саласында;

қазіргі әлемдік экономика проблемалары және әлемдік шаруашылық процестердегі ұлттық экономикалардың қатысуы саласында;

кәсіпорын қызметін ұйымдастыру мен басқаруда;

әртүрлі ұйымдармен, оның ішінде мемлекеттік қызмет органдарымен өндірістік байланыстарды жүзеге асыруда;

білімнің үнемі жаңаруын қамтамасыз ету, кәсіптік дағдыны және біліктілікті тереңдету тәсілдерінде құзыретті болуы қажет.

ӘАОО-да салалық магистратураны бітірушілердің басты құзыреттеріне талаптар кәсіби құзыреттермен (біліктілік сипаттамаларымен, біліктілік талаптарымен) анықталады.

32. Ғылыми және педагогикалық магистратура бітірушілерінің негізгі құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар:

оның:

1) мынадай:

қоғамдық өмірдегі ғылым және білімнің рөлі туралы;

ғылыми танымның дамуындағы қазіргі үрдістер туралы;

жаратылыстану (әлеуметтік, гуманитарлық, экономикалық) ғылымдарының әдіснамалық және философиялық өзекті проблемалары туралы;

жоғары мектеп оқытушысының кәсіби құзыреттілігі туралы;

жаңадану процестерінің қарама-қайшылықтары мен әлеуметтік-экономикалық салдары туралы түсінігі болуы керек;

2) мыналарды:

ғылыми танымның әдіснамасын;

ғылыми қызметті ұйымдастырудың қағидаттары мен құрылымын;

оқыту процесінде студенттердің танымдық қызметінің психологиясын;

оқыту тиімділігі мен сапасын арттырудың психологиялық әдістері мен құралдарын білуі тиіс;

3) мыналарды :

алған білімін ғылыми зерттеулер контекстінде идеяларды қолдану немесе өзіндік дамыту үшін қолдана білуі;

процестер мен құбылыстарды зерттеудің қолданыстағы тұжырымдамаларын, теориясы мен тәсілдерін сын-көзбен талдай алуы;

әртүрлі пәндер аясында алған білімін жаңа таныс емес жағдайларда зерттеу міндеттерін шешу үшін интеграциялауы;

білімді интеграциялау жолымен, толық емес немесе шектеулі ақпараттар негізінде тұжырымдама жасап, шешім қабылдай алуы;

жоғары мектеп педагогикасы мен психологиясынан алған білімін өз педагогикалық қызметінде қолдана білуі;

оқытудың интерактивті әдістерін қолдана білуі;

ақпараттық-талдамалық және ақпараттық-библиографиялық жұмысты қазіргі ақпараттық технологияларды қолданып жүргізуі;

жаңа проблемалар мен жағдайларды шешуде креативті ойлауы және шығармашылықпен қарауы;

ғылыми зерттеулер жүргізуге және жоғары оқу орнында арнайы пәндер бойынша сабақ жүргізуді жүзеге асыруға мүмкіндік беретіндей кәсіптік деңгейде шет тілін еркін меңгеруі;

диссертация, ғылыми мақала, есеп, талдамалық жазбалар және т.б. түрінде ғылыми-зерттеу және талдамалық жұмыс нәтижелерін жалпылай білуі тиіс.

4) мынадай:

ғылыми-зерттеу әрекеттері, қалыпты ғылыми мәселелерді шешу;

кредиттік оқыту технологиясы бойынша білім беру және педагогикалық қызметті жүзеге асыру;

кәсіптік пәндерді оқыту әдістемесі;

білім беру процесінде қазіргі ақпараттық технологияларды қолдану;

кәсіптік қарым-қатынас және мәдениетаралық байланыс;

шешендік өнер, өз ойын ауызша және жазбаша түрде дұрыс және логикалық тұрғыдан ресімдеу;

күнделікті кәсіптік қызметте және докторантурада білімін жалғастыру үшін білімін кеңейту және тереңдету дағдысының болуы қажет;

5) мына:

ғылыми зерттеулердің әдіснамасы саласында;

жоғары оқу орындарындағы ғылыми және ғылыми-педагогикалық қызмет саласында;

қазіргі білім беру технологияларына қатысты мәселелерде;

кәсіптік салада ғылыми жобалар мен зерттеулерді орындауда;

білімді үнемі жаңартуды, кәсіптік дағдылар мен білікті кеңейтуді қамтамасыз ету тәсілдерінде құзыретті болуы тиіс.

33. Магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысына қойылатын талаптар:

ғылыми және педагогикалық магистратурадағы ғылыми-зерттеу жұмысы:

1) магистрлік диссертация қорғалатын мамандықтың негізгі проблемасына сәйкес келуі;

2) өзекті болып, ғылыми жаңалықты және практикалық маңызды қамтамасыз ету;

3) ғылым мен практиканың қазіргі теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктеріне негізделуі;

4) ғылыми зерттеулердің қазіргі әдістерін қолдана отырып орындау;

5) негізгі қорғалатын ережелер бойынша ғылыми-зерттеу (әдістемелік, практикалық) бөлімдерінің болуы;

6) тиісті білім саласында алдыңғы қатарлы халықаралық тәжірибеге енгізу.

34. Магистранттың экспериментті-зерттеу жұмысына қойылатын талаптар:

бейіндік магистратурадағы эксперименттік-зерттеу жұмысы:

1) магистрлік диссертация (магистрлік жоба) қорғалатын мамандықтың негізгі проблемасына сәйкес келуі;

2) ғылым мен практиканың қазіргі теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктеріне негізделуі;

3) ақпараттық технологияның қазіргі әдістерін қолдана отырып орындау;

4) негізгі қорғалатын ережелер бойынша экспериментті-зерттеу (әдістемелік, практикалық) бөлімдерінің болуы.

35. Магистратура мамандықтары шеңберінде жоғары оқу орындары Ұлттық біліктілік шегіне, кәсіптік стандарттарға сәйкес және Дублин дескрипторларымен және Еуропалық біліктілік шегімен келісілген білім беру бағдарламаларын өз бетінше әзірлейді.

магистратураны мамандандыру аясында ӘАОО-да кәсіби құзыреттерге сәйкес (біліктілік сипаттамаларына, біліктілік талаптарына) түрлі білім беру бағдарламаларын ӘАОО дербес әзірлейді

Білім беру бағдарламалары оқыту нәтижесіне бағдарлануы тиіс.

36. Магистратураның білім беру бағдарламалары модульді оқудың қағидаттары негізінде құрылымданады.

Магистратураның білім беру бағдарламасының құрылымы білім беру мазмұнын айқындайтын оқу және ғылыми жұмыстардың түрлерінен тұрады.

37. Магистратураның білім беру бағдарламасында:

1) базалық және бейіндеуші пәндер циклдерін меңгеруді қамтитын теориялық оқыту;

2) магистранттардың практикалық даярлығы: практика, кәсіптік тағылымдама түрлері;

3) ғылыми және педагогикалық магистратура үшін магистрлік жоспардың орындалуын қамтитын ғылыми-зерттеу жұмысы;

4) бейіндік магистратура үшін магистрлік жоспардың орындалуын қамтитын эксперимент-зерттеу жұмысы;

5) аралық және қорытынды аттестаттау қамтылады.

38. Білім беру бағдарламалары мамандық пен пәндердің оқу-әдістемелік кешендерінің негізінде іске асырылады. Мамандық пен пәндердің оқу-әдістемелік кешендерінің нысаны, құрылымы және әзірлеу тәртібін білім беру ұйымы өзі айқындалады.

ӘА00-да білім беру бағдарламаларын іске асыру пәндердің оқу-әдістемелік кешендері негізінде жүзеге асырылады. Пәндердің оқу-әдістемелік кешендерін әзірлеу нысаны, құрылымы мен тәртібін ӘА00 дербес айқындалады.

39. Барлық жұмыс түрлерінің еңбек сыйымдылығын есептеу меңгерілген материалдың көлемі бойынша жүзеге асады және оқудың нақты нәтижесіне жетуге қажетті магистранттар мен оқытушылардың еңбек шығындарының өлшем бірлігі болып табылатын кредиттермен өлшенеді.

Бұл ретте алдыңғы білім деңгейлерінде игерілген кредиттерді ескеретін жинақтаушы кредиттік жүйе қолданылады.

40. Білім беру қызметін ұйымдастыру оқу процесін, білім беру мазмұнын жоспарлау, оқу сабақтарын жүргізу тәсілдерін, магистранттың өзіндік жұмысын, олардың оқу жетістіктерін қорытынды бақылау нысандарын таңдау арқылы жүзеге асады.

41. Білім беру мазмұнының құрылымы білім берудің есептеу-өлшегіш құралдары: оқу жоспары мен бағдарламаларына, оқу жүктемесінің көлеміне, академиялық кезеңдер ұзақтығына, академиялық сабақ түрлеріне, оқу материалының көлеміне қойылатын талаптарға сәйкес анықталады.

42. Білім беру қызметін жоспарлау мен ұйымдастыру оқу жоспарының негізінде жүзеге асырылады.

Оқу жоспарлары үлгілік (ҮОЖ), жеке (ЖОЖ) және жұмыстық (ОЖЖ) болып бөлінеді.

ӘА00-да оқу жоспарлары үлгілік (ҮОЖ) және жұмыс (ЖОЖ) жоспары болып бөлінеді.

43. ҮОЖ осы стандарт негізінде магистратураның нақты мамандықтары бойынша әзірленеді және оны білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ӘА00-да ҮОЖ осы стандарттың негізінде магистратураның нақты мамандықтары бойынша әзірленеді және білім беру саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша тиісті уәкілетті орган бекітеді.

ҮОЖ-да міндетті компоненттің әрбір оқу пәнінің еңбек сыйымдылығы және әрбір оқу қызметінің түрі (практика, МҒЗЖ (МЭЗЖ), кешенді емтихан, магистрлік диссертацияны жазу және қорғау) кредитпен айқындалады, ал оқу пәндерінің әр циклі бойынша таңдау компоненті кредиттердің жалпы санымен көрсетіледі.

ӘА00-да міндетті компоненттің және оқу қызметі әрбір түрінің әрбір оқу пәнінің көлемділігі (практиканың, МҒЗЖ (МЭЗЖ), кешенді емтиханын, кредиттердегі магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау ҮОЖ-да айқындалады, ал жоғары оқу орны компонентін оқу пәндерінің әрбір циклі бойынша кредиттердің жалпы санын көрсетеді

44. ҮОЖ-ға қосымша жыл сайын жоғары оқу орны таңдау компонентіндегі барлық пәндердің жүйеленген, ӘА00-ны қоспағанда аннотацияланған тізбесі болып табылатын элективті пәндер каталогын (ЭПК) жасайды.

ЭПК-де әр оқу пәнінің пререквизиттері мен постреквизиттері көрсетіледі. ЭПК магистранттарға элективті оқу пәндерін баламалы таңдау мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс.

45. Мамандық бойынша ҮОЖ мен ЭПК негізінде магистрант эдвайзердің көмегімен ӘА00-ны қоспағанда ЖОЖ құрады. ЖОЖ әрбір магистранттың жеке білім алу траекториясын анықтайды.

ЖОЖ-ға ҮОЖ-дан міндетті компонент пәндері мен оқу әрекетінің түрлері (практикалар, МҒЗЖ (МЭЗЖ), кешенді емтихан, магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау) және ЭПК-дан таңдау компоненті пәндері кіреді.

ӘА00-да магистранттың білім беру траекториясы ЖОЖ және магистранттың жеке жұмыс жоспарымен анықталады.

46. ОЖЖ оқу жылына мамандықтардың ҮОЖ-ы мен магистранттардың ЖОЖ-ы негізінде жасалады және оны ғылыми кеңестің шешімі негізінде білім беру ұйымының басшысы бекітеді.

ОЖЖ-да оқу жылында оқытылатын пәндер тізбесі және олардың кредитпен санағандағы еңбексыйымдылығы, оқыту реті, оқу сабақтарының түрлері, бақылау нысандары, сондай-ақ оқу қызметінің басқа да түрлері (практикалар, МҒЗЖ (МЭЗЖ), кешенді емтихан, магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау) айқындалады.

ӘА00-да ЖОЖ мамандықтың ҮОЖ негізінде оқудың жалпы мерзіміне әзірленеді және білім беру мекемесінің басшысы бекітеді. ЖОЖ-да пәндердің тізбесі және олардың кредиттегі еңбек көлемі, зерттеу тәртібі, оқу сабақтарының түрлері және бақылау түрлері, сондай-ақ оқу қызметінің басқа да түрлері (практика, МҒЗЖ (МЭЗЖ), тағылымдама, кешенді емтихан, магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау және т.б.) айқындалады. ЖОЖ оқытушының сабақ кестесін және оқу жұмысының еңбек көлемін есептеуін жүргізу үшін негіз болып табылады.

47. ЭПК, ЖОЖ және ОЖЖ-ның нысанын, құрылымын, әзірлеу және бекіту ретін жоғары оқу орны өзі айқындалады.

ӘА00-да ЖОЖ-ны әзірлеу және бекіту нысаны, құрылымы мен тәртібін ӘА00 дербес айқындайды.

48. Барлық оқу пәндерінің мазмұны оқу бағдарламаларымен айқындалады.

49. Үлгілік оқу бағдарламалары (Ү0Б) міндетті компонент пәндері бойынша әзірленеді және оларды білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ӘА00-да ҮОЖ міндетті компонент пәндері бойынша әзірленеді және оларды тиісті мемлекеттік уәкілетті орган бекітеді.

50. Жұмыс оқу бағдарламалары (силлабустар) оқу жоспарының барлық пәндері бойынша әзірленеді және оларды жоғары оқу орны бекітеді. Бұл ретте, оларды әзірлеу міндетті компонент пәндері бойынша үлгілік оқу бағдарламалары негізінде жүзеге асырылады, ал таңдау компонентінің пәндері бойынша жоғары оқу орны өзі әзірлейді. Жұмыс оқу бағдарламалары мен силлабустардың нысанын, құрылымын, әзірлеу және бекіту тәртібін жоғары оқу орнының өзі айқындайды.

51. Магистрант ғылыми жетекшінің басшылығымен жасалатын жеке жұмыс жоспары негізінде оқиды.

52. Магистранттың жеке жұмыс жоспары оқудың толық кезеңіне жасалады және мынадай бөлімдерден тұрады:

- 1) ЖОЖ (қажет болған жағдайда жыл сайын нақтыланады);
- 2) ғылыми-зерттеу/эксперименттік-зерттеу жұмысы (тақырыбы, зерттеу бағыты, мерзімі және есеп беру нысаны);
- 3) практика (бағдарламасы, базасы, мерзімі және есеп беру нысаны);
- 4) негіздемесі мен құрылымы көрсетілген магистрлік диссертация тақырыбы;
- 5) магистрлік диссертацияны (магистрлік жоба) орындау жоспары;
- 6) ғылыми жарияланымдар мен тағылымдамалардан өту жоспары.

ӘАОО-да магистранттың жеке жұмыс жоспары оқудың жалпы кезеңіне жасалады және мынадай тараулардан тұрады:

- 1) ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмысы (зерттеудің тақырыбы, бағыты, есептілік мерзімі және түрі);
- 2) практика, тағылымдама (бағдарлама, база, есептілік мерзімі және түрі);
- 3) негіздемесі және құрылымы бар магистрлік диссертацияның тақырыбы;
- 4) магистрлік диссертацияны орындау жоспары;
- 5) ғылыми жарияланымдардың жоспары, ғылыми-практикалық конференцияларға қатысу (ғылыми-теориялық конференцияларға) және т.б.

53. Магистратурадағы оқу сабақтары инновациялық технологиялар мен оқытудың интерактивті әдістерін қолдана отырып жүргізілуі тиіс.

54. Оқу процесін жоспарлау кезінде жоғары оқу орны білім беру бағдарламасы компоненттерін бөлу нормаларын осы стандартқа 6-қосымшаға (ғылыми және педагогикалық бағыттар үшін) және 8, 10 -қосымшаларға (бейіндік магистратура үшін) сәйкес басшылыққа алады.

ӘАОО-да оқу процесін жоспарлау барысында ӘАОО осы Стандартқа 7-қосымшаға (ғылыми және педагогикалық бағыт үшін) және 9 және 11-қосымшаға (бейінді магистратура үшін) сәйкес магистратураның білім беру бағдарламаларының компоненттерін бөлу нормаларын басшылыққа алады.

55. Магистратураның білім беру бағдарламасын меңгерген және магистрлік диссертациясын көпшілік алдында қорғаған тұлғаға нормативтік оқу мерзімі кемінде 1-2 жыл болатын тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесі беріледі.

ӘАОО-да магистратураның білім беру бағдарламаларын меңгерген және магистрлік диссертацияны көпшілік алдында қорғаған тұлғаға тиісті мамандық бойынша және/немесе нормативтік оқу мерзімі кемінде 1-2 жыл болатын біліктілікті бере отырып, "магистр" дәрежесі беріледі.

4. Оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар

56. Магистранттың оқу жүктемесінің көлемі оның оқу жылы ішінде әр пән немесе оқу жұмысының түрі бойынша игеретін кредит санымен өлшенеді.

57. ПОҚ оқу жүктемесін жоспарлау кредитпен немесе аудиториялық оқу сабақтарын кесте бойынша немесе оқу жұмысының басқа түрлері үшін жеке бекітілген график бойынша оқытушының магистранттармен байланыс жұмысының уақытын білдіретін академиялық сағаттармен жүзеге асырылады

Студиялық және зертханалық сабақтардан өзге аудиториялық жұмыстың бір академиялық сағаты 50 минутқа тең. Студиялық сабақтар үшін бір академиялық сағат 75 минутқа және зертханалық сабақтар үшін 100 минутқа тең.

Магистрант практикасының барлық түрлерінің, ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысының және қорытынды аттестаттаудың бір академиялық сағаты 50 минутқа тең.

58. Оқу жұмысының көлемін жоспарлау кезінде бір кредит:

- 1) семестр түріндегі академиялық кезең бойындағы магистранттың аудиториялық жұмысының;
- 2) кәсіби практика кезеңіндегі магистранттың оқытушымен жұмысының;
- 3) ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы кезеңіндегі магистранттың оқытушымен жұмысының;
- 4) магистранттың магистрлік диссертацияны жазу және қорғау бойынша жұмысының;

5) магистранттың кешенді емтиханға дайындық және оны тапсыру кезіндегі жұмысының 15 академиялық сағатына тең екенін ескеру қажет

59. Магистранттардың оқу жүктемесі академиялық сағаттардың ұзақтығымен және оқу жұмыстарының түрлері үшін академиялық сағатпен ілесе жүретін оқу сағаттарының көлемдерімен (50 минуттық байланыс сағаттары) айқындалады.

60. Аудиториялық жұмыстың бір сағаты 50, 75 немесе 100 минутқа тең болуы мүмкін. Магистранттардың аудиториялық жұмысының академиялық сағаттары тиісті МӨЖ сағаттарымен толығады, осылайша бір кредитке магистранттың семестр түріндегі академиялық кезеңінің бір аптасындағы жиынтық оқу жүктемесі 3 сағатқа тең болады.

61. Практиканың әр академиялық сағаты магистранттың қосымша жұмысының тиісті оқу сағаттарымен (50 минуттан) толықтырылады: педагогикалық практика үшін – 1 сағат, өндірістік практика үшін – 4 сағат және зерттеу практикасы үшін – 7 сағат.

62. Магистранттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысының, магистранттың магистрлік диссертацияны орындауын қоса алғанда, әрбір академиялық сағаты 7 сағаттық МӨЖ-бен толықтырылады.

63. Магистрантты қорытынды аттестаттаудың әр академиялық сағаты магистрлік диссертацияны жазу және қорғау немесе кешенді емтиханға дайындық және оны тапсыру бойынша магистранттың оқытушымен байланыс жұмысының бір сағаты (50 минут) болып табылады. Магистрантты қорытынды аттестаттаудың әр академиялық сағаты 6 сағаттық МӨЖ-бен қамтамасыз етіледі.

64. Кредиттік оқыту технологиясында магистранттардың өздігінен орындайтын жұмысының көлемі артады, ол екі түрге бөлінеді: оқытушының жетекшілігімен жүргізілетін магистранттың өзіндік жұмысы (ОМӨЖ) және магистранттың өзі орындайтын жұмысы (МӨЖ).

65. Оқытушының жетекшілігімен жүргізілетін магистранттың өзіндік жұмысы жеке график бойынша оқытушымен байланыста орындалатын магистранттың аудиториядан тыс жұмыс түрі болып табылады және жалпы оқу кестесіне енбейді. ОМӨЖ барысында оқу бағдарламасындағы анағұрлым қиын сұрақтар, үй тапсырмалары, курстық жобалар (жұмыстар) бойынша консультациялар өткізіледі, МӨЖ тапсырмаларының орындалуына бақылау жүргізіледі.

ӘА00-да магистранттың дербес жұмысы оқытушының басшылығымен, оның ішінде аудиториялық сабақтар түрінде жүргізіледі.

66. ОМӨЖ бен МӨЖ-дің өзіндік жұмыстың жалпы көлеміндегі арақатынасын жоғары оқу орны өзі айқындайды.

67. Дәріс пен практикалық (семинар) сабақтар кезіндегі магистранттың оқытушымен жұмысының байланыс сағаттары жиынтығында әр байланыс сағаты 2 сағат МӨЖ-бен қамтамасыз етіледі.

68. Студиялық және зертханалық сабақтар, магистранттың ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмыстары, қорытынды аттестаттау сияқты оқу жұмысының түрлері үшін ОМӨЖ

сағаттарын жоспарлау қажеттілігін және оның көлемін жоғары оқу орны өзі белгілейді (мысалы, магистрлік диссертацияны орындау барысын бақылау үшін).

69. Оқу жылы академиялық кезеңдерден, аралық аттестаттау кезеңінен, практикалардан, тағылымдамалардан демалыстардан, магистранттың ғылыми-зерттеу/эксперименттік-зерттеу жұмысынан және соңғы курста қорытынды аттестаттаудан тұрады.

70. Академиялық кезең ұзақтығы 15 апта болатын семестрден немесе ұзақтығы 10 апта болатын триместрден немесе ұзақтығы 7-8 апта болатын тоқсаннан тұрады.

ӘАОО-да академиялық кезеңді академиялық күнтізбе және ЖОЖ айқындайды. ӘАОО академиялық кезеңнің, оны ұйымдастырудың құрама түрін қосқанда оның нысанын дербес анықтайды.

71. Әр академиялық кезеңнен кейінгі аралық аттестаттаудың ұзақтығы кемінде 2 аптаны құрайды.

ӘАОО-да аралық аттестаттаудың ұзақтығы әрбір академиялық кезеңнен кейін кемінде 1 аптаны құрайды.

72. Аралық аттестаттау кезеңінде барлық оқытылған пәндер бойынша қорытынды бақылау жүргізіледі және ағымдағы үлгерім бағаларын (ағымдағы және межелік бақылаулар бойынша бағалардың арифметикалық ортасы) ескере отырып, пәндердің қорытынды бағалары шығарылады.

Пән бойынша қорытынды бағада ағымдағы үлгерім бағасының үлесі 60 %-дан, ал қорытынды бақылау бағасының үлесі 30 %-дан кем болмауы тиіс.

ӘАОО-да аралық аттестаттау кезеңінде жүргізілген барлық пәндер бойынша қорытынды аттестаттау жүргізіледі және ағымдағы және межелік бақылау нәтижелері бойынша ағымдағы үлгерім бағаларын ескере отырып пәндер бойынша қорытынды баға шығарылады. Пән бойынша қорытынды бағада ағымдағы үлгерімнің баға үлесі 60% кемінде, ал қорытынды бақылау бағасының үлесі 40%-дан аспайды.

73. Оқу жылы ішіндегі демалыс ұзақтығы соңғы курсты қоспағанда, курстарда 7 аптадан кем болмауы тиіс.

ӘАОО-да каникул ұзақтығы оқу жылы бойында бітіру курсы қоспағанда кемінде 6 аптаны құрайды.

74. Магистранттардың кәсіби практикасы бекітілген академиялық күнтізбе мен магистранттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес осы стандартпен және мамандық бойынша ҮОЖ-бен белгіленген көлемде жүргізіледі.

75. Практикалардың ұзақтығы магистранттың практика кезіндегі 30 сағатқа тең апта бойғы (5 күндік жұмыс аптасы кезінде күніне 6 сағат) нормативтік жұмыс уақытын есепке ала отырып,

аптамен анықталады. Апта санын шығару үшін практиканың кредитпен есептелген көлемін тиісті практика түрінің байланыс сағатымен есептелген еңбек сыйымдылығына көбейту керек және оны магистранттың апта бойғы жұмысының ұзақтығына, яғни 30 сағатқа бөлу керек.

Практиканың 1 кредитінің еңбек сыйымдылығы педагогикалық практика үшін 30 сағатты (50 минуттан), өндірістік практика, тағылымдама үшін 75 сағатты (50 минуттан), зерттеу практикасы үшін 120 сағатты (50 минуттан) құрайды. 1 кредитке сәйкес келетін практиканың ұзақтығы аптамен есептегенде педагогикалық практика үшін 1 аптаны, өндірістік практика үшін 2,5 аптаны, зерттеу практикасы үшін 4 аптаны құрайды.

76. Магистранттарды қорытынды аттестаттау және МҒЗЖ, МЭЗЖ аптамен жоспарлау 54 сағатқа тең магистранттардың апта бойғы жұмысының нормативтік уақытына (6 күндік жұмыс аптасы кезінде МӨЖ-ді қоса есептегенде күніне 9 сағат) сүйене отырып айқындалады.

МҒЗЖ, МЭЗЖ бір кредитіне магистрант жұмысының 120 (15x8) сағаты, яғни 2,2 апта сәйкес келеді.

Қорытынды аттестаттаудың бір кредитіне 105 (15x7) сағат, яғни 2 апта сәйкес келеді, оның ішінде 15 байланыс сағаты магистранттың оқытушымен жұмысына, 90 сағаты МӨЖ-ге бөлінеді.

Кешенді емтиханға дайындалуға және тапсыруға 1 кредит, яғни 2 апта бөлінеді.

Магистрлік диссертацияны ресімдеуге және қорғауға 3 кредит, яғни тиісінше 6 апта беріледі. Магистрлік диссертацияны орындау процесінің өзі алдын ала магистранттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы барысында жүргізіледі.

ӘА00-да магистрлік диссертацияны ресімдеуге және қорғауға кемінде 2 кредит, яғни тиісінше 4 аптадан кем емес, магистрлікті ресімдеуге және қорғауға кемінде 1 кредит беріледі, яғни тиісінше кемінде 2 апта беріледі.

77. Бітіруші курсты қоспағанда, магистранттардың қосымша оқу қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін, оқу жоспарларындағы академиялық айырмашылықты немесе академиялық қарызды жою үшін, игерген кредиттерін өз жоғары оқу орнында міндетті түрде қайта тапсыра отырып басқа жоғары оқу орнында оқу пәндерін оқып-үйрену үшін, үлгерімнің орташа балын (GPA) көтеру үшін ұзақтығы кемінде 6 апта жазғы семестр енгізілуі мүмкін.

Бұл ретте академиялық берешекті немесе оқу жоспарларындағы айырмашылықты жою және қосымша оқу ақылы негізде жүзеге асырылады.

ӘА00-да магистранттардың қосымша оқу қажеттілігін қанағаттандыру, академиялық қарызын немесе оқу жоспарларындағы айырмашылықты жою, басқа жоғары оқу орнындағы оқу пәндерін зерделеу, үлгерімнің орташа балын арттыру үшін ұзақтығы кемінде 2 апта жазғы семестрді (бітіруші курсты қоспағанда) енгізуге рұқсат етіледі.

78. Магистрлер даярлау бойынша білім беру процесінің аяқталуының негізгі өлшемі:

1) ғылыми және педагогикалық дайындық бойынша кемінде 59 кредитті, оның ішінде теориялық оқытудың кемінде 42 кредитін, практиканың кемінде 6 кредитін, ғылыми-зерттеу жұмысының кемінде 7 кредитін игеруі;

2) бейіндік дайындық бойынша – кемінде 28 кредитті (оқу мерзімі – 1 жыл) және кемінде 48 кредитті (оқу мерзімі – 1,5 жыл), оның ішінде теориялық оқытудың тиісінше кемінде 18 және 36 кредитін, практиканың тиісінше кемінде 2 және 4 кредитін, эксперименталды-зерттеу жұмысының тиісінше кемінде 4 және 4 кредитін игеруі болып табылады.

Магистратураның білім беру бағдарламасын мерзімінен бұрын меңгеріп, оған қойылатын талаптарды орындаған жағдайларда магистрантқа оқу мерзіміне қарамастан "магистр" дәрежесі беріледі.

79. Бейіндік магистратураны бітірген магистрант педагогикалық бейіннің бағдарламаларын қосымша меңгерген жағдайда докторантураға рұқсат етіледі.

ӘА00-да магистр тиісті деңгейдің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ӘА00-ға оқуға қабылдау қағидаларына сәйкес докторантураға рұқсат етіледі.

80. Магистратураның білім беру бағдарламасы теориялық оқудың толық курсы мен меңгерген, бірақ ғылыми-зерттеу компонентін орындамаған магистрантқа келесі оқу жылында ақылы негізде ғылыми-зерттеу компонентінің кредиттерін қайта игеруге және диссертацияны қорғауға мүмкіндік беріледі.

ӘА00-да магистратураның білім беру бағдарламаларының теориялық оқудың толық курсы мен меңгерген, бірақ ғылыми-зерттеу компонентін орындамаған магистрантқа ғылыми-зерттеу компоненттерінің кредиттерін қайта игеру және магистрлік диссертацияны қорғау тәртібін тиісті мемлекеттік органдар айқындайды.

81. Магистратураның білім беру бағдарламасы теориялық оқытуының толық курсы мен меңгерген, бірақ белгіленген мерзімде магистрлік диссертациясын қорғамаған магистрантқа магистратурада оқу мерзімі ақылы негізде ұзартылады.

ӘА00-да магистратураның білім беру бағдарламаларының теориялық оқудың толық курсы мен меңгерген, бірақ магистрлік диссертацияны белгіленген мерзімде қорғамаған магистрантқа тиісті мемлекеттік орган айқындаған тәртіппен келесі оқу жылы магистрлік диссертацияны қорғауға мүмкіндік беріледі.

82. Жоғары оқу орны магистратураның оқу процесін алынған лицензияға сәйкес ұйымдастырады және білім беру қызметін лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптарын сақтауы тиіс.

83. Жоғары оқу орны білім беру қызметін тиісті материалдық-техникалық базамен, білікті профессорлар-оқытушылар құрамымен, кітапхана қорымен, Интернет және басқа да ақпараттық қорлармен, қаладан тыс жерлерден келген магистранттарды жатақханамен және басқа да қолдау қызметімен қамтамасыз етеді.

84. Материалдық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар:

Магистратураның білім беру бағдарламасын іске асыратын жоғары оқу орнында қолданыстағы санитариялық-техникалық нормаларға сәйкес келетін және оқу жоспарында көзделген теориялық және практикалық дайындықтың барлық түрлерін жүргізуді, сондай-ақ магистранттың ғылыми-зерттеу және эксперименттік-зерттеу жұмыстарының нәтижелі орындалуын қамтамасыз ететін материалдық-техникалық базасы (аудиториялық қор, компьютерлік сыныптар, зертханалар, құрал-жабдықпен қамтамасыз ету, қор материалдары) болуы тиіс.

85. Оқу-әдістемелік қамтамасыз етуге қойылатын талаптар:

1) оқу процесін оқу-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету магистранттардың магистратураның білім беру бағдарламасын сапалы меңгеруіне кепілдік беруі тиіс;

2) білім беру бағдарламасын іске асыру халықаралық ақпараттық желілерге, электронды деректер қорларына, кітапхана қорларына, компьютерлік технологияларға, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиеттерге еркін қол жеткізу мүмкіндігімен қамтамасыз етілуі тиіс;

3) кітапхана қоры мен электронды және магнитті тасымалдаушылардағы оқу әдебиеттерімен қамтамасыздандыру білім беру қызметін лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келуі тиіс.

86. Практикаларды ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

ғылыми және педагогикалық магистратурадағы білім беру бағдарламасына практиканың екі түрі кіреді:

1) білім беру ұйымдарында өткізілетін педагогикалық практика;

2) диссертацияны орындау орны бойынша өткізілетін зерттеу практикасы.

Педагогикалық практика оқытудың практикалық дағдылары мен әдістемесін қалыптастыру мақсатында өткізіледі.

Педагогикалық практика теориялық оқыту кезеңінде оқу процесінен қол үзбей өткізіледі. Осы ретте магистранттар бакалавриатта сабақ жүргізуге тартылуы мүмкін.

Магистранттың зерттеу практикасы отандық және шетелдік ғылымның жаңа теориялық, әдіснамалық және технологиялық жетістіктерімен, ғылыми зерттеудің, эксперименттік деректерді өңдеу мен интерпретациялаудың қазіргі әдістерімен таныстыру мақсатында жүргізіледі.

Бейіндік магистратураның білім беру бағдарламасы өндірістік практиканы қамтуы тиіс.

Магистранттың өндірістік практикасы оқу процесінде алған теориялық білімін бекіту, оқып жатқан мамандығы бойынша кәсіптік қызмет дағдыларын, құзыреттері мен тәжірибесін жинақтау, сондай-ақ озық тәжірибені игеру мақсатында өткізіледі.

Зерттеу/өндірістік практиканың мазмұны диссертациялық (жобалау) зерттеу тақырыбымен айқындалады.

87. Ғылыми-зерттеу немесе эксперименттік-зерттеу жұмыстарының нәтижесі өтілуіне қарай әрбір академиялық кезеңнің соңында магистранттың есебі түрінде ресімделеді.

МҒЗЖ (МЭЗЖ) шеңберінде магистранттың жеке жұмыс жоспарында инновациялық технологиялармен және өндірістің жаңа түрлерімен танысу үшін ғылыми ұйымдарда және/немесе тиісті қызмет салалары бойынша ұйымдарда міндетті түрде ғылыми тағылымдамадан өту қарастырылады.

88. Магистранттың ғылыми-зерттеу немесе эксперименттік-зерттеу жұмысының ең соңғы қорытындысы магистрлік диссертация (магистрлік жоба) болып табылады.

89. Магистрлік диссертацияның негізгі нәтижелері ең кемі бір жарияланымда және/немесе ғылыми-практикалық конференцияға қатысуында көрінуі тиіс.

ӘАОО-да магистрлік диссертацияның негізгі нәтижелері ұсынылуы қажет:

бейінді магистратураның магистранттары ғылыми журналда немесе ғылыми-практикалық (ғылыми-теориялық) конференцияларда кемінде бір жарияланым;

ғылыми және педагогикалық магистратураның магистранттары ғылыми журналда немесе ғылыми-практикалық (ғылыми-теориялық) конференцияларда кемінде екі жарияланым.

90. Магистрлік диссертацияның (магистрлік жобаның) мазмұны мен ресімделуіне, оның дайындалуы мен қорғалуына қойылатын талаптарды жоғары оқу орны өзі айқындайды.

ӘАОО-да магистрлік диссертацияның мазмұнына және ресімдеуге, оларды әзірлеу мен қорғауға қойылатын талаптарды ӘАОО дербес немесе тиісті уәкілетті мемлекеттік орган айқындайды.

91. Магистрлік диссертация міндетті түрде плагиатқа тексерілуден өтуі тиіс, мұндай тексерісті жүргізу қағидалары мен тәртібін жоғары оқу орнының өзі анықтайды.

92. Жоғары оқу орнының кадрлық құрамына қойылатын талаптар лицензиялау кезінде білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарымен айқындалған.

ЖОО оқытушысы оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларының талаптарын ұстанған жағдайда оқу сабақтарын ұйымдастыру мен өткізудің әдіс-тәсілдері мен нысандарын, оқытудың әдістерін еркін таңдауға құқылы.

93. Магистратураға оқуға қабылданғаннан кейін екі ай ішінде әрбір магистрантқа магистрлік диссертацияға (магистрлік жобаға) жетекшілік жасау үшін ғылым кандидаттары мен докторларының, PhD докторларының немесе тиісті салада кемінде 5 жыл жұмыс өтілі бар білікті мамандардың қатарынан ғылыми жетекшілер тағайындалады.

Ғылыми жетекші және магистранттың зерттеу тақырыбы ғылыми кеңес шешімінің негізінде ЖОО ректорының бұйрығымен бекітіледі.

Магистранттың ғылыми жетекшісінің ғылыми дәрежесінің болуы және ғылымның осы саласында (магистранттың оқу мамандығы бойынша) ғылыми зерттеулермен белсенді түрде шұғылдануы тиіс. Қажет болған жағдайда ұқсас ғылым саласы бойынша ғылыми консультанттар тағайындалады.

ӘАОО-да қабылдаудан кейін екі ай ішінде әрбір магистрантқа магистрлік диссертацияға басшылық жасау үшін ғылыми жетекші тағайындалады. Ғылыми жетекші және магистранттың зерттеу тақырыбы ғылыми кеңес шешімінің негізінде ӘАОО басшысының бұйрығымен бекітіледі. Магистранттың ғылыми басшысы ғылыми дәрежесі "магистр" дәрежесі немесе кем дегенде 5 жыл ғылыми-педагогикалық жұмыс тәжірибесі бар полковник атағы (арнаулы атағы) болуы және ғылымның осы саласын (магистрантты оқыту мамандығы бойынша) ғылыми зерттеумен белсенді араласуы қажет. Қажет болған жағдайда ғылымның аралас саласы бойынша ғылыми кеңесші тағайындалуы мүмкін.

94. ЖОО магистранттың зерттеу нәтижелерін жариялауға көмек көрсетеді.

95. Міндетті минимум мен жоғары оқу орны ұсынатын оқу жүктемесінің көлемі шеңберінде алынған білім беру деңгейі әртүрлі бақылау түрлері арқылы қамтамасыз етіледі.

96. Магистранттардың оқу жетістіктерін бақылау және олардың оқу пәндері немесе модульдер бойынша білімін бағалауды оқу процесінің межелік кезеңдерінде (әр академиялық кезең мен оқу жылы аяқталған кезде) тіркеу кеңсесі(бөлімі, секторы) жүргізеді және бақылау мен бағалау білім берудің қорытынды нәтижесіне бағдарлануы тиіс.

97. Білім алушылардың оқу жетістіктерінің тарихын тіркеу кеңсесі есепке алып отырады және магистранттардың белгіленген нысандағы транскриптіңде көрінеді.

Транскрипт магистрантқа білім алудың кез келген кезеңінде оның жазбаша өтініші негізінде беріледі.

98. Магистранттардың білімін, іскерлігін, дағдысын және құзыреттерін бақылау оларды қорытынды аттестаттау кезінде жүргізіледі.

99. Магистранттарды қорытынды аттестаттау академиялық күнтізбеде және мамандықтардың оқу жоспарында қарастырылған мерзімде кешенді емтихан тапсыру және магистрлік диссертацияны (магистрлік жоба) қорғау нысандарында өткізіледі.

100. Қорытынды аттестаттаудың мақсаттары бітіруші магистранттың қалыптасқан арнайы және басқару құзыреттіліктерінің ғылыми-теориялық және зерттеу-талдау деңгейін, кәсіби міндеттерді

орындауға дайындығын және оның дайындығының кәсіби стандарт пен білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкестігін бағалау болып табылады.

101. Кешенді емтихан диссертация қорғауға дейін 1 ай бұрын кешіктірмей өткізіледі, мамандық бойынша кешенді емтиханға магистратураның білім беру бағдарламасындағы бейіндеуші пәндер циклдерінің пәндері кіреді.

ӘАОО-да кешенді мемлекеттік емтихан диссертацияны қорғағанға дейін жүргізіледі, оған магистратураның білім беру бағдарламаларының базалық және/немесе бейіндік пәндер циклінің пәндері енеді.

102. Магистрлік диссертацияны (магистрлік жобаны) қорғау магистрлік диссертацияны (магистрлік жобаны) дайындауды, оны ресімдеуді және қорғау рәсімін қамтиды.

Магистрлік диссертацияны (магистрлік жобаны) қорғау рәсімін жоғары оқу орындары өз бетінше жоғары оқу орындарында білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізу қағидаларына сәйкес айқындалады.

ӘАОО-да магистрлік диссертацияны қорғау рәсімі тиісті мемлекеттік органның ӘАОО білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізу қағидаларына сәйкес айқындалады.

103. Магистратураның оқу бағдарламасы бойынша оқуды аяқтаған тұлғаларға тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесі және қосымшасы (транскрипт) бар мемлекеттік үлгідегі диплом тапсырылады.

Жоғары оқу орны бітірушіге дипломға жалпыеуропалық қосымша (Diploma Supplement) бере алады.

ӘАОО-да магистратураның білім беру бағдарламалары бойынша оқуды аяқтаған адамдарға тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесі беріледі және/немесе біліктілік беріледі, қосымшасы бар (транскрипт) мемлекеттік үлгідегі диплом беріледі.

2-бөлім. Докторантура

1. Жалпы ережелер

1. Осы жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – стандарт) "Білім туралы" 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және жоғары оқу орындарында, оның ішінде әскери, арнаулы оқу орындарында (бұдан әрі - ӘАОО) олардың типтеріне, түрлеріне және меншік нысандарына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан PhD докторантурасының білім беру бағдарламаларының мазмұнына, докторанттардың білім траекториясына, білім беру құрылымы мен мазмұнына, докторанттардың дайындық деңгейін және дәрежесін бағалауға қойылатын талаптарды белгілейді.

Осы стандартта "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес терминдер қолданылады оларға қосымша мынадай терминдер мен анықтамалар қамтылған:

1) докторантура – білім беру бағдарламалары философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесін бере отырып, ғылыми, педагогтік және (немесе) кәсіптік қызмет үшін кадрлар даярлауға бағытталған жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру;

2) докторант – докторантурада білім алушы тұлға;

3) докторлық диссертация – теориялық ережелер жиынтығын жаңа ғылыми жетістік ретінде тануға болатын немесе ғылыми мәселе шешілген, не енгізілуі елдің экономикасының дамуына айтарлықтай үлес қосатын ғылыми негізделген техникалық, экономикалық немесе технологиялық шешімдер баяндалған, дербес зерттеу болып табылатын ғылыми жұмыс;

4) кәсіптік құзыреттілік – құқық қорғау органдары жүйесіндегі және тиісті лауазымдағы кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білім, шеберлік және дағды;

5) біліктілік сипаттамасы – Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі жүйесіндегі және тиісті лауазымдағы кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білім, шеберлік және дағды;

6) біліктілік талаптары – құқық қорғау, ұлттық қауіпсіздік органдары жүйесіндегі және тиісті лауазымдағы кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін қажетті білім, шеберлік және дағды.

2. Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындары (бұдан әрі – ЖОО) философия докторы (PhD) және бейіні бойынша докторларды даярлайды:

1) Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мамандықтарының жіктеуішіне;

2) осы стандартқа және докторантура мамандықтарының үлгілік оқу жоспарларына;

3) академиялық күнтізбеге;

4) докторанттардың жеке оқу жоспарларына;

5) оқу жұмыс жоспарларына;

6) пәндер бойынша оқу бағдарламаларына;

7) докторанттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырады.

ӘАОО философия докторларын (PhD) және тиісті сала бойынша докторларды даярлауды:

1) ӘАОО-да іске асырылатын білім беру бағдарламалары бойынша мамандықтар және біліктілік тізбесіне;

- 2) осы стандартқа;
- 3) мамандықтардың үлгілік оқу жоспарына;
- 4) пәндер бойынша үлгілік және жұмыс оқу бағдарламаларына;
- 5) академиялық күнтізбеге;
- 6) докторанттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырады.

3. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты:

- 1) жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мазмұны мен оқытуды анықтайды;
- 2) магистранттардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптарды белгілейді.

4. Стандарт талаптары:

- 1) мамандықтардың үлгілік оқу жоспарларын;
- 2) білім беру бағдарламаларын;
- 3) оқу жұмыс жоспарларын;
- 4) докторанттардың жеке оқу жоспарларына;
- 5) пәндер бойынша оқу бағдарламаларын;
- 6) докторанттардың жеке жоспарларын әзірлеу кезінде міндетті.

5. Докторантураның білім беру бағдарламаларын ведомстволық бағыныстылығы мен меншік нысанына қарамастан, докторантураның тиісті мамандықтары бойынша білім беру қызметін жүргізуге құқық беретін лицензияның және аккредиттелген әріптес ғылыми ұйымдармен бірлескен ғылыми және білім беру бағдарламаларын орындау, зерттеу базаларын ұсыну бойынша ынтымақтастық туралы шарттардың негізінде жоғары оқу орындары жүзеге асырады.

6. "Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар" деген бөлімде оқыту нәтижелері Дублин дескрипторларының 3-деңгейі (докторантура) негізінде анықталады және құзыреттер арқылы көрінеді. Оқыту нәтижелері бағдарламаның барлық деңгейінде де, жеке пән модулінің деңгейінде де сипатталады.

Үшінші деңгейдегі дескрипторлар:

- 1) зерттеу саласындағы жүйелі түсініктерді, осы салада қолданылатын зерттеу әдістерін қолдану шеберлігін көрсету;
- 2) ғылыми зерттеулердің кешенді процесін жоспарлау, әзірлеу, іске асыру және түзету;
- 3) өзінің ұлттық немесе халықаралық жариялануға тұрарлық ерекше зерттеулерімен ғылыми саланың шекараларын кеңейтуге үлес қосу;
- 4) жаңа және күрделі идеяларды сыни тұрғыда талдау, бағалау және жинақтау;
- 5) өзінің білімін және жетістіктерін әріптестеріне, ғылыми қоғамдастыққа және қоғамға жеткізу;
- 6) білімге негізделген қоғамның дамуына септігін тигізу қабілеттерінің болуын қарастырады

7. "Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар" деген бөлімде жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің мақсаты мен құндылығы, білім беретін оқу бағдарламаларын игерудің нормативтік мерзімдері, жоғары оқу орындарында білім алушылардың міндетті меңгеруін, олардың типіне, түріне және меншік нысанына, сондай-ақ оқыту тіліне қарамастан міндетті түрде меңгеруі тиіс мазмұнның көлемі көрсетілген.

8. "Білім алушылардың оқу жүктемесінің ең жоғары көлеміне қойылатын талаптар" деген бөлімде докторанттың оқу жүктемесінің көлемі оның оқу жылы бойына әрбір пән немесе оқу жұмысының түрін игеретін кредиттермен өлшенетіні көрсетілген.

9. Осы стандарт докторанттарды даярлау деңгейіне және жоғары оқу орындарының білім беру қызметіне қойылатын міндетті талаптар негізінде жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді көздейді.

2. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

10. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім философия докторы (PhD) және бейіні бойынша доктор дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған.

11. Кәсіптік құзыреттіліктер магистратураның әрбір мамандығы бойынша кәсіптік стандарттар негізінде жұмыс берушілердің талаптары мен қоғамның әлеуметтік сұраныстары ескеріле отырып анықталады.

ӘАОО-да оқу нәтижелері кәсіби құзыретке (біліктілік сипаттамаларына, біліктілік талаптарына) сәйкес бітірушінің құзырет моделіне сәйкес келуі қажет.

12. Ғылыми және педагогикалық кадрларды даярлау докторантурада кемінде үш жыл оқу мерзімімен философия докторы (PhD) мен бейіні бойынша доктор дәрежесін бере отырып жүзеге асырылады.

13. Докторантурада білім алу мемлекеттік білім беру тапсырысы негізінде тек күндізгі оқыту нысанында жүзеге асырылады. Бұдан басқа докторантурада білім алу ақылы негізде:

1) шетел азаматтары үшін;

2) жоғары оқу орындарының, ғылыми-зерттеу институттарының, кәсіпорындар мен ұйымдардың өтінімдері бойынша;

3) жұмыс берушілердің өтінімдері бойынша бейіні бойынша және DBA және докторантурада жүзеге асырылады.

ӘАОО-да докторантураға оқу күндізгі нысанда жүзеге асырылады. Білім алушылардың санатына байланысты қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып оқытуға жол беріледі.

14. Докторантураның оқу жоспарларының барлық нысандарында пәндерді кодтаудың бірыңғай жүйесі қолданылады.

Әрбір пән қайталанбайтын бір атауға ие болуы тиіс. Ол бір академиялық мерзімде меңгеріліп, аяқталған соң докторанттар емтихан нысанындағы қорытынды бақылауды тапсырады, ал кәсіптік практиканың барлық түрлері, курстық жұмыстар (жобалар), докторанттардың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмыстары, тағылымдама бойынша дифференциалды сынақ тапсырады.

15. Базалық пәндер циклі (БП) міндетті компонент пен таңдау компоненті пәндерінен тұрады.

ӘАОО-да базалық пәндер циклі (БП) міндетті пәндерден және жоғары оқу орны компоненттерінен тұрады.

16. Базалық пәндер (БП) циклінің міндетті компоненті көлемі үлгілік оқу жоспарының жалпы көлемінің 4%-ын немесе 3 кредитті құрайды.

Таңдау компонентіндегі докторанттың білімге қажеттілігі оқудың қосымша түрлері есебінен іске асырылуы мүмкін.

ӘАОО-да БП циклінің пәндер көлемі үлгілік оқу жоспарының пәндік жалпы көлемі кемінде 4% немесе кемінде 3 кредит болады. ЖОО компонентіндегі докторанттың білімге қажеттілігі оқудың қосымша түрлері есебінен іске асырылуы мүмкін.

17. Бейіндеуші пәндер циклінің көлемі үлгілік оқу жоспарының жалпы көлемінің 16%-ын немесе 12 кредитті құрайды.

Бейіндеуші пәндер циклінің пәндері таңдау компонентіне жатады және оларды жоғары оқу орны өзі айқындайды.

ӘАОО-да бейіндеуші пәндер (БП) циклінің көлемі үлгілік оқу жоспары пәндерінің жалпы көлемі кемінде 16% немесе кемінде 12 кредит болады. БП циклінің пәндері ЖОО компонентіне қатысты болады және ӘАОО дербес айқындайды.

18. Міндетті компонент пәндерінің тізбесі үлгілік оқу жоспарымен айқындалады. Міндетті компонент пәндерінің көлемін қысқартуға жол берілмейді.

19. Таңдау компоненті пәндерінің тізбесін докторанттың, жұмыс берушілердің сұраныстарына және еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес жоғары оқу орны өзі айқындайды.

ӘАОО-да ЖОО компоненті пәндерінің тізбесін ӘАОО дербес айқындайды.

20. Докторантураның білім беру бағдарламасының мазмұны осы стандартқа 12-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

ӘАОО-да докторантураның білім беру бағдарламаларының мазмұны осы стандартқа 13-қосымшаға сәйкес белгіленеді.

21. Докторанттың ғылыми зерттеулерінің нәтижелері білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен ғылыми дәрежелер мен ғылыми атақтар беру қағидаларына сәйкес ғылыми, ғылыми-талдау және ғылыми-практикалық басылымдарда жариялануы тиіс.

3. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

22. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мақсаты жоғары рухани және өнегелі қасиет иесі болатын тұлғаның дамуында перспективаларын ескере отырып еліміздің бәсекеге қабілетті, жоғары білікті, өзіндік ойлау қабілетті және қоғамның прогрессивті техникалық, ғылыми, әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуын қамтамасыз ететін кадрларды дамыту және даярлау болып табылады.

ӘАОО-да өз бетінше ойлауға, басқаруға және елдің қорғаныс және ұлттық қауіпсіздігін, құқық қорғау қызметін жүзеге асыруды қамтамасыз етуге қабілетті, моральдық-адамгершілік қасиеті жоғары, жоғары білікті кадрларды даярлау жоғары білімнен кейінгі білім беру мақсаты болып табылады.

23. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру мазмұнында айқындалған негізгі құндылықтар:

- 1) қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік;
- 2) құрмет;

3) ынтымақтастық;

4) ашықтық.

24. Докторантураның негізгі құзыреттіліктеріне қойылатын талаптар:

1) мынадай:

ғылым эволюциясындағы парадигмалардың ауысуы мен дамуының негізгі кезеңдері туралы;

жаратылыстану (әлеуметтік, гуманитарлық, экономикалық) ғылымдарының пәндік, дүниетанымдық және әдіснамалық ерекшеліктері туралы;

білімнің белгілі бір саласындағы ғылыми мектептер мен олардың теориялық және практикалық жаңалықтары туралы;

белгілі бір саладағы әлемдік және қазақстандық ғылымның ғылыми тұжырымдамалары туралы;

ғылыми жаңалықтарды практикалық қызметке ендіру тетіктері туралы;

ғылыми қоғамдағы қарым-қатынас нормалары туралы;

ғалым-зерттеушінің педагогикалық және ғылыми әдебі туралы түсінігінің болуы;

2) мыналарды:

жаһандану мен интернационалдандыру жағдайында отандық ғылымның дамуының заманауи үрдістерін, бағыттары мен заңдылықтарын;

ғылыми танымның әдіснамасын;

белгілі бір саладағы әлемдік және қазақстандық ғылымның жетістіктерін;

ғылым мен білімнің әлеуметтік жауапкершілігін (сезінуі және қабылдауы);

халықаралық ынтымақтастық пен ғылыми байланысты жүзеге асыруға мүмкіндік беретін кемінде бір шет тілін кәсіптік деңгейде білуі қажет;

3) мыналарды:

ғылыми зерттеулер процесін ұйымдастыруды, жоспарлауды және іске асыруды;

зерттеу саласындағы әртүрлі теориялық тұжырымдамаларды талдауды, бағалауды, салыстыруды және қорытынды жасауды;

әртүрлі деректерден алынған ақпараттарды талдауды және өңдеуді;

заманауи теориялар мен талдау әдістері негізінде академиялық тұтастықпен сипатталатын ғылыми зерттеулерді өз бетімен орындауды;

ғылыми танымның шекарасын кеңейте отырып, өзінің жаңа ғылыми ойларын айтуды, өзінің білімі мен ойларын ғылыми қоғамдастыққа жеткізуді;

зерттеудің заманауи әдіснамасын таңдап, оны тиімді қолдануды;

өзінің кәсіби дамуын жоспарлауды және болжауды білуі тиіс;

4) мынадай:

әртүрлі ғылыми идеялар мен теорияларды сыни тұрғыда талдау, бағалау және салыстыру;

ғылыми қызметте талдау және эксперимент жүргізу;

зерттеулер нәтижелерін жоспарлау және болжау;

халықаралық ғылыми форумдарда, конференциялар мен семинарларда шешендік өнер және көпшілік алдында сөйлеу;

ғылыми хат пен ғылыми байланыс;

ғылыми зерттеулер процестерін жоспарлау, үйлестіру және іске асыру;

зерттеу саласында жүйелі түсінік пен таңдап алынған ғылыми әдістердің сапалылығы мен нәтижелілігін көрсете білу;

ғылыми іс-шараларда, іргелі ғылыми отандық және халықаралық жобаларға қатысу;

көшбасшылық басқару және ұжымды басқару;

ғылыми және ғылыми-педагогикалық қызметке жауапкершілікпен және шығармашылықпен қарау;

заманауи ақпараттық және инновациялық технологияларды қолдана отырып, патенттік ізденіс жүргізу мен ғылыми ақпаратты беру тәжірибесі;

ғылыми жаңалықтар мен әзірлемелерге зияткерлік меншік құқығын қорғау;

шет тілінде еркін сөйлесу дағдысының болуы тиіс;

5) мынадай:

ақпараттар ағымының жедел жаңару және жедел өсу жағдайындағы ғылыми және ғылыми-педагогикалық қызмет саласында;

теориялық және эксперименттік ғылыми зерттеулер жүргізуде;

ғылыми зерттеуде теориялық және қолданбалы міндеттерді қою мен оларды шешуде;

тиісті саладағы мәселелерге кәсіби және жан-жақты талдау жүргізуде;

тұлғааралық қарым-қатынас және адам ресурстарын басқару мәселелерінде;

мамандарды жоғары оқу орнында даярлау мәселелерінде;

ғылыми жобалар мен зерттеулерге сараптама жүргізуде;

үнемі кәсіби өсуді қамтамасыз етуде құзыретті болуы қажет.

25. Философия докторы (PhD) бағдарламасы бойынша білім алушының ғылыми-зерттеу жұмысына қойылатын талаптар:

докторанттың ғылыми-зерттеу жұмысы:

1) докторлық диссертация қорғалатын мамандықтың негізгі проблематикасына сәйкес болуы;

2) өзектілігі, ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығының болуы;

3) ғылым мен практиканың қазіргі теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктеріне негізделуі;

4) компьютерлік технологияны пайдалана отырып мәліметтерді өңдеудің және интерпретациялаудың заманауи әдістеріне негізделуі керек;

5) ғылыми зерттеулердің қазіргі әдістерін қолдана отырып орындалуы;

6) қорғалатын негізгі ережелер бойынша ғылыми-зерттеу (әдістемелік, практикалық) бөлімдерінің болуы тиіс.

26. Бейіні бойынша доктор бағдарламасы бойынша білім алушының эксперименттік-зерттеу жұмысына қойылатын талаптар:

докторанттың эксперименттік-зерттеу жұмысы:

- 1) докторлық диссертация қорғалатын мамандықтың негізгі проблематикасына сәйкес келуі;
- 2) өзектілігі, ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығының болуы;
- 3) ғылымның, техниканың және өндірістің заманауи жетістіктеріне негізделген және нақты практикалық ұсыныстары, кешенді сипаттағы басқару мәселелерінің өзіндік шешімдерінің болуы;
- 4) алдыңғы қатарлы ақпараттық технологияларды қолдана отырып орындалуы;
- 5) қорғалатын негізгі ережелер бойынша эксперименттік-зерттеу (әдістемелік, практикалық) бөлімдерінің болуы тиіс.

27. Докторантура мамандықтары шеңберінде жоғары оқу орындары Ұлттық біліктілік шегіне, кәсіптік стандарттарға сәйкес және Дублин дескрипторларымен және Еуропалық біліктілік шегімен келісілген білім беру бағдарламаларын өз бетінше әзірлейді.

докторантураны мамандандыру шеңберінде ӘАОО-да кәсіби құзыреттерге сәйкес (біліктілік сипаттамаларына, біліктілік талаптарына) түрлі білім беру бағдарламаларын ӘАОО дербес әзірлейді

Білім беру бағдарламалары оқыту нәтижесіне бағдарлануы тиіс.

28. Бейіні бойынша докторантураның білім беру бағдарламасының мазмұнын жоғары оқу орны белгілейді.

Докторантураның білім беру бағдарламалары модульді білім беру қағидаларымен құрылады.

29. Философия докторын (PhD) даярлаудың білім беру бағдарламасы ғылыми-педагогикалық бағытқа ие және жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мен ғылым салалары үшін іргелі білім беру, әдіснамалық және зерттеушілік даярлық пен ғылымның сәйкес бағыттары бойынша пәндерді терең оқытуды қарастырады.

30. Бейін бойынша доктор даярлаудың білім беру бағдарламасы ұлттық экономика салаларына, әлеуметтік салаға: білім беру, медицина, құқық, мәдениет, қызмет көрсету, бизнес-әкімшілендіру

және қорғаныс пен ұлттық қауіпсіздік, құқық қорғау қызметі салалары үшін іргелі білім беру, әдіснамалық және зерттеушілік даярлық пен ғылымның тиісті бағыттары бойынша пәндерді тереңдетіп оқытуды қарастырады.

31. Білім беру бағдарламасы шеңберінде мамандар даярлау мазмұны мен деңгейіне қойылатын ең төменгі талаптарды білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

32. Докторантураның білім беру бағдарламасының құрылымы маңызы бірдей екі білім және ғылым компоненттерінен тұрады.

33. Докторантураның білім беру бағдарламасында:

- 1) базалық және бейіндеуші пәндер циклдерін меңгеруден тұратын теориялық оқыту;
- 2) докторанттардың практикалық даярлығы: кәсіби, практика ғылыми тағылымдамалар түрлері;
- 3) докторлық диссертацияның орындалуын қамтитын ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы;
- 4) аралық және қорытынды аттестаттау қамтылады.

34. Жұмыстың барлық түрлерінің еңбек сыйымдылығын есептеу меңгерілген материалдың көлемі бойынша жүзеге асады және оқудың нақты нәтижелеріне жетуге қажетті докторант пен оқытушының еңбек шығынының өлшем бірлігі болып табылатын кредиттермен өлшенеді. Бұл ретте алдыңғы білім деңгейінде игерілген кредиттерді ескеретін жинақтаушы кредиттік жүйе қолданылады.

Докторанттың докторантураға түсер алдында докторантураның тиісті кәсіптік оқу бағдарламасын меңгеруге қажетті барлық пререквизиттері болуы тиіс. Қажетті пререквизиттер тізбесін жоғары оқу орны өзі айқындайды.

Қажетті пререквизиттер болмаған жағдайда докторантқа оларды ақылы түрде меңгеруге рұқсат етіледі. Мұндай жағдайда докторантурада білім алу докторант пререквизиттерді толық меңгергеннен кейін басталады.

ӘАОО-да оқуға түсу үшін пререквизиттерді игеру тәртібін тиісті уәкілетті органдар белгілейді.

35. Оқу процесін кредиттік оқыту технологиясы бойынша ұйымдастыру кезінде оқу пәнінің көлемі кредиттердің бүтін санын құрауы тиіс. Бұл ретте әр пән, әдетте кемінде 2 немесе 3 кредит көлемімен бағаланады.

ӘАОО-да әрбір пәннің көлемі кредиттердің толық санын құрайды және пәнді 1 кредитке бағалауға жол беріледі. Оқу пәнін бірнеше академиялық кезеңде игеруге рұқсат етіледі.

36. Білім беру қызметін ұйымдастыру оқу процесін және білім беру мазмұнын жоспарлау, оқу сабақтарын жүргізу тәсілдерін, докторанттың өзіндік жұмысын, олардың оқу жетістіктерін қорытынды бақылау түрлерін таңдау арқылы жүзеге асады.

37. Білім беру мазмұнының құрылымы білім берудің есептеу-өлшегіш құралдары: оқу жоспары мен бағдарламаларына, оқу жүктемесінің көлеміне, академиялық кезеңдер ұзақтығына, академиялық сабақ түрлеріне, оқу материалының көлеміне және т.б. қойылатын талаптарға сәйкес айқындалады.

38. Доктор даярлаудың білім беру бағдарламасына оқу жоспары, пәндердің оқу-әдістемелік кешендері, практикалар (педагогикалық, зерттеу немесе өндірістік) бағдарламалары және ғылыми-зерттеу жұмысының жоспары кіреді.

39. Білім беру мазмұнын жоспарлауды, оқу процесін ұйымдастыру мен өткізу тәсілін кредиттік оқыту технологиясы негізінде жоғары оқу орны өз бетінше жүргізеді.

40. Білім беру қызметін жоспарлау мен ұйымдастыру оқу жоспарлары негізінде жүзеге асады.

Оқу жоспарлары үлгілік (ҮОЖ), жеке (ЖОЖ) және жұмыстық (ОЖЖ) болып бөлінеді.

ӘАОО-да оқу жоспарлары үлгілік (ҮОЖ) және жұмыс (ЖОЖ) жоспары болып бөлінеді.

41. ҮОЖ осы стандарт негізінде докторантураның нақты мамандықтары бойынша әзірленеді және оны білім саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ӘАОО-да ҮОЖ осы стандарттың негізінде докторантураның нақты мамандықтары бойынша әзірленеді және білім беру саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша тиісті уәкілетті орган бекітеді.

ҮОЖ-да міндетті компоненттің әрбір оқу пәнінің еңбек сыйымдылығы және әрбір оқу қызметінің түрі (практика, ДҒЗЖ (ДЭЗЖ), кешенді емтихан, докторлық диссертацияны ресімдеу және қорғау) кредитпен айқындалады, ал оқу пәндерінің әр циклі бойынша таңдау компоненті кредиттердің жалпы санымен көрсетіледі.

ӘАОО-да міндетті компоненттің әрбір оқу пәнінің еңбек сыйымдылығы және оқу қызметі әрбір түрінің әрбір оқу пәнінің көлемділігі (практиканың, МҒЗЖ (МЭЗЖ), кешенді емтиханын, кредиттердегі магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау ҮОЖ-да айқындалады, ал ЖОО компоненті оқу пәндерінің әрбір циклі бойынша кредиттердің жалпы санын көрсетеді.

42. ҮОЖ-ға қосымша жыл сайын жоғары оқу орындары таңдау компоненті бойынша ӘАОО-ны қоспағанда барлық пәндердің жүйеленген, аннотацияланған тізбесі болып табылатын элективті пәндер каталогын (ЭПК) жасайды.

ЭПК-да әр оқу пәні бойынша пререквизиттер мен постреквизиттер көрсетіледі. ЭПК докторанттарға элективті оқу пәндерін баламалы таңдау мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс.

43. Мамандық бойынша ҮОЖ мен ЭПК негізінде ӘАОО-ны қоспағанда докторанттарға ЖОЖ құрады. ЖОЖ әрбір докторанттың жеке білім траекториясын айқындайды.

ЖОЖ-ға міндетті компонент пәндері мен ҮОЖ-дан алынған оқу әрекеттерінің түрлері (практикалар, ДҒЗЖ (ДЭЗЖ), кешенді емтихан, докторлық диссертацияларды ресімдеу және қорғау) және ЭПК ішінен таңдап алынған пәндер компоненті енеді.

ӘАОО-да докторанттың білім беру траекториясы ЖОЖ және докторанттың жеке жұмыс жоспарымен анықталады.

44. ОЖЖ оқу жылына мамандықтардың ҮОЖ-ы мен докторанттың ЖОЖ-ы негізінде жасалады және оны Ғылыми кеңестің шешімі негізінде білім беру ұйымының басшысы бекітеді.

ОЖЖ-да оқу жылында оқытылатын пәндер тізбесі және олардың кредитпен санағандағы еңбек сыйымдылығы, оқытылу реті, оқу сабақтарының түрлері мен бақылау нысандары, сондай-ақ оқу қызметінің басқа да түрлері (практикалар, ДҒЗЖ (ДЭЗЖ), кешенді емтихан, докторлық диссертацияларды ресімдеу және қорғау) анықталады.

ЖОЖ және ОЖЖ-ның нысанын, құрылымын жобалау, бекіту тәртібін жоғары оқу орындары өздері анықтайды.

ӘАОО-да ЖОЖ мамандықтың ҮОЖ негізінде оқудың жалпы мерзіміне әзірленеді және білім беру мекемесінің басшысы бекітеді. ЖОЖ-да пәндердің тізбесі және олардың кредиттегі еңбек көлемі, зерттеу тәртібі, оқу сабақтарының түрлері және бақылау түрлері, сондай-ақ оқу қызметінің басқа да түрлері (практика, МҒЗЖ (МЭЗЖ), тағылымдама, кешенді емтихан, магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау және т.б.) анықталады. ЖОЖ оқытушының сабақ кестесін және оқу жұмысының еңбек көлемін есептеуін жүргізу үшін негіз болып табылады. ӘАОО-да ЖОЖ әзірлеу және бекіту түрі , құрылымы, тәртібін ӘАОО дербес анықтайды.

45. Барлық оқу пәндерінің мазмұны оқу бағдарламаларымен анықталады. Оқу бағдарламалары үлгілік және жұмыс (силлабустар) болып бөлінеді.

Үлгілік оқу бағдарламалары (ҮОБ) міндетті компонент пәндері бойынша әзірленеді және оларды білім беру саласындағы уәкілетті орган бекітеді.

ӘАОО-да ҮОЖ міндетті компонент пәндері бойынша әзірленеді және оларды тиісті уәкілетті орган бекітеді.

Оқу жұмыс бағдарламалары (силлабустар) оқу жоспарының барлық пәндері бойынша әзірленеді және оларды жоғары оқу орны бекітеді. Бұл ретте, олар міндетті компонент пәндері бойынша үлгілік оқу бағдарламалары негізінде әзірленеді, ал таңдау компоненті пәндері бойынша жоғары оқу орны өзі әзірлейді. Жұмыс оқу бағдарламалары мен силлабустардың нысанын, құрылымын, әзірлеу және бекіту тәртібін жоғары оқу орнының өзі анықтайды.

46. Докторант ғылыми консультанттардың жетекшілігімен жасалатын жеке жұмыс жоспары негізінде оқиды.

47. Докторанттың жеке жұмыс жоспары оқудың толық кезеңіне арналып жасалады және мынадай бөлімдерден тұрады:

1) ЖОЖ (қажет болған жағдайда жыл сайын нақтыланады);

2) ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмысы (тақырыбы, зерттеу бағыты, мерзімі және есеп беру нысаны);

3) практика (бағдарламасы, базасы, мерзімі және есеп беру нысаны);

4) негіздемесі мен құрылымы бар докторлық диссертация тақырыбы;

5) докторлық диссертацияны орындау жоспары;

6) ғылыми жарияланымдар және тағылымдамадан, оның ішінде шетелдік тағылымдамадан өту жоспары.

ӘАОО-да докторанттың жеке жұмыс жоспары оқудың жалпы кезеңіне жасалады және мынадай тараулардан тұрады:

1) ғылыми-зерттеу/эксперименттік-зерттеу жұмысы (зерттеудің тақырыбы, бағыты, есептілік мерзімі және түрі);

2) практика, тағылымдама (бағдарлама, база, есептілік мерзімі және түрі);

3) негіздемесі және құрылымы бар магистрлік диссертацияның тақырыбы;

4) магистрлік диссертацияны орындау жоспары;

5) ғылыми жарияланымдардың жоспары, ғылыми-практикалық конференцияларға қатысу (ғылыми-теориялық конференцияларға) және т.б.

48. Докторантурадағы оқу сабақтары инновациялық технологиялар мен оқытудың интерактивті әдістерін қолдана отырып жүргізілуі тиіс.

49. Оқу процесін жоспарлау кезінде жоғары оқу орны осы стандартқа 14-қосымшаға сәйкес докторантураның білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормаларын басшылыққа алады.

ӘАОО-да оқу процесін жоспарлау барысында ӘАОО осы стандартқа 15-қосымшаға сәйкес докторантураның білім беру бағдарламаларының компоненттерін бөлу нормаларын басшылыққа алады.

50. Докторантураның жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасын меңгерген және докторлық диссертациясын қорғаған тұлғаға философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесі нормативтік мерзімі кемінде үш жыл мерзіммен беріледі.

51. PhD доктор дәрежесін алушы тұлға арнайы тақырып бойынша ғылыми білімді тереңдету, ғылыми және қолданбалы міндеттерді шешу үшін докторлықтан кейінгі бағдарламаны орындауға немесе таңдаған ЖОО-ның жетекші ғалымының басшылығымен ғылыми зерттеуді жүргізуі мүмкін.

4. Білім беру мазмұнына қойылатын талаптар

52. Докторанттың оқу жүктемесінің көлемі оның оқу жылы бойына әрбір пән немесе оқу жұмысының түрін игеретін кредиттермен өлшенеді.

53. ОПҚ оқу жүктемесін жоспарлау кредитпен немесе аудиториялық оқу сабақтарын кесте бойынша немесе оқу жұмысының басқа түрлері үшін жеке бекітілген график бойынша оқытушының білім алушылармен байланыс жұмысының уақытын білдіретін академиялық сағаттармен жүзеге асырылады.

54. Студиялық және зертханалық сабақтардан өзге аудиториялық жұмыстың бір академиялық сағаты 50 минутқа тең. Студиялық сабақтар үшін бір академиялық сағат 75 минутқа және зертханалық сабақтар үшін 100 минутқа тең.

Докторант практикасының барлық түрлерінің, ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысының және қорытынды аттестаттаудың бір академиялық сағаты 50 минутқа тең.

55. Оқу жұмысының көлемін жоспарлау кезінде бір кредит:

- 1) семестр түріндегі академиялық кезең бойындағы докторанттың аудиториялық жұмысының;
- 2) докторанттың кәсіптік практика кезіндегі жұмысының;
- 3) докторанттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы (ДФЭЖ/ДЭЗЖ) кезінде ғылыми консультанттармен жұмысының;
- 4) докторанттың докторлық диссертацияны жазу мен қорғау бойынша жұмысының;
- 5) докторанттың кешенді емтиханға дайындық және оны тапсыру бойынша жұмысының 15 академиялық сағатына тең екенін ескеру қажет.

56. Білім алушылардың оқу жүктемесі академиялық сағаттардың ұзақтығымен және оқу жұмыстарының әр түрлері үшін академиялық сағатпен жүретін оқу сағаттарының көлемдерімен (50 минуттық байланыс сағаттары) айқындалады.

Аудиториялық жұмыстың бір академиялық сағаты 50, 75 немесе 100 минутқа тең болуы мүмкін. Білім алушылардың аудиториялық жұмысының академиялық сағаттары тиісінше ДӨЖ сағаттарымен

толығыады, осылайша докторанттың семестр түріндегі академиялық кезеңінің бір аптасындағы бір кредит жиынтық оқу жүктемесі 3 сағатқа тең болады.

Практиканың әр академиялық сағаты докторанттың қосымша жұмысының тиісті оқу сағаттарымен (50 минуттан) толықтырылады: педагогикалық практика үшін – 1 сағат, өндірістік практика үшін – 4 сағат және зерттеу практикасы үшін – 7 сағат.

Докторлық диссертацияның орындалуын қоса алғанда, ДҒЗЖ/ДЭЗЖ-ның әрбір академиялық сағаты 7 сағаттық ДӨЖ-бен толықтырылады.

Қорытынды аттестаттаудың әр академиялық сағаты докторлық диссертацияны жазу және қорғау немесе кешенді емтиханға дайындық және оны тапсыру бойынша докторанттың оқытушымен байланыс жұмысының бір сағаты болып табылады. Докторантты қорытынды аттестаттаудың әр академиялық сағаты 6 сағаттық ДӨЖ-бен қамтамасыз етіледі.

57. Кредиттік оқыту технологиясында докторанттардың өздігінен орындайтын жұмыстарының көлемі артады, ол екі түрге бөлінеді: оқытушының жетекшілігімен жүргізілетін докторанттың өзіндік жұмысы (ОДӨЖ) және докторанттың өзі орындайтын жұмысы (ДӨЖ).

58. Оқытушының жетекшілігімен жүргізілетін докторанттың өзіндік жұмысы докторанттың оқытушымен байланыста орындалатын аудиториядан тыс жұмысының түрі болып табылады. ОДӨЖ оқу сабақтарының жалпы кестесіне кірмейтін жеке график бойынша орындалады.

ӘАОО-да докторантураның дербес жұмысы оқытушының басшылығымен, оның ішінде аудиториялық сабақтар түрінде жүргізіледі.

59. ДӨЖ бен ОДӨЖ-дің өзіндік жұмыстың жалпы көлеміндегі арақатынасын жоғары оқу орны өзі айқындайды.

60. Дәріс пен практикалық (семинар) сабақтар кезіндегі докторанттың оқытушымен байланыс сағаттары жиынтығында әр байланыс сағаты 2 сағат ДӨЖ-бен қамтамасыз етіледі.

Студиялық және зертханалық сабақтар, докторанттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы, қорытынды аттестаттау сияқты оқу жұмыстарының түрлері үшін ОДӨЖ жоспарлау қажеттілігін және оның көлемін жоғары оқу орны өзі белгілейді.

61. Докторантурадағы оқу жылы академиялық кезеңдерден, аралық аттестаттау кезеңінен, практикалардан, тағылымдамалардан, демалыстардан, докторанттың ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмысынан және соңғы курста қорытынды аттестаттаудан тұрады.

62. Академиялық кезең ұзақтығы 15 апта болатын семестрден немесе ұзақтығы 10 апта болатын триместрден немесе ұзақтығы 7-8 апта болатын тоқсаннан тұрады.

ӘАОО-да академиялық кезеңді академиялық күнтізбе және ЖОЖ айқындайды. ӘАОО академиялық кезеңнің, оны ұйымдастырудың құрама түрін қосқанда оның нысанын дербес айқындайды.

63. Әр академиялық кезеңнен кейінгі аралық аттестаттаудың/қорытынды бақылаудың ұзақтығы кемінде 1 аптаны құрайды.

Пән бойынша қорытынды бағада ағымдағы үлгерім бағасының үлесі кемінде 60%, ал қорытынды бақылау бағасының үлесі кемінде 30% болуы тиіс.

ӘА00-да аралық аттестаттау кезеңінде зерделенген барлық пәндер бойынша қорытынды аттестаттау жүргізіледі және ағымдағы және межелік бақылау нәтижелері бойынша ағымдағы үлгерім бағаларын ескере отырып пәндер бойынша қорытынды баға шығарылады. Пән бойынша қорытынды бағада ағымдағы үлгерімнің баға үлесі кемінде 60%, ал қорытынды бақылау бағасының үлесі 40%-дан артық болмайды.

64. Оқу жылы кезеңіндегі каникул ұзақтығы соңғы курсты қоспағанда, кемінде 5 аптаны құрауы тиіс.

ӘА00-да каникул ұзақтығы оқу жылы кезеңінде бітіруші курсты қоспағанда, кемінде 6 аптаны құрауы тиіс.

65. Докторанттардың кәсіби практикасы бекітілген академиялық күнтізбеге және жеке жұмыс жоспарына сәйкес осы стандартпен және мамандық бойынша ҮОЖ-бен белгіленген көлемде жүргізіледі.

66. Практикалардың ұзақтығы докторанттың практика кезіндегі 30 сағатқа тең апта бойғы (5 күндік жұмыс аптасы кезінде күніне 6 сағат) нормативтік жұмыс уақытын есепке ала отырып, аптамен анықталады. Апта санын шығару үшін практиканың кредитпен есептелген көлемін тиісті практика түрінің байланыс сағатымен есептелген еңбек сыйымдылығына көбейту керек және оны докторанттың апта бойғы жұмысының ұзақтығына, яғни 30 сағатқа бөлу керек.

Практиканың 1 кредитінің еңбек сыйымдылығы педагогикалық практика үшін 30 сағатты (50 минуттан), өндірістік практика, тағылымдама үшін 75 сағатты (50 минуттан), зерттеу практикасы үшін 120 сағатты (50 минуттан) құрайды. 1 кредитке сәйкес келетін практиканың ұзақтығы аптамен есептегенде педагогикалық практика үшін 1 аптаны, өндірістік практика үшін 2,5 аптаны, зерттеу практикасы үшін 4 аптаны құрайды.

67. Білім алушыларды қорытынды аттестаттау және ДҒЗЖ, ДЭЗЖ аптамен жоспарлау 54 сағатқа тең докторанттардың апта бойғы жұмысының нормативтік уақытына (6 күндік жұмыс аптасы кезінде ДӨЖ-ді қоса есептегенде күніне 9 сағат) сүйене отырып айқындалады.

68. ДҒЗЖ бір кредитіне докторант жұмысының 120 (15x8) сағаты, яғни 2,2 апта сәйкес келеді

Қорытынды аттестаттаудың бір кредитіне 105 (15x7) сағат, яғни 2 апта сәйкес келеді, оның ішінде 15 байланыс сағаты докторанттың оқытушымен жұмысына, 90 сағаты ДӨЖ-ге бөлінеді.

Кешенді емтиханға дайындалуға және тапсыруға 1 кредит, яғни 2 апта бөлінеді.

Докторлық диссертацияны ресімдеуге және қорғауға 4 кредит, яғни 8 апта беріледі.

69. Докторлық диссертацияны орындау докторанттың ДҒЗЖ/ДЭЗЖ кезеңінде орындалады.

70. Бітіруші курсты қоспағанда докторанттардың қосымша оқу қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін, оқу жоспарларындағы академиялық айырмашылықты немесе академиялық қарызды жою үшін, игерген кредиттерін өз ЖОО-да міндетті түрде қайта тапсыра отырып басқа ЖОО-да оқу пәндерін оқып-үйрену үшін, үлгерімнің орташа балын (GPA) көтеру үшін ұзақтығы кемінде 6 апта жазғы семестр енгізілуі мүмкін.

Бұл ретте академиялық берешекті немесе оқу жоспарларындағы айырмашылықты жою және қосымша оқу ақылы негізде жүзеге асырылады.

71. Білім беру бағдарламасының ғылыми компоненті докторанттың ғылыми-зерттеу/эксперименттік-зерттеу жұмысынан, ғылыми жарияланымдарынан және докторлық диссертацияны жазуынан тұрады.

72. Философия докторын (PhD) немесе бейіні бойынша доктор даярлау бойынша білім беру процесінің аяқталуының негізгі өлшемі докторанттың кемінде 75 кредитті, оның ішінде теориялық оқу бойынша кемінде 15 кредитті, сондай-ақ практиканың кемінде 5 кредитін, ДҒЗЖ/ДЭЗЖ докторлық диссертацияны дайындауды қоса есептегенде кемінде 50 кредитін игеруі болып табылады.

Докторантураның білім беру бағдарламасын мерзімінен бұрын меңгеріп, диссертацияны сәтті қорғаған жағдайларда докторантқа оқу мерзіміне қарамастан PhD доктор немесе бейіні бойынша доктор ғылыми дәрежесі беріледі.

73. Бейіндік докторантураны бітіруші педагогикалық мамандық пәндері циклін меңгерген және педагогикалық практикадан өткен жағдайларда ғана ғылыми және педагогикалық қызметпен айналыса алады. Аталған цикл қосымша академиялық кезең ішінде меңгеріледі (егер оқу жоспарында қарастырылмаған болса), оны аяқтаған соң негізгі дипломға тиісті куәлік беріледі.

74. Докторантураның білім беру бағдарламасының теориялық курсына толық меңгерген, бірақ ғылыми-зерттеу компонентін орындамаған докторантқа ақылы негізде ғылыми-зерттеу компонентінің кредиттерін қайта игеруге және диссертацияны келесі оқу жылында қорғауға мүмкіндік беріледі.

ӘАОО-да докторантураның білім беру бағдарламаларының теориялық оқудың толық курсына меңгерген, бірақ ғылыми-зерттеу компонентін орындамаған докторантқа зерттеу компоненті кредиттерін қайта меңгеруге және келесі оқу жылы диссертацияны қорғауға мүмкіндік беріледі. Ғылыми-зерттеу компоненттерінің кредиттерін қайта игеру және докторлық диссертацияны қорғау тәртібін тиісті мемлекеттік органдар айқындайды.

75. Докторантураның білім беру бағдарламасының теориялық курсына толық меңгерген, бірақ белгіленген мерзімде докторлық диссертацияны қорғамаған докторанттың докторантурада оқу мерзімі ақылы негізде ұзартылуы мүмкін.

ӘА00-да докторантураның білім беру бағдарламаларының теориялық оқудың толық курсы менгерген, бірақ докторлық диссертацияны белгіленген мерзімде қорғамаған докторантқа келесі оқу жылы диссертацияны қорғауға мүмкіндік беріледі. Диссертацияны қорғау тәртібін тиісті уәкілетті мемлекеттік орган айқындайды.

76. Жоғары оқу орны докторантураның оқу процесін алынған лицензиясына сәйкес ұйымдастырады және білім беру қызметіне лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптарын сақтауы тиіс.

77. ЖОО білім беру қызметін тиісті материалдық-техникалық базамен, білікті профессорлар-оқытушылар құрамымен, кітапхана қорымен, Интернет және басқа да ақпараттық қорлармен, қаладан тыс жерлерден келген докторанттарды жатақханамен және докторанттарды басқа да қолдау қызметімен қамтамасыз етеді.

78. Материалдық-техникалық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар:

Докторантура бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орнында санитариялық-техникалық нормаларға сәйкес келетін және оқу жоспарында көзделген теориялық және практикалық даярлықтың барлық түрлерін жүргізуді, сондай-ақ докторанттың ғылыми-зерттеу/эксперименттік-зерттеу жұмыстарын тиімді өткізуін қамтамасыз ететін материалдық-техникалық базасы (аудиториялық қор, компьютерлік сыныптар, зертханалар, құрал-жабдықпен қамтамасыз ету, қор материалдары) болуы тиіс .

79. Ғылыми зерттеулерді қоса алғанда докторанттарды даярлаудың білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар.

Философия докторы (PhD) және бейіні бойынша доктор даярлау бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орындары қажетті оқу-әдістемелік құжаттарды (оқу жұмыс жоспары, оқу пәндерінің және практикалар бағдарламалары, ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмыстарының бағдарламалары және т.б.) әзірлейді және бекітеді.

Оқу пәндерінің бағдарламаларын докторантураның білім беру бағдарламаларын іске асыратын жоғары оқу орны осы стандарттың және докторантураның мамандықтары бойынша ҰОЖ негізінде әзірлейді.

Кәсіптік дайындық жағынан докторантураның білім беру бағдарламалары PhD доктор немесе бейіні бойынша доктор даярлаудың аккредиттелген бағдарламаларын іске асыратын жоғары рейтингті шетелдік жоғары оқу орындары мен ғылыми орталықтардың тәжірибелерін зерделеу негізінде әзірленуі тиіс.

80. Оқу әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз етуге қойылатын талаптар.

Оқу процесін оқу-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету докторанттардың докторантураның білім беру бағдарламасын сапалы меңгеруіне кепілдік беруі тиіс.

Білім беру бағдарламасын іске асыру халықаралық ақпараттық желілерге, электронды деректер қорларына, кітапхана қорына, компьютерлік технологияларға, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиеттерге еркін қол жеткізу мүмкіндігімен қамтамасыз етілуі тиіс.

Ақпараттық және оқу-әдістемелік қамсыздандырылу докторанттың өзіндік жұмысын біртіндеп белсендіруге негізделген болуы керек.

81. Практикалар мен ғылыми тағылымдамаларды ұйымдастыруға қойылатын талаптар.

Практика ғылыми, кәсіби қызметтегі практикалық дағдыны қалыптастыру мақсатында жүргізіледі

Докторантураның білім беру бағдарламасында мыналар қамтылуы тиіс:

1) философия докторы (PhD) бағдарламасы бойынша білім алушылар үшін педагогикалық және зерттеу практикалары (көлемі кемінде 3+2 кредит);

2) бейіні бойынша докторантура бағдарламасы бойынша білім алушылар үшін кәсіби-өндірістік практика (көлемі кемінде 5 кредит).

Педагогикалық практика оқу процесінен қол үзбей теориялық оқу кезеңінде өткізілуі мүмкін, осы ретте докторанттар бакалавриат пен магистратурада сабақ жүргізуге тартылуы мүмкін.

Докторанттың зерттеу практикасы отандық және шетелдік ғылымның жаңа теориялық, әдіснамалық және технологиялық жетістіктерін зерттеу, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін практикада қолдану, диссертациялық зерттеудегі эксперименттік деректерді өңдеу мен интерпретациялау дағдыларын бекіту мақсатында жүргізіледі.

Докторанттың өндірістік практикасы оқу процесінде алынған теориялық білімді түйіндеу және кәсіби деңгейін арттыру мақсатында жүргізіледі.

Зерттеу және өндірістік практикалардың мазмұны докторлық диссертацияның тақырыбымен анықталады.

82. Ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмысының нәтижелерін докторант әр академиялық кезеңнің соңында қысқаша есеп түрінде ресімдейді.

ДФЭЖ/ДЭЭЖ шеңберінде докторанттың жеке жұмыс жоспарында инновациялық технологиялармен және өндірістің жаңа түрлерімен танысу үшін тиісті қызмет салалары бойынша ғылыми ұйымдарда және/ немесе ұйымдарда, сондай-ақ шетелде міндетті түрде ғылыми тағылымдамадан өту қарастырылады.

Шетелдік тағылымдамадан өту мерзімін жоғары оқу орны өзі айқындайды.

83. Докторанттың ғылыми-зерттеу, эксперименттік-зерттеу жұмысының ең соңғы қорытындысы докторлық диссертация болып табылады.

Докторлық диссертацияның тақырыбы оның өзектілігін есепке ала отырып докторантураға қабылданғаннан кейін екі айдан кешіктірілмей айқындайды. Диссертациялық зерттеудің бағыты, әдетте, ұлттық басымдықтармен не мемлекеттік бағдарламалармен не іргелі немесе қолданбалы зерттеу бағдарламаларымен байланысты болуы тиіс.

84. Докторлық диссертацияның негізгі нәтижелері осы стандарттың 21-тармағына сәйкес жариялануы тиіс.

85. Докторлық диссертацияның мазмұны мен ресімделуіне, оларды даярлау мен қорғауға қойылатын талаптар білім беру саласындағы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерімен айқындалады.

86. Докторлық диссертация міндетті түрде Ұлттық ғылыми-техникалық ақпарат орталығы жүзеге асыратын авторға және ақпарат көзіне сілтемесіз мәліметті пайдалану туралы (диссертацияда плагиаттың бар-жоғына) тексеруден міндетті түрде өтуі тиіс.

87. ЖОО-ны кадрлармен қамтамасыз ету қойылатын талаптар лицензиялау кезінде білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарымен айқындалған.

Жоғары оқу орнының оқытушысы оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларының талаптарын ұстанған жағдайда оқу сабақтарын ұйымдастыру мен өткізудің тәсілдері мен нысандарын, оқытудың әдістерін еркін таңдауға құқылы.

88. Оқытушы кадрлар оқытудың заманауи интерактивті әдістері мен технологияларын меңгеріп, оларды оқу процесінде пайдалана білуі тиіс.

89. Докторантқа оқуға қабылданғаннан кейінгі екі айдың ішінде докторлық диссертацияға жетекшілік жасау үшін ғылыми жетекші тағайындалады.

Докторанттың ғылыми жетекшілігі мен зерттеу тақырыбы ғылыми кеңестің шешімі негізінде жоғары оқу орны ректорының бұйрығымен бекітіледі.

90. Докторанттарға ғылыми жетекшілікті ғылым докторлары мен кандидаттарының, философия (PhD) докторларының ішінен сайланған құрамы кемінде 2 адамнан тұратын және олардың біреуі шетелдік жоғары оқу орнының ғалымы болып табылатын консультациялық комиссия атқарады ("Әскери іс және қауіпсіздік" мамандықтар тобын қоспағанда).

ӘАОО-да докторанттарға ғылыми жетекшілікті Қазақстан Республикасының азаматтары жүзеге асырады. Ғылымның аталған саласы бойынша ғылыми зерттеулермен белсенді айналысып жүрген (мамандықтың саласы бойынша) және ғылыми басшылық тәжірибесі бар адамдар ғылыми консультант бола алады.

Докторанттарға бейін немесе ДВА бойынша доктор дәрежесін ізденуге ғылыми жетекшілікті тиісті салалар мен қызмет саласының жоғары білікті мамандардың бірі ретінде ғылым докторлары мен кандидаттарының, философия (PhD) докторларының ішінен сайланған, құрамы кемінде 2 адамнан тұратын консультанттар жүзеге асырады.

Аталған ғылым саласында (мамандық бейіні бойынша) ғылыми зерттеулермен белсенді түрде айналысатын және ғылыми жетекшілік жасау тәжірибесі бар тұлғалар ғылыми консультанттар бола алады.

91. Міндетті минимум мен жоғары оқу орны ұсынатын оқу жүктемесінің көлемі аясында алынған білім деңгейі әртүрлі бақылаулар арқылы қамтамасыз етіледі.

92. Докторанттардың оқу жетістіктерін бақылау және олардың оқу пәндері немесе модульдер бойынша білімін бағалауды оқу процесінің межелік кезеңдерінде (әр академиялық кезең мен оқу жылы аяқталған кезде) тіркеу кеңсесі (бөлімі, секторы) жүргізеді және бақылау мен бағалау білім берудің қорытынды нәтижесіне бағдарлануы тиіс.

93. Білім алушылардың оқу жетістіктерінің тарихын тіркеу кеңсесі есепке алып отырады және докторанттардың белгіленген нысандағы транскриптіңде көрінеді.

Транскрипт докторантқа білім алудың кез келген кезеңінде оның жазбаша өтініші негізінде беріледі.

94. Докторанттың білімін, іскерлігін, дағдысын және құзыреттерін бақылау оларды қорытынды аттестаттау кезінде жүргізіледі.

95. Докторантты қорытынды аттестаттау академиялық күнтізбеде және мамандықтардың оқу жұмыс жоспарларында қарастырылған мерзімде кешенді емтихан тапсыру және докторлық диссертация қорғау нысанында заңнамада белгіленген тәртіппен өткізіледі.

Докторлық диссертацияны қорғау диссертацияны дайындауды, ресімдеуді және қорғау рәсімін қамтиды.

96. Қорытынды аттестаттаудың мақсаты докторанттың қалыптасқан арнайы және басқару құзыреттіліктерінің ғылыми-теориялық және зерттеу-талдау деңгейін, кәсіби міндеттерді орындауға дайындығын және оның дайындығының кәсіби стандарт пен білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкестігін бағалау болып табылады.

97. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті жүргізген сараптама қорытындысы бойынша оң шешім шығарған кезде докторантураның білім беру бағдарламасын толық орындаған және докторлық диссертацияны сәтті қорғаған тұлғаларға "философия докторы (PhD)" немесе "бейіні бойынша доктор" ғылыми дәрежесі және мемлекеттік үлгідегі диплом мен дипломға қосымша (транскрипт) беріледі.

	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің
--	--

Ғылыми және педагогикалық бағыттағы магистратураның білім беру бағдарламасының мазмұны

Р/с №	Пән және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі
1	2	3
1	Базалық пәндер (БП)	20
1)	Міндетті компонент (МК):	8
	Ғылым тарихы мен философиясы	2
	Шет тілі (кәсіби)	2*
	Педагогика	2
	Психология	2
2)	Таңдау компоненті (ТК)	12
2	Бейіндеуші пәндер	22
1)	Міндетті компонент (МК)	2
2)	Таңдау компоненті (ТК)	20
	Теориялық оқыту қорытындысы	42
3	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	кемінде 13
1)	Практика (педагогикалық, зерттеу)	кемінде 6**
2)	Магистрлік диссертацияның орындалуын қамтитын магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысы (МҒЗЖ)	кемінде 7
4	Қорытынды аттестаттау (ҚА)	4
1)	Кешенді емтихан (КЕ)	1
2)	Магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау (МДРҚ)	3
	Жиыны	кемінде 59
<p>* Педагогикалық мамандықтар бойынша базалық пәндер цикліндегі шет тілі (кәсіптік) пәні бойынша кредит саны 3 кредитті құрайды, тиісінше таңдау компоненті 11 кредиттен тұрады.</p> <p>** Практикаға бөлінетін кредиттер саны жалпы еңбек сыйымдылығына кірмейді. Қажет болған жағдайда ЖОО практикаға бөлінген кредит санын көбейте алады.</p>		

ӘА00-ғы докторантураның білім беру бағдарламасының мазмұны

Р/с №	Пән және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі
1	2	3
1	Базалық пәндер (БП) циклі	кемінде 17

1)	Міндетті компонент (МК)	кемінде 3
2)	ЖОО компоненті (ЖК)	
2	Бейіндік (БП) циклі	кемінде 25
1)	Міндетті компонент (МК)	кемінде 2
2)	ЖОО компоненті (ЖК)	
	Теориялық оқыту қорытындысы	кемінде 42
3	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	кемінде 13
	Міндетті компонент (МК)	кемінде 13
1)	Практика (педагогикалық, кәсіптік)	кемінде 6
2)	Магистрлік диссертацияның, жобаның орындалуын қамтитын магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысы (МҒЗЖ)	кемінде 7
	ЖОО компоненті (ЖК)	
4	Қорытынды аттестаттау (ҚА)	4
1)	Кешенді емтихан (КЕ)	1
2)	Магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау (МДРҚ)	3
	Жиыны	кемінде 59

	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 3-қосымша
--	---

Бейіндік бағыттағы магистратураның білім беру бағдарламасының мазмұны

P/c №	Пән және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі	
		1 жыл	1,5 жыл
1	2	3	
		Оқу мерзімі**	
		1 жыл	1,5 жыл
1	Базалық пәндер (БП)	8	10
1)	Міндетті компонент (МК)	5	5
	Шет тілі (кәсіби)	2	2
	Менеджмент	1	1
	Психология	2	2
2)	Таңдау компоненті (ТК)	3	5
2	Бейіндеуші пәндер (КП)	10	26
1)	Міндетті компонент (МК)	1	3
2)	Таңдау компоненті (ТК)	9	23
	Теориялық оқыту бойынша барлығы	18	36
3	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	кемінде 6	кемінде 8
1)	Практика (өндірістік)*	кемінде 2	кемінде 4

2)	Магистрлік диссертацияның орындалуын қамтитын магистранттың эксперименттік-зерттеу жұмысы (МЭЗЖ)	кемінде 4	кемінде 4
4	Қорытынды аттестаттау (ҚА)	4	4
1)	Кешенді емтихан (КЕ)	1	1
2)	Магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау (МДРҚ)	3	3
	Жиыны	кемінде 28	кемінде 48

*Практикаға бөлінетін кредиттер саны жалпы еңбек сыйымдылығының көлеміне кірмейді. Қажет болған жағдайда ЖОО практикаға бөлінген кредит санын көбейте алады.
**Оқу мерзімінің ұзақтығы магистранттардың бұған дейінгі дайындық деңгейіне және алған мамандығына байланысты осы стандартқа сәйкес анықталады.

	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 4-қосымша
--	---

ЖОО-да бейіндік бағыттағы магистратураның білім беру бағдарламасының мазмұны

Р/с №	Пән және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі	
		Оқу мерзімі	
1	2	1 жыл	1,5 жыл
1	Базалық пәндер (БП)	кемінде 7	кемінде 14
1)	Міндетті компонент (МК)	кемінде 1	кемінде 3
2)	ЖОО компоненті (ЖК)		
2	Бейіндеуші пәндер (КП)	кемінде 11	кемінде 22
1)	Міндетті компонент (МК)	кемінде 1	кемінде 2
2)	ЖОО компоненті (ЖК)		
	Теориялық оқыту бойынша барлығы	кемінде18	кемінде36
3	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	кемінде 6	кемінде 8
	Міндетті компонент (МК)	кемінде 6	кемінде 8
1)	Кәсіптік практика	кемінде 2	кемінде 4
2)	Магистрлік диссертацияның орындалуын қамтитын магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысы (эксперименттік-зерттеу)	кемінде 4	кемінде 4
	ЖОО компонент (ЖК)		
4	Қорытынды аттестаттау (ҚА)	4	4

1)	Кешенді емтихан (КЕ)	1	1
2)	Магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау (МДРҚ)	3	3
	Жиыны	кемінде 28	кемінде 48

	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 5-қосымша
--	---

Бейіндік магистратураны бітірген тұлғалар үшін педагогикалық бейіндегі білім беру бағдарламасының мазмұны

р/с №	Пәндердің және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі
1	2	3
1	Базалық пәндер (БП)	7
1)	Міндетті компонент:	5
	Ғылым тарихы мен философиясы	2
	Педагогика	3
2)	Таңдау компоненті	2
	Теориялық оқыту бойынша жалпы саны	7
2	Практика (педагогикалық)	кемінде 3*

*Практикаға бөлінетін кредиттер саны жалпы еңбек сыйымдылығының көлеміне кірмейді. Қажет болған жағдайда ЖОО практикаға бөлінген кредит санын көбейте алады.

	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 6-қосымша
--	---

Ғылыми және педагогикалық магистратураның білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 2 жыл)

№	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық/оқытушымен байланыстағы сағаттар	МӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	42	45	1890	630	1260	52,0
2	Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың теориялық оқытудан қол үзбей ғылыми-зерттеу жұмысы (1:7)	3	-	360	45	315	
	Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысы (1:7)	4	9	480	60	420	54,5

3	Қорытынды аттестаттау (1:6)	4	8	420	60	360	52,5
	БАРЛЫҒЫ	53	62	3150	795	2355	
4	Теориялық оқытудан қол үзбей практика (педагогикалық) (1:1)	3	-	90	45	45	30,00
5	Практика (зерттеу) (1:7)	3	12	360	45	315	30,00
6	Каникулдар		13				
7	Емтихан сессиясы		9				
	Барлығы(52 апта x 2 ж. – 8 апта= 96 апта)	59	96	3600	885	2715	

Ескертпе:

1. "Магистр" дәрежесін алу үшін теориялық оқытудың кемінде 42 кредитін, практиканың кемінде 6 кредитін, магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысының кемінде 7 кредитін меңгеруі керек (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

2. Кешенді емтиханға 1 кредит, магистрлік диссертацияны ресімдеуге және қорғауға 3 кредит жоспарланады (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

3. Магистратураның барлық мамандықтары үшін кемінде 3 кредит педагогикалық, кемінде 3 кредит зерттеу практикасы белгіленеді (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

4. Бітіруші курсты есептемегенде оқу жылындағы демалыс ұзақтығы кемінде 7 аптаны құрауы тиіс. Оқу жылындағы 7 аптадан артық демалыс уақытын жоғары оқу орны өздігінен қызметтің басқа түрлеріне қайта бөле алады.

5. Қызмет түрлеріне байланысты апта санын жоғары оқу орны өзгерте алады, бірақ магистранттың орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы тиіс.

6. Жазғы семестр, ОҚТ демалыс есебінен немесе академиялық күнтізбе бойынша жеке жоспарланады.

7. МҒЗЖ үш кредиті оқыту процесінен қол үзбей теориялық оқытумен қатар жоспарланады (әрбір семестрге 1 кредиттен). Педагогикалық практика екінші және үшінші семестрде (барлық 3 кредит) оқыту процесінен қол үзбей теориялық оқытумен қатар жоспарланады. Қызметтің әр түрін қатар жоспарлаған жағдайда осы қызмет түрлері бойынша апталық жүктеме азайтылып, тиісінше олардың апта саны артуы тиіс, бірақ магистранттың орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы қажет.

	<p>Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 7-қосымша</p>
--	--

ЭАОО-да ғылыми және педагогикалық магистратураның білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 2 жыл)

№	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық /оқытушымен байланыстағы сағаттар	МӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	кемінде 42	кемінде 45	кемінде 1890	кемінде 630	кемінде 1260	кемінде 52,0
2	Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың теориялық оқытудан қол үзбей ғылыми-зерттеу жұмысы (1:7)	кемінде 3	-	кемінде 360	кемінде 45	кемінде 315	
	Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысы (1:7)	кемінде 4	кемінде 9	кемінде 480	кемінде 60	кемінде 420	кемінде 54,5
3	Қорытынды аттестаттау (1:6)	4	8	420	60	360	52,5
	БАРЛЫҒЫ	кемінде 53	кемінде 62	кемінде 3150	кемінде 795	кемінде 2355	
4	Теориялық оқытудан қол үзбей практика (педагогикалық) (1:1)	3	-	90	45	45	
5	Практика (зерттеу) (1:7)	3	12	360	45	315	30,00
6	Каникулдар		ЖОЖ және академиялық күнтізбемен анықталады				
7	Емтихан сессиясы		9				
	Барлығы(52 апта x 2 ж. – 8 апта= 96 апта)	кемінде 59	кемінде 96	кемінде 3600	кемінде 885	кемінде 2715	

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің

Бейіндік магистратураның білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 1 жыл)

№ Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
				аудиториялық / оқытушымен байланыстағы сағаттар	МӨЖ	
1 2	3	4	5	6	7	8
1 Теориялық оқыту (1:2)	18	15	810	270	540	54,00
2 Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың эксперименттік-зерттеу жұмысы (1:7)	4	9	480	60	420	54,55
3 Қорытынды аттестаттау (1:6)	4	8	420	60	360	52,5
Барлығы	26	32	1740	390	1320	
4 Практика (өндірістік) (1:4)	2	5	150	30	120	30,00
5 Каникулдар		4				
6 Емтихан сессиясы (2x2 апта)		3				
БАРЛЫҒЫ (52 апта x 1 ж. - 8 апта = 44 апта)	28	44	1860	420	1440	

Ескертпе:

1. "Магистр" дәрежесін алу үшін теориялық оқытудың кемінде 24 кредитін, өндірістік практиканың кемінде 2 кредитін, магистранттың эксперименттік-зерттеу жұмысының кемінде 2 кредитін меңгеруі керек (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

2. Кешенді емтиханға 1 кредит, магистрлік диссертацияны қорғауға 3 кредит жоспарланады (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

3. Магистратураның барлық мамандықтары үшін жоғары оқу орнымен кемінде 2 кредит өндірістік практика белгіленеді (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

4. Қызмет түрлеріне байланысты апта саны өзгеруі мүмкін, бірақ магистранттың орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы тиіс.

5. ОҚТ демалыс есебінен немесе академиялық күнтізбе бойынша жеке жоспарланады.

6. МЭЗЖ оқытудың басынан бастап жоспарлаған дұрыс және теориялық оқытумен немесе өндірістік практикамен қатар өткізген дұрыс. Қызметтің әр түрін қатар жоспарлаған жағдайда осы

қызмет түрлері бойынша апталық жүктеме азайтылып, тиісінше олардың апта саны артуы тиіс, бірақ магистранттың орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы қажет.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 9-қосымша

ӘАОО-да бейіндік магистратураның білім беру бағдарламаларының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 1 жыл)

№	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық / оқытушымен байланыстағы сағаттар	МӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	кемінде 18	кемінде 15	кемінде 810	кемінде 270	кемінде 540	кемінде 54,00
2	Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың ғылыми-зерттеу жұмысы(1:7)	кемінде 4	кемінде 9	кемінде 480	кемінде 60	кемінде 420	кемінде 54,55
3	Қорытынды аттестаттау (1:6)	4	8	420	60	360	52,5
	БАРЛЫҒЫ	кемінде26	кемінде32	кемінде1740	кемінде 390	кемінде 1320	
4	Практика (кәсіптік) (1:4)	кемінде 2	кемінде 5	кемінде 150	кемінде 30	кемінде 120	кемінде 30,00
5	Каникулдар		ЖОЖ және академиялық күнтізбемен анықталады				
6	Емтихан сессиясы		3				
	БАРЛЫҒЫ (52 апта x 1 ж. - 8 апта = 44 апта)	кемінде 28	кемінде 44	кемінде 1860	кемінде 420	кемінде 1440	

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 10-қосымша

Бейіндік магистратураның білім бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 1,5 жыл)

№ Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
				аудиториялық / оқытушымен байланыстағы сағаттар	МӨЖ	
1 2	3	4	5	6	7	8
1 Теориялық оқыту (1:2)	36	30	1620	540	1080	54,00
2 Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың эксперименттік-зерттеу жұмысы (1:7)	4	9	480	60	420	54,55
3 Қорытынды аттестаттау (1:6)	4	8	420	60	360	52,5
БАРЛЫҒЫ	44	47	2520	660	1860	
4 Практика (өндірістік) (1:4)	4	10	300	60	240	30,00
5 Каникулдар		11				
6 Емтихан сессиясы (3x2 апта)		6				
БАРЛЫҒЫ(52 апта + 22 апта. =74 апта)	48	74	2820	720	2100	

Ескертпе:

1. "Магистр" дәрежесін алу үшін теориялық оқытудың кемінде 36 кредитін, өндірістік практиканың кемінде 4 кредитін, магистранттың эксперименттік-зерттеу жұмысының кемінде 4 кредитін меңгеруі керек (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

2. Кешенді емтиханға 1 кредит, магистрлік диссертацияны қорғауға 3 кредит жоспарланады (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан)

3. Магистратураның барлық мамандықтары үшін жоғары оқу орнымен кемінде 4 кредит өндірістік практика белгіленеді (мамандықтың ҮОЖ-да жоспарланған кредиттер санына қарамастан).

4. Қызмет түрлеріне байланысты апта саны өзгеруі мүмкін, бірақ магистранттың орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы тиіс.

5. Жазғы семестр, ОҚТ демалыс есебінен немесе академиялық күнтізбе бойынша жеке жоспарланады.

6. Оқу жылындағы демалыс ұзақтығы, бітіруші курсты есептемегенде, 7 аптадан кем болмауы қажет. Оқу жылындағы 7 аптадан артық демалыс уақытын жоғары оқу орны өздігінен қызметтің басқа түрлеріне қайта бөле алады.

7. МЭЗЖ оқытудың басынан бастап жоспарлаған дұрыс және теориялық оқытумен немесе өндірістік практикамен қатар өткізген дұрыс. Қызметтің әр түрін қатар жоспарлаған жағдайда осы қызмет түрлері бойынша апталық жүктеме азайтылып тиісінше олардың апта саны артуы тиіс, бірақ магистранттың орташа апталық жүктемесі 57 сағаттан аспауы қажет.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 11-қосымша

ӘАОО-да бейіндік магистратураның білім бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 1,5 жыл)

Р / с №	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	Оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық / оқытушымен байланыстағы сағаттар	МӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	кемінде 36	кемінде 30	кемінде 1620	кемінде 540	кемінде 1080	кемінде 54,00
2	Магистрлік диссертацияны орындауды қоса алғанда магистранттың эксперименттік-зерттеу жұмысы(1:7)	4	9	480	60	420	54,55
3	Қорытынды аттестаттау (1:6)	4	8	420	60	360	52,5
	БАРЛЫҒЫ	кемінде 44	кемінде 47	кемінде 2520	кемінде 660	кемінде 1860	
4	Практика (кәсіптік) (1:4)	4	10	300	60	240	30,00
5	Каникулдар		ЖОЖ және академиялық күнтізбемен анықталады				
6	Емтихан сессиясы (3x2 апта)		6				
	БАРЛЫҒЫ(52 апта + 22 апта . =74 апта)	кемінде 48	кемінде 74	кемінде 2820	кемінде 720	кемінде 2100	

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 12-қосымша

Докторантураның білім беру бағдарламасының мазмұны

№	Пәндердің және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі
1	2	3
1	Базалық пәндер (БП):	3
1)	Міндетті компонент (МК)	3
2)	Таңдау компоненті (ТК)	ОҚТ есебі
2	Бейіндеуші пәндер	12
1)	Міндетті компонент (МК)	-
2)	Таңдау компоненті (ТК)	12
	Теориялық оқыту бойынша жалпы саны	15
3	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	кемінде 55
1)	Практика (педагогикалық, зерттеу немесе өндірістік) (ПЗӨП)	кемінде 5
2)	Докторлық диссертацияның орындалуын қамтитын докторанттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы, (ДФЗЖ/ДЭЗЖ)	кемінде 20
3)	Докторлық диссертацияны орындау	30
4	Қорытынды аттестаттау (ҚА)	5
1)	Кешенді емтихан (КЕ)	1
2)	Докторлық диссертацияны ресімдеу және қорғау (ДҚ)	4
	Барлығы	кемінде 75

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 13-қосымша

ЭАОО-ғы докторантураның білім беру бағдарламасының мазмұны

р/с №	Пән және қызмет түрлерінің атауы	Кредит бойынша көлемі
1	2	3
1	Базалық пәндер (БП) циклі	кемінде 3
1)	Міндетті компонент (МК)	3
2)	ЖОО компоненті (ЖК)	ОҚТ есебінен
2	Бейіндік (БП) циклі	кемінде 12
1)	Міндетті компонент	-
2)	ЖОО компоненті (ЖК)	кемінде 12
	Теориялық оқыту бойынша барлығы	кемінде 15

3	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)	кемінде 55
1)	Практика (педагогикалық, ғылыми немесе зерттеу) (ППФЗ)	кемінде 5
2)	Доктордың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы (ДФЗЖ/ДЭЗЖ)	кемінде 20
3)	Докторлық диссертацияны орындау	30
	ЖОО компоненті (ЖК)	
4	Қорытынды аттестаттау (ҚА)	5
1)	Кешенді емтихан (КЕ)	1
2)	Магистрлік диссертацияны ресімдеу және қорғау (МДРҚ)	3
	Барлығы	кемінде 75

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 14-қосымша

PhD докторантурасының білім беру бағдарламасының компоненттерін бөлу нормасы (оқу мерзімі 3 жыл)

№	Қызмет түрлері	Кредит саны	Апта саны	Жалпы сағат саны	оның ішінде		Орташа апталық жүктеме
					аудиториялық/оқытушымен байланыстағы сағаттар	ДӨЖ	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теориялық оқыту (1:2)	15	13	675	225	450	54,00
2	Докторлық диссертациясын орындауды қоса алғанда докторанттың ғылыми-зерттеу (эксперименттік-зерттеу) жұмысы (1:7)	50	111	6000	750	5250	54,55
3	Қорытынды аттестаттау (1:6)	5	10	525	75	450	52,50
	Барлығы	70	134	7200	1050	6150	
4	Практика (кәсіби), оның ішінде.:	5	11	450	90	360	30,0
	1) педагогикалық (1:1) + зерттеу (1:7) немесе	3	3	90	45	45	30,0
	2) өндірістік (1:4)	2	11	240	30	210	30,0
		5	12,5	375	75	300	30,0
5	Каникулдар		25				
6	Емтихан сессиясы (3x2 апта)		6				
	Барлығы(52 апта x 3 жыл - 8 апта =148 апта)	75	145	7530	1125	6405	

Ескерту:

Жиыны	кемінде 70	135	7200	1050	6150	
4 Практика (кәсіби), оның ішінде.:	кемінде 5	11				30,0
1) педагогикалық (1:1) + зерттеу (1:7) немесе	кемінде 3	3	90 8	45 240	45 30	30,0 30,0
2) өндірістік (1:4)	кемінде 5	12,5	375	75	300	30,0
5 Каникулдар		14				
6 Емтихан сессиясы (3x2 апта)		2				
Жиыны	кемінде 75	162	7530	1125	6405	